Ketabton.com

په لاس کي ملغلره

سیداحمد سعادت

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکتاب پېژندنه

دکتاب نوم: په لاس کي ملغلره

لیکوال: سیدمحمد سعادت (سیداحمد سعادت)

کال: ۱۴۰۳ ل

وټساف: ۰۷۰۳۷۷۳۵۷۴٦

بریښنالیک: sayedahmadsadaat46@gamil.com

دلیکوال شماره: ۰۷۰۰۴۳۵۷۰۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

هغه چاته چي د مطالعې سره شوق لري

(c) ketabton.com: The Digital Library

مننلیک

په لومړی قدم کي د الله ج شکر دي چي ماته يې د علم دغه ستر نعمت په خپله اندازه را بخښلي دي.

په دوهم قدم کي زما د والدينو او مشر ورور (هستي محمد) څخه زياته مننه چي هر وخت يې زه حمايت کړی يم تشويق کړئ يې يم او هيڅکله يې زه ماتي ته نه يم پرايښي.

په دريم قدم کي د (شيراحمد بارک) څخه نړی مننه چي ددي کتاب د چاپولو لپاره يې خپل وس ونه سپموی

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

سریزه 8
د قرآنکریم او د احادیثو د ژباړې برخه........ 9
(قران او ژوند) 14
دلمانځه برخه 20
د محمد ﷺ او د هغه د څلورو یارانو د لنډې پیژندلو برخه 26
د نبي کریم ﷺ غوره ویناوې 27
د څلورو یارانو (راشده خلفاؤ) په زړه پورې معلومات 28
د خلفائی راشیدینو وېناوې 29
دساینس برخه 30
ساینس او دین 33
د اروا پوهنې برخه 39
د ویناوو او مشورو برخه 48
د خپل نفس سره دمحاسبې سوالونه؟ 48
د طبیعت درې قوانین ترخه دي مګر ریښتیا دي 53
که دي د واده لپاره مرکه استول 55
لس نړیوال متلونه 56
د تاریخ برخه او کیسو برخه 58
د ژباړې برخه 73
بګی والا او سردار محمد داود خان 73
پښتانه څوک دي 86
پیریان څه ډول مخلوقات دي؟ 90
د لنډو کیسو برخه 91
د حضرت مهدي مور 97
هغه لیک چې سخت یې وژړولم 109
ماخذونه 114

(c) ketabton.com: The Digital Library

سريزه

د اسلام مبارک دين الله ج د نزديکت سيده مستقيمه لاره ده.
ددي مبارک دين په لارښوونو عمل کول زموږ لپاره په دنيا او اخرت کي سعادت را په برخه کوي.
ددغه دين په عملي کولو سره موږ په دنيا کي سوکاله او ارامه ژوند درلودلای سو او په آخرت کي جنت په گټلای سو.
ددي کتاب دليکلو اصلي مقصد دادي چي سنگه کولای سو پدي عصري زمانه کي د نړۍ سره اشنا سو او سنگه کولای سو چي د الله ج دين ته ژمن پاته سو او عمل په وکړو او د نړۍ سره د ليک او لوست په واسطه سره اوږه پر اوږه روان اوسو ، اوبل د ځوانانو شوق د مطالعې سره پيداکول دي .
پدي کتاب کي هڅه سويده جاليب او هر اړخيز معلومات راټول سويدي ، ترڅو تاسو د خپل ذوق مطابق مطالعه وکړئ ، ليکوال هڅه کړيده چي راټول سوي معلومات ستاسو سره شريک کړئ او تاسو په خپل ژوند کي استفاده ځيني وکړئ .

په درنښت

سيداحمد سعادت

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآنکریم او د احادیثو د ژباړي برخه

سِبَابُ الْمُسْلِمِ فُسُوْقٌ وَقِتَالُهُ كُفْرٌ (بخاری و مسلم)

مسلمان لره نالائقه وینا لویه گناه او په ناحقه وژل د کفر سره برابر دي.

...

اِنَّ اللَّهّ حَرَّمَ عَلَيْكُمْ عُقُوْقَ الْاُمَّهَاتِ

په تحقیق سره الله ﷻ پرتاسو حرام کړی دی د مور او پلار عاق کیدل ازارول

...

اِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَن تَشِيعَ الْفَٰحِشَةُ فِي الَّذِينَ ءَامَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالآخرة

(سُورَةُ النُّور : 19)

ژباړه: یقینًا څوک چې په مؤمنانو کې د فحاشۍ او بربنډۍ خپرول غواړي، نو د هغوی لپاره په دُنیا او اخرت کې سخت دردناک عذاب دي

...

اَللَّهُمَّ اِنَّکَ عَفُوٌّ تُحِبُ الْعَفْوَ فَاعْفُوْ عَنَّا

ژباړه: الهي ته عفوه(بخښنه)کوونکی يې،بخښل دې خوښېږي،ماته بخښنه وکړه

(الترمذي۳۸۵۰)

...

اِنَّ اللهَ يُحِبُّ التَّوَّابِيْـنَ

یقیناً الله ﷻ توبه کوونکی خوښوی

إِنَّ اَللّه عَلَيِّمٌ بِذَاتِ اَلْصُدُورِ

الله ج د زړه په رازونو هم پوهېږي.

(المائېده:۷)

...

قبلېدونکې دُعاء

اِنّ اَسْرَعَ الدُّعَاءِ اِجَابَةً دَعْوَةُ غَائِبٍ لِغَائِبٍ

په تحقیق سره ترټولو چټکه قبلېدونکې دعاء، دعا دغائب دا دغائب لپاره ده.

(راوه الترمذي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

...

رَبِ إنيِّ ظَلَمْتُ نَفْسيِ فَاغْفِرْليْ

اي پروردګاره:ما په خپل ځان ظلم وکړی،نو ماته بخښنه وکړې.

...

(وَالَّـذيـنَ جـاهَـدوا فـيـنـا لَـنَـهـدِيَـنَّـهُـم سُـبُـلَـنـا وَإِنَّ الـلَّـهَ لَـمَـعَ الـمُـحـسِـنـيـنَ)

ژباړه: او هغه څوک چې زموږ په لار کې هڅه وکړي، نو موږ به هغوی ته خپلې لارې وښیو، او بېشکه الله له نېکی کوونکو سره دی.

(سورة العنكبوت، ايت ٦٩)

...

د خفګان او پریشانۍ په وخت کي دعاء

أنس رضي الله عنه ويلي : چي كله به د يو كار په وجه رسول الله ﷺ پريشانه او خفه سو نو داسي دعاء به يې ويل: «يَا حَيُّ يا قَيُّومُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ

(صحيح الترمذي رقمـ٣٥٢٤)

...

رسول اللّٰه ﷺ فرمایلي دي:

په خپلو کې تحفه ورکوئ،ځکه د تحفې اخیستل او ورکول، کینه لیرې کوي.

مشکوة المصابیح: ٢٦١

ابو مسعود انصاري رضی الله عنه روایت کوي چې رسول الله ﷺ وفرمایل:

د یو سړي لمونځ تر هغه پورې نه قبلیږي، تر څو چې هغه په رکوع او سجده کې خپله ملا سیده نه کړي

...

له انس "رَضِيِ اللهُ عَنْهُ" څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ وفرمایل: یا الله، بېله د آخرت د (تل پاتی ژوند) څخه بل رېښتنی او خوږ ژوند نسته

...

عَنْ أَنَسٍ رَضِيِ اللهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيِ ﷺ قالَ: ((اللَّهُمَّ لاَ عَيْشَ إِلَّا عَيْشُ الآخِرَةِ)). 'مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ'

(c) ketabton.com: The Digital Library

...

د مکې له امير حارث بن حاطب څخه روايت دی، وايي: موږ ته رسول الله ﷺ وصيت کړی چې د مياشتې پر ليدلو اختر وکړو، که مو ونه ليدله او يو عادل شاهد شاهدي ورکړه نو د هغه پر شاهدی اختر کوو.
(سنن ابي داود: ۲۳۳۸)

رسول الله"ﷺ" فرمايلي:
د قرآن کريم تلاوت تر هغه کوئ تر څه وخته چې ستاسو زړه د قرآن کريم سره لګيږي، کله چې مو زړه وغوښتل نو تلاوت بس کړئ.
صحيح البخاري ۵۰۶۰

رسول الله صلی الله عليه و آله وسلم فرمايلي:

"مِن أشدِّ أُمَّتي لي حبّاً ، ناسٌ يَكونونَ بَعدي ، يودُّ أحدُهُم لَو رآني ، بأَهْلِهِ ومالِهِ":

له ما څخه وروسته به زما امت کې داسې کسان راسي چې له ما سره به داسي مينه کوي چې خپل اهل او مال به زما د يوې لحظې ديدار لپاره قربانوي.
صحيح مسلم (۲۸۳۲)

حضرت ابوهريره رضی الله عنه روايت کوي چي رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل:

کوم څوک چي د روژې د مياشتې يوه روژه بېله عذره او ناروغۍ پرته وخوري په ټوله زمانه کي يې جبران نسي ادا کولای.
ترمذی، ابوداود، مشکوة شريف
...

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسئلة د مباشرت طريقه څنګه ده؟

جواب

تر جماع مخکې مېرمنې ته يوه کوچني تحفه ورکړه بيا نو د جماع څخه ډېر خوند اخيستلئ سې د پردې اهتمام هم وکړه ډېر ښه دي ځکه د انسان سره درحمت حفاظت ملائکي وي چې انسان ټول لڅ سي هغه ملائکي بيا ځينې ليري سي شيطان ورته راسي او ادب احترام هم سره کمېږي البته دا فرض ندي بلکې ښه او مناسب کار دي تر جماع مخکي د لسانې(ژبه) زبېښل او د ثدينو(سينه) لمس کول زيات مهم دي او کله چې ته فارغ سې نو مه ولاړېږه تر هغو چې د ملګري کار مو نه يې سوئ ځکه دا جماع مو سره ګډه ده يواځې ستا حق نه دي که ژر ځېنې ولاړسوې بيا د مېرمنې نفرت درڅخه کيږي ټول عمر به مو سره جنګ وي او دا د مېرمنې حق دي او په داسي وخت کي جماع ډېر وخت اخلي چې نس مو خالي يعني خوراک مو هضم سوي وي او ځپه چپائی وي

حديث شريف کي راځي نبي کريم ﷺ وايی تر جماع مخکې دا دعا واياستې

بِسْمِ اللّٰهِ اَللّٰهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَارَزَقْتَنَا

ژباړه

شروع کوم په نامه د الله يا الله ما له شيطان څخه وساتې او ماته چې دي کوم شئ په رزق راکړي دي هغه هم له شيطان څخه وساتې،

خپلو مېرمنو ته دا دعا لازماً ور زده کړئ!

حديث شريف کي راځي، کوم څوک چې بېله دعا جماع کوي شيطان راځې ده دې انسان پر آله خپله آله پېچي بيا شيطان هم جماع ورسره کوي چې کله يې اولاد پيداسي هغه ډېر ناصالح وي نو دعا لازماً زده کړي ترڅو اولاد مو صالح سي او ستاسو له شيطان څخه په امان سي. والله اعلىٰ واعلم

توصيه علماء چې دامسئلې ليکلې نه شرمېدل او موږ چې يې نقل کوو بيا شرمېږو !

...

مسئله : ايا بې له شرعی عذره مېرمن خپل خاوند له کوروالي څخه منع کولائ سي؟

جواب:د خاوند جسماني ضرورت او خواهش ور پوره کول پر مېرمنې لازم دي دا نسي کولای چې خاوند له ځان څخه منع کړي حديث کي راځې کڅه هم دا مېرمن پر تناره وي ډوډي پخوي دا به لازماً ورځي د خاوند خواهش به ورپوره کوي که نه ورغله دالله تعالىٰ لعنت ورباندي کيږي ډېره سخته ګناه ده داسي به نکوي!

البته مېرمن د حيض نفاس او د نورې ناروغي په وخت کي خاوند له ځان حخه منع کولئ سي شرعاً عرفاً او اخلاقاً

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوټ:

که مېرمن کمزورې وه ده هرې ورځې د کوروالي طاقت يې نه درلودی بيا دي خاوند بله نکاح وکړي!

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "إِذَا دَعَا الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ فَأَبَتْ ، فَبَاتَ غَضْبَانَ عَلَيْهَا ، لَعَنَتْهَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تُصْبِحَ" (رواه البخاري ،بدء الخلق،٢٩٩٨).

وعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :"إِذَا بَاتَتْ الْمَرْأَةُ مُهَاجِرَةً فِرَاشَ زَوْجِهَا لَعَنَتْهَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تَرْجِعَ. (رواه البخاري، النكاح ، ٤٧٩٥).

وعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا مِنْ رَجُلٍ يَدْعُو امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهَا فَتَأْبَى عَلَيْهِ إِلا كَانَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ سَاخِطًا عَلَيْهَا حَتَّى يَرْضَى عَنْهَا. رواه مسلم. (النكاح (١٧٣٦).
وعَنْ طَلْقِ بْنِ عَلِيٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا الرَّجُلُ دَعَا زَوْجَتَهُ لِحَاجَتِهِ فَلْتَأْتِهِ وَإِنْ كَانَتْ عَلَى التَّنُّورِ. رواه الترمذي". (الرضاع(١٠٨٠) .

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "إِذَا دَعَا الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ فَأَبَتْ ، فَبَاتَ غَضْبَانَ عَلَيْهَا ، لَعَنَتْهَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تُصْبِحَ". رواه البخاري (بدء الخلق(٢٩٩٨) .

وعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :"إِذَا بَاتَتْ الْمَرْأَةُ مُهَاجِرَةً فِرَاشَ زَوْجِهَا لَعَنَتْهَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تَرْجِعَ. رواه البخاري.(النكاح(٤٧٩٥).

وعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا مِنْ رَجُلٍ يَدْعُو امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهَا فَتَأْبَى عَلَيْهِ إِلا كَانَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ سَاخِطًا عَلَيْهَا حَتَّى يَرْضَى عَنْهَا. رواه مسلم. (النكاح(١٧٣٦).

وعَنْ طَلْقِ بْنِ عَلِيٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا الرَّجُلُ دَعَا زَوْجَتَهُ لِحَاجَتِهِ فَلْتَأْتِهِ وَإِنْ كَانَتْ عَلَى التَّنُّورِ. رواه الترمذي". (الرضاع(١٠٨٠).

...

مسئلة : د خاوند او مېرمنې ترمينځ کوم کارونه حرام دي کوم حلال؟

جواب يې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې کارونه د خاوند او مېرمنې تر مينځ حرام دي

١ : اتيان في الدبر ٢: اتيان في المحيض ٣: اتيان في النفاس

اتيان في الدبر/ راتګ د شا له خواه حرام دي

الله تعالیٰ وايي/ فأتوا حرثکم. راتګ وکړئ خپل کښت ته!

د شا طرف کښت نه دي نو حرام سو

او رسول ﷺ وايي/ ملعون من اتیٰ امرأته في دبرها.

لعنت دي په هغه کس چې راتګ کوي خپلې مېرمنې ته دشا له طرف ښځه ډېره بده ګناه ده

اتيان في المحيض/دحيض په وخت کي جماع کول حرام دي

الله تعالیٰ وايي/ هو اذًی فاعتزلوا النساء في المحيض.

جلاء سئ د خپلو مېرمنو ښځه د حيض په وخت کي نو حرام سو

اتيان في النفاس/ راتګ د نفاس په وخت کي حرام دي

فتاوٰی هندية جـ١ صـ٣٨ ٣٩ / ومنها حرمة الجماع.

همداسي د ځلوېښتۍ په وخت کي جماع حرامه ده

الله تعالیٰ وايي/ هن لباس لکم وانتم لباس لهن.

مېرمنې ستاسو پردې دي او تاسو د دوي پرده ياست!

نور ټول کارونه جواز لري او ستاسو په هر کار کي کومک کولای سي

نوټ مېرمن ستاسی حجامت در کولئ سي که يې خوښه وه!

...

(قران او ژوند)

(الله ﷻ فرمايي)

١: ادخلوا في السلم کافة

مکمل په اسلام کې داخل سه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲: ولا تعتدو

ظلم او زياتی مکوه!

۳: ولا تعثو في الأرض مفسدين

په مځکه کې فساد کونکي مه ګرځئ!

۴: ولا تلبسو الحق بالباطل

حق او باطل مه سره ګډه وئ!

۵: ولا تقف ما ليس لك به علم

بې له علمه خبري مکوه!

٦: ولا تمش في الأرض مرحا

په مځکه کې په تکبر سره تګ مه کوئ !

۷: ولا تصعر خدك للناس

خلکو ته تندی مه تريو کوه!

۸: واخفض جناحك للمؤمنين

مؤمنانو سره نرمي کوه!

۹: واغضض من صوتك

خپل اواز هميش کښته ساته!

۱۰: وأقصد في مسيك

په مزل (تګ) کولو کی ميانه روي کوه!

۱۱: وأعرض عن الجاهلين

د جاهلانو خلکو څخه مخ اړوه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲: خذ العفو وأمر بالمعروف

بخښنه کوه ، امر په نیکی کوه!

۱۳: إدفع بالتي هي أحسن

دفاع په ښایسته طریقي سره کوه!

۱۴: أدعو إلی سبیل ربك بالحکمة

دین ته خلک په حکمت سره را بوله!

۱۵: لا تبطلو صدقاتکم بالمن والأذی

صدقه په ضرر او زیاتوب سره مه بربادوه!

۱٦: ولا تأکلو أموالکم بینکم بالباطل

پردی مال د هغه د اجازي بغیرمه خوره!

۱۷: ولا تنابزو بالالقاب

خلگ په غلطو نومانو مه بولئ!

۱۸: لا یسخر قوم من قوم

په قوم پسي مسخرې مکوئ!

۱۹: ولا یغتب بعضکم بعضا

ځیني وه ځینو ته د نورو غیبت مکوئ!

۲۰: ولا تجسسو

د مؤمنانو جاسوسي شیطانت مکوئ!

۲۱: اجتنبو کثیر من الظن

د ډیرو گمانونو څخه ځان وساتئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۲: إعدلو

په هر څه کې انصاف ښخه کار اخلئ!

۲۳: و إذا حييتم بتحية فحيو بأحسن

د سلام جواب په ښایسته طریقې سره ور کوه!

۲۴: وبالوالدين إحسانا

د مور پلار سره نیکي ښیګڼه کوه!

۲۵: وذي القربي واليتامى

د خپلوان او یتیمانو سره ښیګڼه کوه!

۲۶: وأطعمو البائس الفقير

غریب او مسکین ته خوراک ورکړه!

۲۷: ولا تتبدلو الخبيث بالطيب

پاک د مردار سره مه ګډه کوئ!

۲۸: وآتو اليتامى أموالهم

یتیم ته خپل مال ورکړئ مه یی ځیني خورئ!

۲۹: أنفقو مما رزقنكم

صدقې او خیراتونه ورکړئ!

۳۰: وقولو قولا سديدا

سیده وینا کوئ!

۳۱: وقولوا للناس حسنا

خلکو ته ښایسته خبري کوئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۲: وتعاونو على البر والتقوى

د نورو سره د تقوا او نیکۍ په کار کې مرسته کوئ

۳۳: ولا تعاونو على الإثم والعدوان

د نورو سره د گناه ظلم په کارونو کې مرسته مکوئ

۳۴: واحفظو أيمانكم

د بې ځایه قسمونو څخه ځان وساتئ!

۳۵: وأوفو بعهد الله اذا عاهدتم

د الله تعالی سره چې مو وعده کړیده هغه پوره کړئ!

وأوفو الكيل اذا كلتم

پیمانه (تلل) سمه کوئ په وخت د پیمانه (تللو) کی!

۳۷: وزنو بالقسطاس المستقيم

په روغه او برابره تله (ترازو) تلل کوه!

۴۸: کونو مع الصادقين

د رښتیا ویونکو ملگرتیا کوه!

۳۹: أوفو بالعقود

په وعدو وفا (پوره کول) وکړئ !

...

د اذان په وخت کې خبرې مه کوي

ابن جريج رحمه الله تعالی وایي

صحابه کرام به د اذان په وخت کې داسې چپ ناست وه لکه د قران کریم تلاوت ته به چې ناست وي یوازې هماغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمات به يې ويل کم چي به چې مؤذن ويل

(فتح الباري:(۹۲/۲)

...

سيرت له پاڼو

جابر بن سمره رضی الله عنه فرمايي
د رسول اللهﷺ خوَلِې مبارکې له ټولو عطرونه زياتې خوشبو داره وې جابر رضی الله عنه فرمايي زه ماشوم وم، رسول اللهﷺ مې مخ ته لاس راوړي ،د شفقت لاس يې پر راکش کړي ، ومې ليدل چې مبارک لاسونه يې يخ او داسې خوشبوداره وه تا به ويل همدا وس يې د عطار له خلتې څخه را ايستلي دي.
انس رضی الله عنه فرمايي : خوَلِې يې لکه ملغلرې داسې وې .
ام سليم رضی الله عنها فرمايي: د رسول اللهﷺ د مطهر بدن بوي يا خوَلِې له غوره عطرو څخه هم غوره وې .
جابر رضی الله عنه فرمايي: رسول اللهﷺ به چې په کومه لاره ولاړي ، که بل څوک هم پر هغه لاره ولاړي ، نو د رسول اللهﷺ د مبارک بوي څخه به په دې پوهيدي چې رسول اللهﷺ پر همدې لاره تللی يعنې دده له خوشبويۍ څخه به پدې پوهيدي چې هغه مبارک پردې لاره تللی دي ، دده خوشبويي او يا دده د خوَلُو خوشبويي به د دوي د لارې رهنما وه .

الرحيق المختوم
...

ولې د لمانځه په هر رکعت کې دوه سجدې تر سره کيږي ؟

ايا کله مو دغه پوښتنه په ذهن کې در ګرځيدلې ده ؟
چې ولې په هر يو رکعت کې دوي سجدې کوو ؟

ايا پدې کې څه حکمت شتون لري ؟
دا پوښتنه له علي بن ابی طالب (رضي الله تعالی عنه) څخه يوچا وکړه ، چې ولې په هر رکعت کې دوي سجدې کوو؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په خاوره کې کوم صفت او ځانګړنه ده ؟؟
د علي کرم الله وجهه ځواب نوموړي تن ته پدې ایات سره وو:

﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيْهَا نُعِيْدُكُمْ وَمِنهَا نُخرِجُكمْ تَارَةً أُخرَى﴾

لومړی سجده تر سره کول او بیا سر راپورته کولو مانا دا ده چې (مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ) یعنې له دې خاورې څخه مو پیدا کړي یاست(ټول بدن مو د خاورې څخه پیدا سوی دی) او کله چې دوهمه سجده تر سره سي مانا یې دا ده چې(وَفِيْهَا نُعِيْدُكُمْ)تاسې به خامخا مړه کیږئ او دې خاورو ته به ورځې نو په یاد لرئ چې (وَمِنهَا نُخرِجُكمْ تَارَةً أُخرَى) او په دوهم ځل به بیا د دې خاورو څخه راپورته کیږئ او دالله تعالی حساب ته به ورځئ .

(په هر رکعت کې د دوه سجدو تر سره کولو معنیٰ دا ده چې مونږ او تاسې ته په هر رکعت کې ژوند او مرګ په یاد وي)

د الله تعالی پر دین (اسلام) د مشرف کېدو نعمت باندې شکر او الحمد لله ویل پکار دي چې مونږ او تاسې ته یې د سجدې کولو توفیق راکړی، تر څو مو تل پاتی بریا چې د اخرت بریا ده په برخه سي.
...

څومره هیبت ناکه ورځ به وي چې ږغ وسي
(وَ قِفُوْهُمْ اِنَّهُمْ مَسْئُولونَ)
دوی ودروئ له دوی څخه د اعمالو پوښتنه کیږي

دلمانځه برخه

دلمانځ فرضونه او واجبات ٌ سنتونه ....(زده کړه یې فرض ده)

وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلاَةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْها!

ګرانومسلمانانو! لمونځ چې داسلام اوکفر سرحد دي یو هم عبادت دي هغه وخت به صحي لمونځ وي چې لمونځ ګزار دلمانځه په احکامو لکه فرائض ،واجبات ،سنت ،مکروهات او دلمانځه په ماتونکو پوه سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دسجده سهوي دوجوب صورتونه وپيږنی دلمانځه د صحت او خرابي درک کړی.

نوپه همدي خاطر دلمانځه داحکامو زده کړه په نر اوښځه فرض ده اويادساتل يې ضروري دي.

دلمانځ فرضونه:

دلمانځه 14 فرضونه دي چي 8 دلمانځه څخه دباندی او شپږ په لمانځه کښې د ننه دي کم چي دلمانځه څخه دباندي دي هغه ته دلمانځه شرطونه وايي اوکم چي په لمانځه کې دننه دي هغه ته دلمانځه ارکان وايي.

لومړی دلمانځه شرطونه : پدې شرطونو کې که يو هم پاتي سي لمونځ نه صحي کيږي.

۱:په پاکو اوبو سره اودس تازه کول دی.

۲:دبدن پاکوالی : يعنی دلمونځ کونکي بدن به دحقيقي او حکمي ناپاکی څخه پاک وي که اودس نلري اودس به کوي او که غسل نلری غسل به کوي.

۳:دجامو پاکوالی : کالي به پاکې وي که نجاست غليظه يا خفيفه وي هغه به پريمنځي.

۴:دلمانځه دځای پاکوالی: که فرش ،مسله او يا مځکه وي هغه به پاک وي.

۵:ستر عورت : بدن به په جامو پټ وي دنر لپاره کم تر کمه دزنګون څخه تر نامه پورې او دښځی ټول بدن بغير لاسونو ،مخ او پښو څخه نور ټول بدن عورت دی چي کالي به نازک نه وي چي دبدن کم ځای ورڅخه ښکاره نسي دګاج پوړني سره لمونځ نه کيږی ځکه دهغه څخه وريښتان ښکاريږي.

که دنر دپښو بجلکي پټي وي لمونځ يې مکروه دی اوکه دښځی بجلکي ښکاره سې لمونځ يی مکروه دی.

٦:مخامخ قبلی ته دريدل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷:دلمانځه نیت کول : نیت خو هغه دزړه اراده ده خوپه ژبه ویل مهم دی.

۸: دلمانځه د وختو پیژندل

دلمانځه ارکان : د لمانځه ارکان شپږ دي.

۱:تکبیر تحریمه یعنی دنیت تړلو په وخت کښې الله اکبر.

۲:قیام یعنی د سبحانک اللهم الحمدالله او سورّة ویلو لپاره په ولاړی دریدل.

۳:قرآئت یعنی د الحمدلله اوآمین څخه ورسته یو سورت یا کم تر کمه دری آیته ویل.

۴:رکوع

۵: سجده

٦: په آخره ناسته کې دونده وخت کې چې تشهد ویلای سي کښیناستیل.

که له شرطونو اوارکانو یو هم قصداً یا په هیره سره پاتې سي لمونځ نه صحی کیږي.

دلمانځه واجیبات:

۱:دسورة فاتحی یعنی الحمدلله ویل.

۲:دفرضو په اولو دوو رکعتو کې او د وترو ،سنتو او نفلو په ټولو رکعتونو کې ترفاتحی ورسته یو سورة یا دری ایتونه ویل واجب دي.

۳:سورة فاتحه دبل سورة څخه مخکې ویل واجب دي.

۴:ټول ارکان پرلپسی واجب دي یعنی که دیوه رکن څخه وروسته د دوهم رکن په اداکولو کښی په بی فکری یا هیری سره دونده وخت تیرسي څومره وخت چې درکوع یا سجدی په کولو کښی تیریږی نو سجده سهوه لازمیږي د دُعا وغیره په ویلو کې که څه ذیات وخت تیر سی سجده سهوه نه لازمیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او همدارنګه په قیام ،قرأت ،رکوع اوسجده کې ترتیب ساتل واجب دی که درکوع څخه مخکی سجده وکړی او دسجدی څخه مخکی قعده وسی نوسجده سهوه لازمیږي.

۵:په سجده او رکوع کی دونده ځنډ تیرول په څومره وخت کی چي سړی سبحان ربی الغظیم اوسبحان ربی الاعلیووایي کم خلک چی ډیر ژر ژر رکوع اوسجده کوي دهغوی لمونځ نه صحیح کیږی.

٦:قومه کول یعنی درکوع څخه وروسته په ښه شان دریدل ،پدی کی هم ډیر خلک په پوره توګه نه دریږي په تیزی سره سجدی ته ځی ،داسی کول هم لمونځ فاسیدوی.

۷:جلسه کول یعنی د دوو سجدو په مابینځ کی په ښه شان کښیناستل چي د بدن ټول اندامونه کرار سي او دپوره ناستی ګمان پری وسي ،ځني کسان دچرګ په شان مښوکه وهي چي لمونځ یی نه صحي کیږی ځکه جلسه واجبه ده دواجبو په قصدي ترک سره لمونځ فاسدیږي.

۸: لومړی قعده.

۹:په دواړو رکعتونو کی تشهده ویل.

۱۰:تعدیل ارکان یعنی ټول ارکان په کراره تسلی او آرامی سره ادا کول لکه قومه ،جلسه ،رکوع اوسجده په آرامی سره کول یا کومی دوعاګانی چي په لمانځه کی ویل کیږی په آرامی سره ویل په تلوار کولو سره ډیر څه پاتی سی چي په هغه سره لمونځ فاسیدیږي.

۱۱:په کومو کې چي کرار کرار قرآن ویل کیږی لکه ماسپښین او مازدیګر په هغه کی کرار کرار ویل او کومو کی چي په زوره زوره قرآن ویل کیږی لکه سهار ،ماښام او ماسختن هغه کی په زوره قرآن ویل واجب دي.

۱۲:دالسلام علیکم په ویلو سره لمونځ ختمول.

۱۳:د وترو په دریم رکعت کی الله اکبر او دوعا قنوت ویل واجب دي.

۱۴:داخترونو په لمانځونو کی شپږ تکبیرونه ذیات ویل واجب دي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه سنتونه:

۱:دتکبیر تحریمه لپاره لاسونه پورته کول.

۲:دلاسونو پورته کولو په وخت کی گوتی خلاصول او قبلی ته مخامخ کول.

۳:دامام لپاره دهر رکن اداکولو په وخت کې تکبیر ویل.

۴:په اول رکعت کې ثنا سبحانک اللهم ویل.

۵:لومړي رکعت کښی تعوذ یعنی اغوذ بالله ویل.

٦:دهر رکعت په شروع کی بسم الله ویل.

۷:دسورة فاتحه څخه ورسته آمین ویل.

۸: نارینه راسته لاس پر چپه لاس اینبول تر نامه لاندی ،او ښځي پرسینه باندی اینبول.

۹:رکوع ته دتلو په وخت کې الله اکبر ویل.

۱۰:د رکوع په حالت کې سر دشا سره برابر ول اوپه دواړو لاسونو سره د دواړو زنگنونو نیول.

۱۱:په رکوع کی دری واري سبحان ربي الغظیم ویل.

۱۲ :قومه یعنی درکوع څخه پورته کیدو په وخت کی دامام دپاره سمع لمن حمده او دمقتدی لپاره ربنا لک الحمد دیوازی کس لپاره د دواړو ویل.

۱۳:سجدی ته دتلو په وخت کې اوبیا سجدی څخه دپورته کیدو په وخت کې الله اکبر ویل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۴:سجدی ته دتلو په وخت کی لومړی دواړه گونډې بیا دواړه لاسونه او بیا تندی پر مځکه ایښول.

۱۵:په دواړو سجدو کی دری واره سبحان ربي الاعلی ویل.

۱٦:دسجدی په وخت کی دلاسونو دواړه ورغوي دپزی څنگو ته ایښول ورنونه دنس څخه جلا اود ځمکې څخه لیری ساتل او څنگلی له ورنو څخه لیری ساتل اوهمدارنگه دواړي پښې ولاړي ساتل او دښځو لپاره ورنونه د نس سره پیوسته کول اوپښی پر مځکه باندی غوړیدلی ساتل.

۱۷:په جلسه او قعده کی د نارینه راسته پښه درول او چپه پښه غوړول او پر هغې کښیناستل او ښځه دواړی پښی راسته طرف ته ایستل اوپر هغو کښیناستیل.

۱۸:په تشهد کی د اشهدان لااله الا الله ویلو دشهادت گوته پورته کول.

۱۹:په قعده اخیره کې دتشهد څخه ورسته درود شریف ویل.

۲۰:د درود څخه وروسته دُعا ویل الهم ربنا.

۲۱:لومړی راسته طرف او بیا چپه طرف ته سلام گرځول.

...

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد ﷺ او د هغه د څلورو يارانو د لنډي پيژندلو برخه

◄نوم: حضرت محمد ﷺ

◄د پلار نوم: عبدالله

◄د نيکه نوم: عبدالمغوښتنه

◄د کورنی نوم: هاشمي

◄د مور نوم: آمنه بنت وهب

◄د رضاعی مور نوم: حليمه سعديه

◄د لومړی ميرمني نوم: خديجة الکبرای رض

◄د لومړی ميرمني د پلار نوم: خويلد

◄د قوم نوم: قريش

◄د زيږيدني ځای: مکه مکرمه

◄د هيواد نوم: سعودي عربستان

◄نژاد: عرب

◄تر بعثت مخکي لقب: رښتيا ويونکی او امين

◄د الهي وحيو د راکښته کيدو ځای: غار حرا

◄د حرا د غار موقيعت: د مکي شمال غرب خواته

◄دنده: پيغمبري

◄دين: اسلام

◄د دندي موده: ۲۳ کاله

◄رنګ: ګلګون او ځلانده

◄د وريښتانو رنګ: تور

◄قد: منځنی لوړ ته مايل

◄پزه: جګه قلمي

◄د ميرمنو نومونه يې: خديجه ، عايشه ، حفصه ، سوده ، زينب ، ام السلمه ، جويريه ، صفيه ، ميمونه (رض)

◄زامن: عبدالله ، قاسم ، ابراهيم (په کوچنيوالې وفات)

◄لوڼې: زينب ، رقيه ، ام کلثوم ، فاطمه رض

◄د اوسيدو ځای: مکه مکرمه د بني هاشمو ځای ، تر هجرت وروسته مدينه منوره

◄تحصيلات: د پيغمبری تر درجې د الله ج ترنظر لاندي د جبرايل ع په واسطه ورسول سوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

◄د پلار مړینه: د مور په نس کښې د دوو میاشتو وو

◄د مور مړینه: په ٦ کلنۍ کښې

◄د نیکه مړینه: په ٨ کلنۍ کښې

◄اصلي روزونکی: دده اکا ابو طالب

◄د واده پر مهال عمر: ٢۵ کلن او خدیجې رض عمر ۴٠ کلنه

◄د نبوت پر مهال عمر: ۴٠ کلن

◄د مدينې څخه مکې ته د هجرت پر مهال نیټه :٦١١میلادي ، چې د هجري قمري د اول کال سره برابره ده

◄لومړنی سفر: د خپل اکا سره د شام د بصري ښار ته په ١٢ کلنۍ کښې وو

◄د بعثت وروسته لقب: خاتم الانبياء والمرسلين ، ابو القاسم

◄ټول عمر يې: 63 کاله

◄د مړینې نیټه: د 11 هجري قمري کال د ربیع الاول پر ١٢ د دوشنبې په ورځ

◄قبر مبارک يې: د مدينې منورې ښار د ام المومنين رضي الله عنها حجره.

...

د نبي کريم ﷺ غوره ويناوې

●اخلاق دې ښه کړه، چې ایمان دې کامل سي.

●خلکو ته ګټه رسوه،چې په خلکو کې غوره سې.

●قناعت کوه، غني به سې.

●په الله پاک توکل کوه، په خلکو کې به تر ټولو پیاوړی يې.

●له حرام رزق څخه ځان ساته، دعا به دې قبوله سي.

●په اودس اوسه، روزي به د باران په څیر دربانديې اوري.

●استغفار تل وایه، ګناه به دې کمه وي.

●قيام الليل (تهجد) مه پرېږده، مخ به دې نوراني وي.

...

(c) ketabton.com: The Digital Library

د څلورو يارانو (راشده خلفاؤ) په زړه پورې معلومات

رسول الله ﷺ ته په نسب کې تر ټولو نږدې علي بن ابي طالب و، بيا عثمان، بيا ابو بکر او بيا عمر و، رضي الله تعالی عنهم

ابوبکر:

له رنګه سپين او ژړوالي ته مايل و، مخ يې ډنګر و، سترګې يې ژورې وې، تندی يې راوتلی و، بدن کې يې غوښه کمه وه، پر باړخوګانو يې ورېښتان لږ وه، څهره به يې غمجنه ښکاريدله.

عمر:

له رنګه سپين او ښايسته و او په قد جګ و، دونده لوړ قد يې و چې له لېرې به داسې ښکاريدی لکه پرآس چې سپور وی! پر بدن يې ورېښتان زيات وه، پر تندي يې ورېښتان نه وه ، ږيره يې ګڼه وه، په چپه لاس يې ليکل کول او په دواړو لاسونو يې يو ډول کار کوی! اوږده بريتونه يې وه، چې غصه به سو بريتونه به يې پيچل.

عثمان:

له رنګه غنمرنګه او ښايسته و، اوږده او راکږه پزه يې وه! له قده درميانه و، ګڼه ږيره يې وه او نرم، پوست انسان و.

علي :

تورې ښايسته سترګې يې وې، پر سر يې ورېښتان نه درلودل، مګر د شا د خوا يې پر سر يوڅه ورېښتان وه، قوي مړوندونه او لاسونه يې وه! کم غوندې غنمرنګه و، پلنه ږيره يې درلودله او له قده ټيټوال ته نږدې و.

د خلافـــــت وختونه يې

عثمان تر ټولو زيات وخت خلافـــــت کړی و او ابو بکر لږ، عثمان (۱۲ کاله) بيا عمر (۱۰ کاله) بيا علي (۵ کاله) بيا أبو بکر (۳ کاله) چې دا ټوله موده ۳۰ کلونه کېږي! لکه په حديث کې يې په همداسې دقيقه توګه يادونه سوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده! رسول الله ﷺ فرمايي: زما امت کې به خلافـــــت دېرش کاله يي. (الخلافة في أمتي ثلاثين سنة). او دا حديث له (دلائل النبوة) څخه شمېرل کېږي.

د لومړيو دريو خليفه ګانو رضي الله عنهم زمانه کې مدينه منوره پلازمينه وه، د علي رضي الله عنه زمانه کې پلازمينه د عراق کوفې ښار ته انتقال سوه.

د عثما رضي الله عنه انا "البيضاء" نوميده چې د رسول الله ﷺ د پلار غبرګولې خور وه!

د ابو بکر مور (ام الخير سلمى) نوميدله، د عمر مور (حنتمة) نوميدله، د عثمان مور (أروى بنت کريز) نوميدله او د علي مور (فاطمة بنت أسد) نوميدله.

رسول الله ﷺ په ٦٣ کلنۍ کې وفات سوی
ابو بکر په ٦٣ کلنۍ کې وفات سوی
عمر په ٦٣ کلنۍ کې وفات سوی
علي په ٦٣ کلنۍ کې وفات سوی
عثمان په ٨٢ کلنۍ کې وفات سوی

دا معلومات د امام ابن عبدالبر رحمه الله له کتاب (الاستيعاب في معرفة الأصحاب)

د خلفائې راشيدينو ويناوې

يو څو په زړه پورې ويناوې

١: ابوبکر صديق (رض) وايي:
د هغه شخص سره ملګرتيا وکړه چې نيکي وکړي او هېره يې کړي.

٢: عمر الفاروق (رض) وايي:
مرګ په ياد ولره، خو د مرګ هيله مه کوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳: عثمان (رض) وایي:
د آخرت اول منزل قبر دی، که چېرې هلته کامیابه سوې؛ نو نورې مرحلې درته آسانه کیږي.

۴: علي (رض) وایي:
تل ریښتیا وایه تر څو د قسم اخستلو اړتیا پیدا نسي.
...

دساینس برخه

په مریخ کې اوبه نه پیدا کیږي ځکه چې د مریخ د فضا فشار او تودوخه د اوبو د مایع حالت لپاره مناسب نه دي د مریخ فضا ډېره وچې ده او د دې سیارې سطحه د اوبو په منجمد حالت یخ یا بخار کې شتون لري خو مایع اوبه نه لري.
...

د حضرت ابراهیم علیه السلام د "حقیقت پیداکولو" کیسه د قرآن د نګاه څخه

حضرت ابراهیم علیه السلام د اسلامي تاریخ له ستر ستورپوهانو څخه ګڼل کېږي، چې د حقیقت په موندلو کې یې د حق نښې په خپلو عقلي او علمي دلایلو سره ولټولې. هغه د خپل قوم له باطل عقایدو څخه د وتلو هڅه وکړه او د حق پیداکولو په سفر کې یې پرلپسې مشاهدې وکړې. قرآن کریم د هغه دغه هڅې په تفصیل سره بیان کړې دي.

د ابراهیم علیه السلام د حقیقت پیدا کولو د سفر مرحلې

د حضرت ابراهیم علیه السلام د تحقیق او مشاهده کولو دا سفر په سورة الانعام (۷۹-۷۵) آیاتونه کې په ښکاره توګه بیان سوی دی. دا آیاتونه د هغه عقلي او روحاني سفر یوه څرګنده انځورګري کوي.

۱ .د کائناتو مشاهده او د باطل د رد هڅه

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله تعالی فرمايي:

"وَكَذَٰلِكَ نُرِيٓ إِبۡرَٰهِيمَ مَلَكُوتَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَلِيَكُونَ مِنَ ٱلۡمُوقِنِينَ"

(سالأنعام:۷۵)

ژباړه: او داسې مو ابراهيم ته د آسمانونو او ځمکې سلطنت ورښکاره کړل، ترڅو هغه په باور کوونکو کې سي.

دلته الله تعالی څرګندوي چې ابراهيم عليه السلام ته د کائناتو د مخلوقاتو نښې او عظمتونه ښکاره سول، ترڅو هغه په حقيقت يقين وکړي او د حق د پيدا کولو لپاره عقلي دليلونه پيداکړي .

۲ .د سيارو مشاهده او د عقايدو رد

حضرت ابراهيم عليه السلام د خپل قوم د باطل عقايدو ردولو لپاره د شپې او ورځې په جريان کې د اسمان د اجرامو مشاهده وکړه. هغه د دې اجرامو موقتي حالتونه وڅارل، ترڅو ثابته کړي چې دا د الله تعالی مخلوقات دي او د خدای مقام نه سي نيولی.

لومړی: ستوری

الله تعالی فرمايي:

"فَلَمَّا جَنَّ عَلَيۡهِ ٱلَّيۡلُ رَءَا كَوۡكَبٗاۖ قَالَ هَٰذَا رَبِّيۖ فَلَمَّآ أَفَلَ قَالَ لَآ أُحِبُّ ٱلۡأٓفِلِينَ"

(الأنعام: ۷٦)

ژباړه: کله چې شپه پر راغله ، نو يو ستوری يې وليدی او ويې ويل: "دا زما رب دی." خو کله چې ستوری ورک سو، ويې ويل: "زه هغه څه نه خوسوم چې ورک سي".

دويم: سپوږمۍ

"فَلَمَّا رَءَا ٱلۡقَمَرَ بَازِغٗا قَالَ هَٰذَا رَبِّيۖ فَلَمَّآ أَفَلَ قَالَ لَئِن لَّمۡ يَهۡدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡقَوۡمِ ٱلضَّآلِّينَ"

(الأنعام: ۷۷)

ژباړه: بيا يې سپوږمۍ وليده چې رامعلومه سوه، نو ويې ويل: "دا زما رب دی." خو کله چې هغه هم ورکه سوه، ويې ويل: "که زما رب ما ته لار ونه ښيي، زه به له ګمراهانو څخه سم".

(c) ketabton.com: The Digital Library

درېیم: لمر

"فَلَمَّا رَءَا ٱلشَّمْسَ بَازِغَةً قَالَ هَـٰذَا رَبِّى هَـٰذَآ أَكْبَرُ ۖ فَلَمَّآ أَفَلَتْ قَالَ يَـٰقَوْمِ إِنِّى بَرِىٓءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ"
(الأنعام: ۷۸)
ژباړه: کله چې یې لمر راختلی ولیدي، نو ویې ویل: "دا زما رب دی، دا تر ټولو لوی دی." خو کله چې هغه هم ورک سو، ویې ویل: "ای زما قومه! زه د هغه څه سره چې تاسو یې شریک کوئ، بې زاره یم".

۳ .د حقیقت منل او توحید ته رسېدل

په پای کې ابراهیم علیه السلام د خپل تحلیل نتیجه داسې اعلان کړه:
"إِنِّى وَجَّهْتُ وَجْهِىَ لِلَّذِى فَطَرَ ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَآ أَنَا۠ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ"
(الأنعام: ۷۹)
ژباړه: "زه د هغه چا طرف ته مخ اړوم چې آسمانونه او مځکه یې پیدا کړي دي، په اخلاص سره. او زه له مشرکانو څخه نه یم".

د سیارو او د کائناتو مخلوقاتو مشاهده

حضرت ابراهیم علیه السلام د ستورو، سپوږمۍ او لمر مشاهده وکړه چې د هغه وخت له بشري وسایلو پرته یې د الله تعالی د قدرت د نښو په توګه وپېژندل. دا څرګندوي چې الله تعالی هغه ته ځانګړې پوهه ورکړې وه چې د کائناتو نښې ښېله کمې وسیلې ووینې.

پایله

د حضرت ابراهیم علیه السلام د حقیقت پیداکولو سفر موږ ته لاندې درسونه راکوي:

۱: د کائناتو مشاهده د الله تعالی د عظمت او توحید په درک کې مرسته کوي.

۲: عقلي او علمي څېړنه د ایمان د قوي کېدو سبب ګرځي.

۳: یوازې هغه ذات چې د زوال او نابودۍ څخه خوندي دی، د عبادت وړ دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴: د الله تعالی پر وړاندې اخلاص او د مشرکانو د عقایدو رد د ایمان نښه ده.

د قرآني نګاه سره سم، ابراهیم علیه السلام نه یوازې یو ستر پیغمبر ، بلکې د کائناتو د نظام د مطالعې یو بې مثاله ستورپوه هم وو.

...

ساینس او دین

ساینس او دین د اوس وخت یوه ډېره پیچلې او اوږده موضوع ده او حتی د جنجالونو ډکه ده. زموږ زیاتره سیکولر ملکري خو یا ددې تاریخ څخه بیخې ناخبره دي او یا د موضوع اړوند ډېر مات او کوږ بحث کوي. ددوی د موضوع اوله نقطه داده چې عیسویت څکه ماته ومنل چې د ساینس سره اوږه پر اوږه نه ولاړې. خو دا خبره بیخې بې بنیاده ده، څکه عیسویت د خپل د تاریخ د لومړی څخه د فلسفې، منطق او د وخت د ساینس سره اوږه پر اوږه ولاړې، حتی تر دې چې دوی د نیکولا کوفرنیک د چلنجو او سوالو جوابونه نه فقط د انجیل څخه ورکړه، بلکې د خپل وخت ټینګ مشاهداتي او ریاضیکی لارو چارو څخه استفاده وکړه او د نیکولا کوفرنیک د سوالو جوابونه یې ورکړه. عیسویت خپل د ځان د عقلي او منطقي دین د ثابت کولو لپاره د افلاطون د فلسفې څخه ګټه واخیستل، دوی بطلموس ریاضیکی شواهد د مځکې د سکون لپاره وکارول... او حتی دوی د ګالیلیو سره هم تر ډېره حده ساینسي ولاړل او دوی وایې چې کله زموږ مشرانو ته غلط خطابونه شروع کړه نو موږ دې وسوځې. څکه دوی وایې چې ګالیلیو د لمر د مرکزیت تیوري په کال ۱۶۱۶ کې وړاندې کړه او دته سزا په کال ۱۶۲۴ کې ورکول سول او ځینې تاریخونه بیا دا پېښه داسې وړاندې: چې کلیسا و ګالیلیو ته وویل چې ته خپل نظریات فقط تر مفروضاتو قایم کولای سئ لکه د کوفرنیک نظریات چې فقط تر مفروضاتو پورې وه، یعنې **Hypothesis** پورې یې درلودلای سئ خو د ساینس حقیقت **Scientific truth** یې نسي بللې. تاریخ دواړه ډوله بیانونه خپل په غېږ کې ساتلي دي او دواړې ډلې خپل د بیان لپاره کافي شواهد لري. خو اصلي خبره داده چې کلیسا د ساینس سره اوږه پر اوږه تللې وه او ډېر وخت یې حتی د انجیل تعلیماتو ته تغیرات ورکول او تاریخ د دا ډول پېښو څخه ډک دي چې عیسویانو خپل دین ته تغیر ورکړې وې. که موږ دې موضوع ته اصلي نوم ورکړو نو دا جنګ د انجیل او ساینس تر منځ نه بلکې د پخواني ساینس او نوی ساینس ترمنځ وو. دوی د خپل حق لپاره د افلاطون او نورو یوناني فلسفیانو نظریات راټول کړه خو دا چې ساینس یو بدلیدونکي علم دی نو دا موضوعات یې هم بدل کړه نو عیسویت پدې دی ځای کې نور تر سوال لاندې راغلی. په علمي نړۍ کې یوه خبره ده هغه دا چې د یوې نظریې د قوی کیدو ثبوتونه باید د هغه نظریې ددنه څخه راسئ نه ددباندې څخه! اوس که دوی انجیل خپل حالت باندې پرېښي وای نو فکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه کوم چي دا ډول تاريخي حالت دي د دوی پر وړاندې راغلی وای. ښاغلی سفر الحوالي په خپل کتاب د الکسس کاريل دا خبره نقلوي: که عيسی عليه السلام په اوس وخت کي يوي کليسا ته ولاړ سي نو حېران به سي ځکه دوی به هغه شيان کوی چي ده نه وه ورښولی او که محمد رسول الله مسجد ته ولاړ سی نو هغه به هيڅ حېرانه نسي ځکه ټول به هغه تعليمات ويني چي ده ورته ښولی وه. اوس وخت کي مسلمانان هم همداسي کوي، دوی د قرآن د هر څه يعنې د حقانيت دلايل د ساينس څخه اخلي، خو دوی دی باندې نه پوهيږی که ساينس خپله تيوري بدله کړه نو آيا قرآن هم بايد بدل سی؟ العياذ بالله. مسلمانانو ته پکار ده چي د قرآن د حقانيت دلايل په قرآني نړۍ ليد کي چي څرنګه قرآن، سنت، اجماع، قياس او يا نورو لارو چي دين کي يو موضوع کي ورباندې خبرې کيږي استعمال کړئ.

...

ترموډيناميک (حرارت فزيک)

دا د اوسني فزيک يوه ډېره پرمختللې او جالبه څانګه ده چي استعمال يې د اټوم څخه نيولې تر کائناته او ساختمانو پوري دې. ترموډيناميک فزيک کي دا څېړل کېږي چي تودوخه څرنګه او کوم تاثيرات پر اټوم اچوي. چي عموماً د ۵ قوانين لري او ډېر اساسي دې د فزيک او خاصتاً د کوانټم فزيک لپاره. د کوانټم فزيک په کتابونو ليکل سوي چي که څوک په ترموډيناميک باندې سم نه پوهيږي هغه ته کوانټم فزيک زيات مغلق او پيچلي وي. ددې تاثيرات نه يوازی په لوړ او کوچنی مقياس کي وي بلکې زموږ په روزمره ژوند کي اود اوسيدو په تعميراتو کي يې هم زيات استعمال دی. چي په واسطه يې پوهيږو چي د خوب خونه بايد څونه حرارت ولري؟ برنډه، اشپزخانه... څومره تودوخه ولري. د انجنيري څانګه کي دوه سمستره ورته ويل کېږي خو د بدبختي ځای دادې چي فعلاً په شخصي ځايو کي استعمال نه لري او دولتي ودانيو کي د ګوتو په شمار باندې څو دانو کي کار سوي دی. يوه ورځ مې يوټوب کي د ترموډيناميک اړوند ليکچر اوريد، وروسته مې د يو ملګری انجنير څخه پوښتنه وکړه چي انجنير صاحب ددې استعمال څومره ګټه ده او ولې يې نه استعمالوو؟ ويل چي د ګټې اړوند به يې يو مثال درکړم: وای ۲۰۱۴ کي هلمند کي يو مکتب جوړيدي نو انجنير يې زه وم، دا مکتب ولسوالۍ کي وو او هغه ولسوالۍ ډېره ګرمه وه ځکه د سرطان مياشت وه او ګرمۍ درجه ۴۳ ته لوړه وه. وای دلته د پوليسو پوسته هم نږدې وه او د امريکايانو ځای هم؛ په دې درجه حرارت کي پوليس په خپلو پوستو کي د ګرمۍ څخه جوشيدل او امريکايانو چي د ترموډيناميک فزيک په رڼا کي يې خپل کانټينران جوړ کړي وه، هغوی په کانټينرانو کي ساده کولر ته هم د سړی يخ کيدي، نور نو خپله فکر وکړه.

...

د مځکې کروی شکل

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تیرو وختونو کې، خلکو باور درلودي چې مځکه هوار ده.
په پیړیو پیړیو ،خلک بیریدل چې که دوي په اوږده سفرولاړ سي، نو دوی به د مځکي د یوي څنډې څخه ولویږي .
سر فرانسیس ډریک لومړی کس و چې په ۱۵۹۷ کې یې د ځمکې کره ثابته کړه وروسته ترهغه چې شاوخوا یې سفر وکړي.

اوس د قرآن دغه آیت ته پام وکړئ، چې د ورځې او شپې د تغیر سره تړاو لري.

﴿أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّـهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ مُسَمًّى وَأَنَّ اللَّـهَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾ (لقمان:۲۹)

ایا تا نه دي لیدلي چې الله شپه په ورځ او ورځ په شپه بدلوي او لمر او سپوږمۍ یې مسخره کړي دي
(او د انسان د ګټو پر لار کې یې روان کړي دي)؟ او هر یو به تر یوې ټاکلې اندازې پورې حرکت کوي
(او دا نظام به د نړۍ په پای کې پای ته ورسیږي) او خدای په هغه څه سره خبر دی چې تاسو یې کوئ".

دلته د مداخلې معنی دا ده چې شپه کرار کرار په ورځ بدلیږي او برعکس. دا پدیده یوازې هغه وخت واقع کیدای سي چې مځکه کره وي، که چیرې مځکه هواره وي، د شپې څخه ورځې ته او د ورځې څخه شپې ته بدلون ناڅاپه پیښیږي.

لاندې آیت د ځمکې کروي شکل ته هم اشاره کوي:

﴿خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ ۖ يُكَوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ ۖ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۖ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمًّى ۗ أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ﴾ (الزمر: ۵)

"خدای اسمانونه او مځکه په حقه سره پیدا کړي دي .
شپه په ورځ او ورځ په شپه بدلوي او لمر او سپوږمۍ یې، د خپل امر تابع کړي دي،او د بندګانو د ګټو لپاره یې ګرځوي.
د دوی هر یو به د یوه ټاکلې وخت لپاره په حرکت کې وي چې خدای پوهیږي،خدای غالب او بخښونکی دی ،او هغه څه کوي چې وغواړي او چاته چې وغواړي ببښه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته د عربي کلمه «يَقَوَر» د تکبير له کلمې څخه اخيستل سوې ده چې معنی يې د پګړۍ ده او پګړۍ د سر شاوخوا پېتول دي او دا دواړۍ معناوې يوازې هغه وخت سمې دي چې مځکه کره وي .
مځکه د ګین په ډول کره نه ده، بلکې بيضوي ده، يعنې په دوو قطبونو کې سره را ټوليږي.

په لاندې آيت کې د ځمکې د شکل توضيح ده:

﴿وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَٰلِكَ دَحَاهَا﴾ (النازعات: ۳۰)

"او تر هغه وروسته يې مځکه غوړولي وګرځوله او بيضه يې جوړه کړه.

او د Dahiyeh کلمه د شترمرغ د هګۍ معنی لري ، د شترمرغ هګۍ شکل د ځمکې کروي شکل ته ورته ده .
له همدې امله قرآن کريم د ځمکې شکل په دقيق ډول بيان کړی دی .
...

په جنوبي امريکا کې د کيپ هورن په سيمه کې يوه
حيرانوونکې پېښه ليدل کيږي چيرې چې د ارام سمندر او اتلانتيک سمندر اوبه نه سره ګډيږي د دې ځای تازه اوبه چې د انټارکتيک د يخيانو د ويلې کېدو څخه سرچينه اخلي د دواړو سمندرونو ترمنځ يو جلا ديوال جوړوي دا تازه اوبه د مالګې لړوالي او د کثافت فرق د امله د ارام او اتلانتيک سمندرونو اوبه جلا ساتي چې د سمندرونو اوبه په يوه برخه کې شنې او په بله کې آسماني ښکاري دا طبيعي پېښه د نړۍ د حيرانوونکو منظرو د ډلې څخه ده.

همدا موضوع په قران کې داسي راغلي ده
وَهُوَ ٱلَّذِى مَرَجَ ٱلۡبَحۡرَيۡنِ هَـٰذَا عَذۡبٌ فُرَاتٌ وَهَـٰذَا مِلۡحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيۡنَهُمَا بَرۡزَخًا وَحِجۡرًا مَّحۡجُورًا
(سورت الفرقان، آيت۵۳)
دا آيت د سمندرونو جلاوالي ته اشاره کوي
...

د کائناتو په لامحدود پراخوالي کي چي کله انسان خپل کوچنی وجود درک کړي، د يوې ژورې غميزې احساس ورته کيږي. د ميلياردونو کلونو په مټ جوړ سوی دا نظام، چې د يوې بې‌پايه تشې په منځ کې څراغونه ځليږي، د انسان د ژوند د لنډوالي سره يو ژور تضاد لري. ستوري چې مړ ته د يوه اميد په شان ځليږي، په حقيقت کې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرګونو کلونو مخکې مړه سوي وي، او د هغوی رڼا زموږ تر سترګو ته یوازې اوس را رسېدلې ده.
دا یوه غمجنه یادونه ده چې هر څه چې موږ وینو، هغه یوازې تېره سوې خاطره ده. د انسان وجود یوازې یوه نازکه کرښه ده د وخت په دې بې رحمه سمندر کې، چې څپې یې هر څه مړه کوي. کائنات دومره بې‌احساسه ښکاري چې د انسان دردونه، هیلې او ارمانونه ورته هېڅ ارزښت نه لري.
په دې لویه بې‌پایانه شپه کې، چې هېڅوک زموږ چیغې نه اوري، د ژوند کولو معنی یوازې زموږ خپله مبارزه ده.
انسان د یوې بې پایانه خولې په شان دي چې د خپل وجود معنی پیداکوي، خو جوابونه یې د یوه خاموش کائنات په زړه کې ورک دي.
ایا دا غمیزه نه ده چې موږ دلته د څو شېبو لپاره یو، په داسې حال کې چې ستوري د میلیاردونو کلونو لپاره ځلیږي؟ او ایا دا درد ناک نه دي چې موږ پوهېږو، زموږ مړینه به نه یوازې زموږ لپاره، بلکې د کائناتو لپاره هم هېڅ اهمیت ونه لري؟
د دې کائناتو تر ټولو غمجنه برخه دا ده چې موږ په کښې یوازې یو، او یوازې به د دې نړۍ ولاړ سو، پرته له دې چې زموږ وجود د دې لوی کائنات لپاره کومه معنا ولري.
...

که چیری سپوږمۍ نه وای ,ږر ځمکه د وضعي او انتقالي حرکتونو اختلاف راځي
د لمر پرو اندې د ځمکې جاذبه کمېږي ،بادونه او طوفانو سمندرونه به بی کنټروله سی ،دسمندرونو اوبه به ټوله نړۍ ډوبه کړي ،د ځمکي توازن او دوران به ورسره شاید خراب سي ،او بل د شپې به توره تیاره سي ،بل د سپوږمۍ له رویه تاریخ به هم مشکل سي
...

کائینات

د بې پایه کائناتو یوه تیاره فضا کې، چیرته چې ستوري لکه د زړونو ټکانونه ځلوي، انسان د خپل کوچني وجود سره د ژور فکر په سمندر کې ډوب دی. کائنات، چې د ازل په کنډوالو کې غلی روان دي، د بې پایه رمزونو یوه ننداره ده.
په دې پراخه خالي میدان کې، هر ستوری د یو نامعلوم داستان یوه کلمه ده، هره کهکشان د بې مثاله ژوند یوه فلسفه. د زمان او مکان د نازک تارونو په دې بې رحمه جال کې، انسان د خپلې پوهې د محدودیتونو تر شا یو ناچیزه وجود ښکاري. خو بیا هم، د همدې کوچني وجود په زړه کې د پوښتنو یوه دروازه خلاصه سوې، یوه دروازه چې د خدای د عظمت د درک پر لور ځي.
دا د کائناتو حیرانونکې ښکلا ده چې د انسان روح د هغې غېږې ته کش کوي، چیرې چې د تیارو منځ کې رڼا

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیدا کېږي، او د پوښتنو له مینځ ځخه جوابونه. کائنات، چې بې پایله سفر کوي، موږ ته د تدبر او تفکر لپاره یو کتاب وراندي کوي، یو داسې کتاب چې هره پاڼه یې د عظمت یوه نندارہ ده او هره جمله یې د حکمت یو راز. انسان، که څه هم محدود دی، خو د هغه نظر بې حده دی، د هغه سوچ بې کناره دی. او په دې ژورو سوچونو کې، د وجود سوالونه پیدا کېږي: "موږ څوک یو؟ موږ له کومه راغلي یو؟ او د دې بې پایه سفر پای به څشي وي؟" کائنات، د یوې فلسفي ارامی سره، یوازې یوه اشاره ورکوي: "پلټنه وکړئ، فکر وکړئ، او خپل حدود مات کړئ، ځکه چې حقیقت هغه چا ته ښکاري چې د هغه په لټه کې وي".

...

د افغانستان د سپوږمۍ ډبرې څه سولي ؟

کله چې نیل ارمسټرانگ د سپوږمۍ له سفر څخه ځمکې ته بیرته راغلی د سپوږمۍ ځینې ډبرې او خاوره یې له ځانه سره راوړې د دې قیمتي ډبرې یوه کوچنۍ ټوټه په ۱۳۴۸ کال کې د امریکا د هغه وخت د ولسمشر ریچارډ نیکسون له خوا د افغانستان پاچا ته ډالۍ سوه هغه وخت ظاهر شاه دغه قیمتي ډبره ملي موزیم ته وسپارله د ملي موزیم دا قیمتي ډبره تر ډیرو کلونو پورې په خوندي ډول ساتل کېده خو د ۱۳۷۰ کلونو د کورنیو جګړو پر مهال د کابل موزیم د جګړې له امله د راکټونو او بریدونو ښکار سو په دې وخت کې موزیم ته ډېر زیان ورسیدي او ګڼ شمېر قیمتي اثار یا غلا سول او یا هم له منځه ولاړل د دغو له منځه تللو اثارو په منځ کې د سپوږمۍ دغه ډبره هم ورکه سوه.

...

نیوزیلنډ

هر کال ۶۰۰ د غاښو ډاکټران په ځنګلونو کې د هغه موږکانو پسې ګرځي چې غاښونه یې غټ سوي او خوراک نسي کولای دغه موږکان د غاښو د درملنې ورسته بیرته طبیعت ته ایله کوي.
موږکان، میږیان او چنجي دا د ځنګلونو طبیبان بلل کیږي.
موږ بیا څه چم په کوو؟

...

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اروا پوهني برخه

کله چې تاسې په يو داسې شخص بدل سئ چې نور د چا سره بحث نه کوئ، له اختلافاتو ځان ساتئ، تر خبرو چوپتيا ته ترجيح ورکوئ، خپل درد له چا سره نه شريکوئ او چې څوک مو يوازې پرېږدي؛ ګيله نه کوئ، دا هغه حالت دی، چې تاسې د پوخوالي لوړترين پړاو ته رسېدلي ياست.

...

۱: که جګړه دې ونه ګټله، دا هم بسنه کوي چې دښمن دې وپېژندي.
۲: هېڅکله چا ته ټيټ/سپک نظر مه کوئ، ځکه د ميليونونو پيسو چېک د لسو افغانيو په قلم امضاء کيږي
۳: په ياد ولرئ؛ هغه خلک چې د وتلو په وخت کې دروازه ډېره په ارامه بندوي چې څوک يې ږغ ، وانه وري هغه بيا نه راګرځي
۳: کله چې د عمر له پنځويشو کالو واوښتي، د ساعت عيارولو ته هېڅ اړتيا نسته، ستونزې/مسؤليتونه دې پخپله راوېښنوي

...

آرواپوهنه وايي
نجونې په اساسي ډول د نارينه وو له شخصيت او د خبرو د ښکلا ســـــره مينه لري
نجونې د هلکانو له خندا،ټوکو او د هغوي له منطقي/ هوښيارو خبرو څخه ډېرې زر متاثره کېږي

...

تاسو ته يوه سپارښتنه

که څوک په يو مجلس کې هر وخت د خپل ځان صفتونه کوي او په هر ځاي کې خپل فضيلتونه تکراروي، خپله ډېرې خبرې کوي؛ بل چاته د خبرو کولو چانس نه ورکوي، نو داسې خلک لاشعور ځان کم ګڼې او د کمترۍ احساس لري
او د دې نيمګړتيا د ليرې کولو لپاره په تکراري ډول خپل صفتونه، خوبيانې او نېکي بيانوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شعوري توګه هغه پوهیري چې د خلکو په ذهن کې د هغه انځور ښه ندی، نو د همدې کبله هغه په هر ځای کې کوښښ کوي، تر څو خلکو ته خپل مثبت شیان وښایې او غواړي چې د خلکو په ذهن کې خپل انځور ښه او بهتر کړي .
کچېرې داسې شخص ته هم پیژنې نو مهرباني وکړه پسخند او خندا مه پر مکوه، بلکې ددې شخص سره مرسته وکړه، او په ستاینه کې یې شریک سه تر څو د هغه دا ستونزه حل سي!
...

پوهېرې ځواکمن خلک څوک دي؟

۱: خپل کارونه په بل چا نه ترسره کوي.
۲: وخت نه لري، چې په نورو پسې خبرې وکړي.
۳: ماته منوونکي نه وي او خپل کارونه په نیمایي کې نه پرېږدي.
۴: ښه کارونه ستایي، د بدو لپاره نصیحت کوي.
۵: ځاني نظم او نظافت ته زیات پام کوي.
٦: په پالتو آوازو او غیبت ته غوږ نه نیسي.
۸: خپلې غلطۍ ژر مني او د بیا تکرار مخه یې نیسي.
۸: دي ته لېوالتیا لري چې نوی شی زده کړي.
۹: په خبرو کې جدي وي، خو په زړه کې پاک وي.
۱۰: پر خپل قول کلک ولاړ وي او وخت نه ضائع کوي.
۱۱: د خپلو کاري وسائلو څخه سمه ګټه اخلي او ښه ساتنه یې کوي.
۱۲: د هوښیارو خلکو سره راشه_ درشه لري.
۱۳: د چا څخه بې ځایه پور نه اخلي او زیات مصارف هم نه کوي.
۱۴: د یوازې پاتې کېدو توان لري، خو له بیکاره خلکو سره نه کښیني.
۱۵: هر ډول مسلې نورو ورځو ته نه پرېږدي، سم دلاسه یې حل کوي.
۱٦: د چاسره چې نوی ملګری سي ورته وایي«کم کم کتابونه دې مطالعه کړي.
۱۷: ددوي سوالونه د جوابونو څخه قوي وي.
...

مشوره له بایلونکی واخله/تجربه له ګټونکی او دماغ دی خپله استعمال کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

که یو چا مو مور یا پلار ته سپکاوی کاوه داسی یی ووهی چي ډاکټران ووایی/درملنه یی نشو کولی
که اړتیا وه دمه وکړه/خو تسلیمیږه مه
څوک چي مینه نه درسره لری که عسل هم سی مه یی خوره/او هغه سوک چي مینه درسره لری که زهر هم وی تیر یی کړه
دځینو غلطیانو دوباره تکرار د انسان وجدان زر واري وژنی
دګوتي اڅرموپریږدی بیالاشی
...

پلار او مور ته خاص پیغام

ډیره توجو وکی، د روان او روحیاتو له مخی د کوچنیانو مطالعه
۱ :په کم کوچنی چی په کور کی پسخند وهل کیږی، هغه بیرندوکی او بیغیرته لویږی
۲ :په کم کوچنی چی اعتبار نه کیږی، هغه چم او فریب زده کوی
۳ :په کم کوچنی چی تنقید ډیر کیږی، هغه بیا همت او کوښښ نه کوی
۴ :د کم کوچنی چی تعریف نه کیږی، هغه بیا ښه شیان نه خوښوی
۵ :کم کوچنی چی د ډیرو وهلو سره مخ وی،   بیا د هغه صلاحیتونه متاثیره کیژی یعنی ځان ورته بی اهمیته معلومیژی
٦ :او کم مور او پلار چی د خپلو کوچنیانو په مخ کی جنګونه کوی، نو کوچنیان هم په روانی مشکل اخته او هم بی ادبه لویژی.
...

ارواپوهنه
انسان چې کله د یو چا سره ډیر وخت پاتې سي، نو د دواړو دماغي اړیکه دومره قوي سي چې اکثراً په یوه وخت کې دوی دواړه یوه خبره کوي .
...

د حسد کوونکي انسان د پیژندنې ځینې مشهورې نښې!

لومړی دا چې ستا د وړې او لویې لاسته راوړنې مبارکې نه درکوي که څه هم تاته به ډیره ارزښتمنه لاسته راوړنه وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم دا چې ستا په اړه د بل چا د خولې ستاينه اوريدل نه خوښوي، که بل څوک ستا ستاينه کوي دی خسته او زړه تنگی کيږي .

دريم دا چې کله يو څوک پر تا مسخره وکړي دی به تر ضرورت زياته خاندي کوي او خپل اواز به لوړوي *.
څلورم دا چې په عامه ځايونو لکه تجمع يا ټولنيزې رسنيو کې به د خلکو مخکې درته نصيحت کوي تر څو تا جاهل او ځان تر تا لوړ او هوښيار ښکاره کړي *.

تر ټولو مهم دا چې ته هر نوی شی تجربه کوې که هغه کم نوی ځای ليدل وي او يا د کم ښه کتاب مطالعه وي،
تا ته دا احساس درکوي چې دا يوه عادي خبره ده يعنې ستا د زړه خوشحالونکي شيانو ته هيڅ ارزښت نه ورکوي.
څومره چې انسان د حاسدينو د حسد څخه ليرې وی هغومره به هغه د راحت خاوند وی .

ومن شر حاسد اذا حسد
...

ارواپوهنه وايـــــې

۱ : د ځان سره د هينداري مخ ته خبرې مو اعتماد پر نفس ځواکمن کوي او د بيري هورمونونه وژني !.

۲ : کم پلار چې د خپل زوی سره ډېر په غوسه خبرې کوي د دې تر شا ډېره قوي مينه هم پرته وي چی پلار غواړي زوی يې يو بريالی شخص اووسي !.

۳ : کمه انجلۍ چې د ټولو خپلوانو څخه زړه تور وي پوه سه چی ټولو ډېره ناهيلې کړې او څوک نسي پيداکولای چی درک يی کړي !.

۴ : کم اشخاص چې پوره خوب کوي هغوی د نورو په پرتله ډېر ځيرک وي
...

څو مهمې سپارښتنې !.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱: که چیرې یو چا ډیر کوچنی کار هم در وکړي، *مننه ترې وکړئ.

۲: کله چې د مقابل جانب خبرې خلاصې سوې، ته دې خپله خبره ورته شروع کړه !.

۳: که موټر چلوونکی یې، تر څو چي چا درته د موسیقئ چلانولو نه وي ویلي، پر خپل سر یې مه چلانوه !.

۴: داسې عطر/اسپري مه استعمالوه چې نور خلک در سره په تکلیف سي !.

۵: چې چا غوښتي نه یې، په ډوډیو پسې کور په کور مه گرځه !.

٦: که چیرې خوابدي وې نو پرماشومانو باندې خپل زړه مه تشوه !.

۷: کله چې د چا سره سترګی مه سي کوې،خپلې تورې عینکې مو د سترگو څخه لیرې کړئ !.

۸: هر وخت گیلي مه کوه !.

۹: یو ښه انسان د پلار او نیکه په غلطۍ مه نیسه !.

۱۰: چې په کم څه نه پوهېږې، نظر مه پر ورکوه !.

۱۱: یو مسلک ونیسه او په هغه کې پرمختگ وکړه !.

۱۲: هر وخت ځان خوابدي او دردمن مه ښکاره کوه !.

:13*له ژوند ځان مه ستړی کوه *!.

۱۴: داسې فکر مه کوه چې ملگری دې په چم نه پوهیږي !.

...

اروا پوهنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیاتره کسان داسي وي چي غواړي یوه خبره درته وکړي، خو کله چي خبره شروع کړي ذهن ته یی ورسي چی دا خبره باید ورته ونه کړم او سمدستي چپ سي نو که تاسوغواړی چی دا خبره ځیني واورئ نو هغه وخت کي چي دی چپ سي تاسو یی سترگو ته وگورئ کله چي هغه ستاسو سترگو ته فقط وگوري نو بیرته خبره پیلوي او بشپړه خبره درته کوي.

...

روانی ټکي

۱: په کار ځای کې د ډرامو کتلو ډډه وکړئ: د خلکو شاته د هغوی ستاینهوکړئ.

۲: د "زه پوهیږم" پر ځای ووایاست* " تاسو ښه وایاست.

۳: د خاموشۍ ماتولو لپاره د مقابل لوري څخه وپوښتئ "تاسو کومې پوښتنې لرئ؟

۴: د خپلو ماشومانو سره مهمې خبرې په نرمي سره وکړئ.

۵: د خلکو څخه د شخصي پوښتنو په کولو سره خپل عزت مه کموئ.

۶: کله چي خلک خبرې کوي، د هغوی په خوله کي مه ور لویږه.

۷: د ټولو سره په درنښت چلند کوه.

...

آرواپوهنه

۱: کله چې والدین د خپلو ماشومانو څخه په زوره کم شی اخلي، نو ماشوم " زورور توب" یا جنگ زده کوي.

۲: کله چي والدین ماشومانو ته د هغوی د آرامتیا لپاره هغوی ته وعدې ورکوي او په هغو عمل نکوي، ماشوم " دروغ" زده کوي.

۳: کله چې والدین د ماشومانو د کرار یا آرامه کولو لپاره دیوال یا ناوکۍ وهي او ماشوم ته وایې چې مه ژاړه نو ماشوم " انتقام اخیستل" زده کوي.

۴: کله چې والدین پر ماشومانو د شیانو د خرابولو په وخت کې چیغې وهي، نو ماشومان یې هم چیغي وهل زده کوي .

...

اروا‌پوهنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱: غالباً د چا څهره چی ښکلی وی، ږغ یی بدرنګ وی
۲: ډیر خلک د خپل ږغ څخه کرکه لری چی بیرته یی اوری.
۳: د شا پر تخته خوب کول د عجبه او غریب خوبونو د لیدلو امکان ډیروی.
۴: هغه کسان چی د ځان سره خبری کوی لیونیان نه دی، بلکی د خپلی ځیرکتیا خوند اخلی.
حقمل صاحب
...

یوې علمي څیړنې ثابته کړي ده چې پرځان باور د پوستکي ظاهري ښه ښکلې کوي ځکه چې باور کول په مغز کې یو ډول کیمیاوي مواد خپروي چې د پوستکي روغتیا ته وده ورکوي.
...
ارواه پوهنه وایي
۱: کله چې یوه انجلۍ په مینه کې واقع سي نو هغه د ځان سره ډیره خاندي.
۲: انجلۍ دهلک په نسبت په مینه کې ډیر حسد کوي.
۳: انجلۍ دقوت ښکارندویي کوي خو لیکن دننه برعکس ده.
۴: کله چې ستاسو بدن بې دلیله ولړزیږي نو پوه سه چې هغه څوک چې تاسو ورسره مینه لری خوابدي دی
۵: کله چې تاسو بې دلیله پر ځان ویاړی نو پوه سه چې یو څوک ستاسو صفت کوي.
۶: کله چې څوک تاته دخلکو په مخکې سپکاوی کوي، نو ستا لپاره همدا بس ده چې هغه ته په درنه سترګه ووګورې باور وکه وکړه، هغه به وبیریږي.
۷: دجګړې دمخنیوي لپاره شاتګ وکړئ، خو کله چې جګړه شروع سي یو انچ هم مه شاته کیږئ.
...

روانشناسی
هغه دري عادتونه چې په راتلونکو پنځو کلونو کې به ستاسې ژوند په تمامه معنا بدل کړي:
۱: هره ورځ دري کیلومتره ځغله ، مهمه نه ده چې ورځ باراني ده یا لمرینه. پنځه کاله وروسته به متوجه سئ چې تر 90% ډېرې بریاوې مو د همدې عادت له امله دي.
۲: هره ورځ لږ تر لږه یو ساعت مطالعه وکړئ. دا پر هغو مطالبو سربېره چې په انټرنېټ کې یې وایاست، پنځه کاله وروسته به متوجه سئ چې د خپلو شاوخوا افرادو سره ډېر زیات فرق لرئ.
۳: هره ورځ پنځلس دقیقې میډیټیشن (مناجات، لمونځ، ذکر، دعاء او نور) وکړئ. پنځه کاله وروسته به متوجه سئ چې د تمرکز ځواک مو فوق العاده ښه سوی او دا په یاد ولرئ چې تمرکز په ژوند کې د بریالیتوب او سکون اصلي راز دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

...

ارواپوهان وايي
دوه ډوله خلک مو په اسانه سترګو ته نسي کتلاي ، يو هغه څوک چي درواغ درته وايي ،او بل هغه څوک چي مينه درسره لري
...

د لومړي ځل ملاقات لپاره څو توصيې
۱: د لومړۍ ليدنې لپاره تور کالي واغوندئ.
۲: د مخامخ کيدو په صورت کې روحاً وخاندئ او د خپلې خوشالئ د اظهارولو کوښښ وکړئ.
۳: د بوټونو په انتخابولو کې دقيق اوسئ، آرواپوهان وايې زيات خلک د مخامخ کېدو پر وخت اول ستاسو بوټونو ته ګوري او ستاسې اول تاثير هم همدا دی. ،نو ښه بوټونه انتخاب او په پښو کړئ.
۴: ډېرې لوړې خبرې او يا هم د هغه تر سويې ډېرې ټيټې خبرې مکوئ.
۵: خبرې وکړئ، پوښتنې مکوئ.
٦: د هغه خبرو ته دقيقاً غوږ سئ/ د ډېرو خبرو جرات ورکړئ....
...

روانشناسی

هغه کسان چې ډېره جګه او اوږده پزه لري د ډېر متانت او شجاعت خاوندان وي. خو په کارونو کې ډېر دقت نه لري
هغه څوک چې جګه ميانه پزه لري؛ ځيرک، چالاک، مدبر، مفکر او په ډېرو شيانو پوه وي
څوک چې لنډه پزه لري. ډېر شوخ ټوکي په هر څه کار درلودونکي، او د هر چا سره د شناخت جوړولو استعداد لري
هغه څوک چې برداره پلنه پزه لري، په کارونو کې پوره او بشپړه دقت نه لري، د ښو خبرو او خوږ مجلس سره زياته مينه لري د هر چا پر غاړه ورسره ځي.
...

اروا پوهنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دښمن په باب چې اوسيږه خو که يی وخت راغلی د تندر په شان پر را نازل سه
په ژوند کې ستونزې د الجبر د درس په شکل دي، نو د حل لپاره يې فرمولونه زده کړه او داسی فرمول ورته انتخاب که چې حاصل يی صفر نه وی
مجبوره نه يې چې په هر بحث کې بريالي سئ له ناکامی مو هم درس واخلئ.

ملګری دی که هرڅومره درته نږدی هم وو باور مه پر کوه ځکه يويشتمه پيړی ده هرسه پکښی دبدلون په حال که دی.

دا چې نور ستا په اړه څه فکر کوي، دا مهمه نه ده، مهمه دا ده چې ته د خپل ځان په اړه څه فکر کوې.

مينه د هرې ستونزې او هرې ناروغی درمل ده کوښښ وکی چې له هم فکره شخص سره مينه وکړی.

. د دوستانو په ليست کې مو ماشومانو او لويانو ته هم ځای ورکړئ

هر ورځ نيم ساعت د خپل ځان سره يوازيتوب ته ورکړی.

هر ملګری ته د ورور لقب مه ورکوه.

. که دی ريښتينی مينی ته اراده نه وی نو هيڅکله هم د يوي انجلۍ په زړه کی د محبت اور مه بلوه

راز ويل دوست او دښمن نه غواړی؛نو په ويلو کی يی له احتياطه کار واخله.
...

ارواپوهنې له مخې

څوک چې د چا سره مينه لري او ډېر زيات ورباندې ګران وي؛ نو پرته له دې چې تاسو مو ورته کومه ستونزه ووايئ، هغوی پوهېږي. ښه بېلګه يې مور ده، يوه مور د خپل زوی ټولې ستونزې او مشکلات پرته له ويلو درک کوي

(۳) نورې دري په زړه پورې خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱: ارواپوهان وايي، که يوه کس ته مو راز ووايه، نو ممکن له دوو حالتونو سره مخ سئ؛ يا به ښه ملگری پيداکړي او يا به ښه درس

۲: ناکامان يا ماتې خوړونکي تر هغو کسانو غوره دي چې لا يې د کوم کار هڅه هم نه ده کړې. ځکه چې ناکامانو خو لږ تر لږه يو څه تجربه او زده کړل، هغه چې هېڅ نه کوي، ژوند يې هم هېڅ نه وي

۳: تاسو به له ډېرو کسانو اورېدلي وي چې زه يوازې يم، څوک نه لرم او داسې نور. اروپوهان وايي چې په دې نړۍ کې هېڅوک يوازې نه دی، که يو انسان هر څومره يوازې هم سي، بيا هم لږ تر لږه يو څلور کسه يې تر څنگ ولاړ وي. کله چې يو څوک وايي چې زه يوازې يم، د دې مانا دا وي چې ياني دی چې څوک غواړي، هغه يې څنگ ته نه سته.

...

د بدن ژبه

۱: د خبرو پر مهال د پزې مږل د انسان د وېرې، گډوډۍ او درواغ ويلو ښکارندويي کوي.

۲: د خبرو پر مهال د شونډو خوړل د يو شی پټول او ځنډول دي.

۳: د يوې پښه پر بله پښه اېښول پر نفس د ډېر باور ځرگندونه کوي.

۴: د نوکانو خوړل هم د عقل د نشتوالي او حماقت دلالت کوي.

...

د ويناوو او مشورو برخه

د خپل نفس سره دمحاسبې سوالونه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

(بِسْمِ اللَّـهِ الرَّحْمَـٰنِ الرَّحِيمِ)
آيا ټول لمونځونو مو په جماعت سره ادا کړی دي ؟
آيا د کتاب الله په قرائت کې مو فکر او تدبر کړی دئ ؟
آيا په وتر ، سنت او نفلي لمونځونو لکه : تهجد ، تحية المسجد ، صلاة الضحی ... مو اهتمام کړئ ؟
آيا په صدق او عاجزۍ مو دعا کړې ؟
آيا په لمانځه کې مو خسوع کړې او د سيطاني وسواسو دفع مو کړې او که نه ؟
آيا د سبا او بيګاه په اذکارو او مسنونه دعاګانو مو هميسوالی کړی دی ؟
آيا د قبرونو زيارت مو د پند او عبرت د پاره کړی ؟
آيا کله مو جـــهـــاد کړئ ، يا مو د کوم مجـــاهـــد يا د هغه د کور تجهيز کړئ ؟ او يا مو د جـهـاد په اړه فکر کړی دی ؟
آيا د انتقام په وخت کې مو د قهر او غصي دفع کړې ده ؟ او د بل چا د خطاء پر وړاندې مو زغم کړی دی ؟
آيا د بل چا د عيب پټولو پر ځای مو کله هم د خپل ځان د عيبونو په اصلاح کې فکر کړی دی ؟
آيا د خپل نفس سره مو مجاهده کړې تر څو ته له متقيانو څخه وې ؟
آيا کله مو د الله تعالی له وېرې ژړلې دي داسې چې له خلکو لرې وې ؟
آيا په دعوت الی الله کې مو د خپل توان موافق برخه اخيستې ؟
...

هغه چي خبري يي نه درواغ دي او نه ريشتيا ،فيلسوف دی.

هغه چي ريشتيا او درواغ ورته يو شان دي ،چاپلوس دی(غوړمال)

هغه چي د درواغو ويلو دپاره پيسې اخلي ،دلال دی.

هغه چي د پيسو اخيستلو دپاره درواغ وايي ، سوالکر دی.

هغه چي د درواغو او ريشتيا تر منځ د تشخيص دپاره پيسې اخلي ،قاضي دی.

هغه چي ددې دپاره پيسې اخلي چي درواغو ته د ريشتيا او ريشتياوو ته د درواغو رنک ور کړي ،وکيل دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه چي د ریشتیا پرته بل څه نه وایي ،ماشوم دی.

هغه چي خپل ځان ته درواغ وایي ،متکبر دی.

هغه چي په خپلو درواغو باور کوي ، احمق او ټمبل دی.

هغه چي د درواغو خبري يي خوږې دي ، شاعر دی.

هغه چي اصلا درواغ نه وایي ،مړی دی.

هغه چي د درواغو سره قسم اخلي ،دبازار تجار او دکاندار دی.

هغه چي درواغ وایي او خپله هم نه په پوهیږي ،ډېري خبري کوونکی دی.

هغه چي خلگ يي پر درواغو د ریشتیا گمان کوي ،سیاست مدار دی.

هغه چي خلگ يي ریشتیا خبري درواغ گڼي او ورباندي خاندي ،لیونی دی.

...

جاهل په اتو خویونو پېژندل کېږي

بعضي حاکمانو ویلي : جاهل / ناپوه په اتو (۸) خویونو باندي پېژندل کېږي:

۱ .بې ځایه غصه کېدل.

۲ .غیر حقدارو ته مال ورکول.

۳ .بې گټي او بې ضرورته خبري کول.

۴ .په هر چا باور کول.

۵ .د رازونو افشا کول.

۶ .د دوستانو او دښمنانو تر منځ توپیر نه کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷ .هر څه چي په زړه ورسي بې فکره ویل.
۸ .او ځان تر نورو هوښیار ګڼل.
(أخبار الحمقٰى والمغفلين صـ۳۷)
...
دعلماء ویناوي

زه هغه نه یم چې ته فکر کوې

زه هغه هم نه یم چې زه فکر کوم
زه هغه یم چې فکر کوم ته فکر کوې چې زه یم
چارلز هورتن کولي

ایا ستا په یاد دي چې ته څوک وې، مخکې له دې چې نړۍ درته ووایي چې ته به څوک سې؟
چارلز بوکوسکي

په دې نړۍ کې هیڅوک بې کاره نه دی، چې د بل چا بوج سپک کړي.
چارلز ډیکنز

سترګې پټې کړه او وګوره !
جیمز جویس

دلته هیڅ ناممکن شی د هغه چا لپاره نسته، څوک چې کوښښ کوي .
سکندر کبیر

که تاسې له شروع مخکې د پوره کېدو په هیله یاست، ممکن هیڅکله یې پیل نه کړئ .
...

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د کوم چا کره « میلمه» کیږی ، نو دا لاندې کارونه مکوه

۱: کوچنی اولاد له ځان سره مه بیایه

۲ : کوربه ته لارښونې مکوه ، که دي کوټې ته سپین رنګ ورکړی وای ، سور ، شین او ... نو دا ورسره ښه ښکاریده.

3: چې دا کلکین دې له کونړې لرګي ، یا پې وي سي څخه جوړ کړی وای خوند به یې کړی نو خوند به کړي وای .

4: دروازې ته مخامخ مه کښینه.

5: که یې په خوړو کې غوښه راوویسته ، او یا یې بل څه درته راوویسته ، د قیمت پوښتنه یې مکوه چې دا د څه سي غوښه ده ، ډېره خوږه ده ، یا دا و هغه ، فقط خوره یې.

6: لاسونه خپله ومېنځه ، بل چاته مه په انتظار کیږه.

7: کله چې درته چا د لاسو پریمنځلو اوبه اچولې ، دې وخت کې چاته مه مخاطب کیږه ، او بې ځایه کیسې مهمه کوه. چې دوشی و ګډوه په لاس کي ، هلک دې یو ساعت مخ ته وولاړی وي او ته د بل چا سره مصروف یې.

8: کله چې دې لاسونه پریمنځل ، د لاسونو وچولو لپاره ، له جیب نه ، هغه خیرن دستمال مه را باسه ، په کوم چې ته خپله پزه پاکوې.

9: دسترخوان ځانته خپله هوار کړه ، هر څه په خوله کې مه غواړه.

10: که دې شپه ور سره کوله ، د کوربه څخه پوښتنه وُکړه چې سهار پر څو بجې کار ته ځې ، اجازه ورکړه چې وولاړی سي ، که ممکنه وه ، ته د سهار د چایو مخکې وولاړی سه.

11: که دې شپه ورسره کوله ، د خوب ځای ځانته په خپله هوار کړه ، همدارنګه سهار خپل ځای په خپله ټول کړه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

12: بالښت په غېږ کې مه نیسه.

13: چارجر مه غواړه ، او وایفای ، یا هم هاسپاټ مه غواړه.

14: د مرچک ، مالړې او مسالې امرونه ډېر مکوه ، آرام خپله ډوډۍ وخوره.

15: همدارنګه د کوربه د اولادو څخه د ښوونځي د درسونو په اړه پوښتنې مکوه چې له ځانه دې مفتېش جوړ کړی وی.

...

د طبیعت درې قوانین ترخه دي مګر ریښتیا دي

د طبیعت لومړی قانون:

که تخم په مځکه کې وا نه چول سي، نو طبیعت یې د وښو ډکوي.
په همدې ډول، که ذهن د ښه فکرونو ډک نه وي، نو ښه فکرونه خپل ځای بدو فکرونو ته فرېږدی یعني دا د شیطان کور ګرځي نو مثبت فکر وکړئ، ښه فکر وکړئ

د طبیعت دوهم قانون:

هغه څوک چې هر څه لري هر څه شریکوي. . .
یو خوشحاله سړی خوښی‌شریکوي.
یو غمجن سړی غم شریکوي.
عالم علم شریکوي.
یو مذهبي سړی دین شریکوي.
یو بیري دونګي سړی بیره شریکوي.
نو په ځان کې مثبت احساس پیدا کړئ. ښه شیان زده کړئ. اخته اوسئ. خوشحال اوسئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طبیعت دریم قانون :

د هغه څه لپاره چې په ژوند کې سستاسو لاره راځي هضم کول زده کړئ. . .
ناروغۍ هغه وخت رامینځته کیږي کله چې خواړه هضم نسي.
که مال او دولت هضم نه سي نو نفاق زیاتیږي.
کله چې خبرې هضم نه سي، نو چغلې او توهین زیاتیږي.
فخر هغه وخت زیاتیږي چې تعریف هضم نه سي.
که غم هضم نه سي مایوسۍ زیاتیږي.
نو هضم کول زده کړئ.

خپل ژوند ساده کړئ او مقصد او اخلاقي ژوند وکړئ، د خلکو لپاره شیان اسانه کړئ

خوشحاله اوسئ.
...

کوچنۍ لیکنه خو یو کتاب خبرې

ارسطو وروسته له بلها اوږد عمر څخه کرارسته چې لسګونه فلسفي کتابونه یې وویل او ولیکل، په پای کې یې خلکو ته دا سپارښتنې وکړې:

۱: د خپلو دوستانو سره په سیاسي مسایلو بحث مه کوئ؛ سیاست دوستي خرابوي، سیاستوال به سره جوړ سي، خو ستاسو به خپل دوستان له لاسه ورکړئ.

۲: په څلوېښت کلنۍ کې، د زده کړو د کچې له پلوه خلک سره ورته کېږي؛ حتی داسې کسان به وي چې لږې زده کړې لري، خو ډېرې پیسې به ګټي.

۳: په پنځوس کلنۍ کې، ښکلی او بدرنګ سره ورته کیږي؛ مهمه نه ده چې ستاسو څومره ښکلي یاست، په دې عمر کې به سستاسو په مخ ګونجې او تور داغونه ښکاره سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤: په شپږمه کلنۍ کې، لوړ او ټیټ مقام سره یو شان کیږي؛ د تقاعد کرارسته، یو عادي شخص هم خپل رئیس ته د قدر په سترګه نه ګوري.

٥: په اویا کلنۍ کې، لوی او کوچنی کور یو ډول اهمیت لري؛ د هډوکو او د بدن درد او د حرکت ستونزې، تاسې ګرځېدو ته نه پرېږدي، یوازې یو کوچني ځای ته اړتیا لرئ چې پکې کښېنئ.

٦: په اتیا کلنۍ کې، شتمني او بې وزلي سره یو شان وي؛ حتی که ډېرې پیسې ولرئ، نه پوهېږئ چې چیرته یې مصرف کړئ.

٧: په نَوي کلنۍ کې، که ژوندي پاتې سو، خوب او ویښوالی سره یو شان کیږي؛ د بیدارېدو کرارسته به نه پوهېږئ چې څه وکړئ.

نو !...
ژوند آسانه ونیسئ؛هیڅ داسې معما نسته چې حل ونه لري.
په اوږده موده کې، موږ ټول سره ورته یو؛ نو تر څو مو وس رسېږي، یو بل ته مینه ورکړئ، او مینه ووېشئ.
د ژوند ټول فشارونه هېر کړئ، او په زغم سره د ژوند له هرې سېبې خوند واخلئ.

...

که دي د واده لپاره مرکه استول

که مو د واده لپاره یو ځای مرکه استول نو هېڅکله خپله ورېندار مه استوئ، ځکه هغه نه غواړي چې کور ته مو تر دي ښایسته ښځه راسي

د واده په اړه نړیوال متلونه

واده د عشق کور دی

(روسي متل)

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه غلطي په واده کې تلوارکول دي
(فرانسوی متل)

واده بادام چې دي خوړلی نه وي نه پوهیږې چې واده خوږ دی که تریخ
دویمه ښځه کول یعنې تجربه پر تجربه غلط کار دی
(انګریزي متل)

د ټوکر د اخیستو په وخت کې یې څوکه وګوره، د کوژدې د مخه د ښځې مور په اړه معلومات پوره تر لاسه کړه
(ترکي متل)

د بل چا په خوښه واده کول د ځان لپاره د دوزخ دروازې خلاصول دي
(شکسپیر)

واده څخه د مخه دې خپلې سترګې ښه خلاصې او تر واده وروسته یې نیمکښې رغړه وه
...

لس نړیوال متلونه

1: آیرش متل
په ځاه کې شی مه تویوئ، ممکن یوه ورځ ترې وڅښئ.

2: فرانسوي متل
خپله مینه خپلې میرمنې ته او خپل راز خپلې مور ته ورکړئ.

3: ایټالوی متل

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینه او بوی نسي پټولی.

4: سویس متل

کله چې یو سړی ډک وي، هغه د ډوډۍ خوند نه احساسوي.

5: سکاټلینډۍ متل

که ستاسو نه پوهیږئ چې څنګه موسکا وکړئ، دوکان مه خلاصوئ.

6: هسپانوي متل

مینه چې په ډالیو وده کوي تل وږی وي.

7: جاپاني متل

خدای مرغانو ته خپل خواړه ورکوي، مګر دوی باید الوتنه وکړي ترڅو ترلاسه یې کړي.

8: هالنډي متل

مینه تر هغه وخته دوام کوي چې پیسې وي.

9: اندونیزیایی متل

څوک چې خپل ملګري ته پور ورکوي دواړه له لاسه ورکوي.

10: د بلجیم متل

هغه سړی چې له یوې ښکلې ښځې سره واده کوي تر دوو سترګو زیات اړتیا لري.

...

په 4 کلنۍ کې به ما ویل: زما پلار غوره دی..

په 6 کلنۍ کی به می ویل: "زما پلار هرڅوک پیژنی...

په 10 کلنۍبه ما ویل: زما پلار لوی دی مګر هغه لږ بد دی.

په ۱۲ کلنۍ کې، ما به ویل: کله چې زه ماشوم وم، پلار مهربانه و..

(c) ketabton.com: The Digital Library

په 14 کلنۍ کې به ما ویل: "پلار زما په اړه غلطي کوي...
په ١٦ کلنۍ کې به مې ویل: زما پلار زموږ د عمر او دورې نه دی..
په ١٨ کلنۍ کې به مې ویل: د وخت په تیریدو سره مې د پلار اخلاق خرابیږي..
په 20 کلنۍ کې به مې ویل: د پلار بخښل سخت دي، حیران یم چې مور یې څنګه زغمي!
په ٢۵ کلنۍ کې به مې ویل: پلار زما له ټولو کارونو سره مخالف دی..
په 30 کلنۍ کې به ما ویل: دا د پلار سره منل خورا ستونزمن دي، زه نه پوهیږم چې نیکه په ځوانۍ کې څه تیرول..
په ۴۰ کلنی کی به می ویل: پلار می موږ په ډیرو اصولو او قوانینو سره روزلی یو، نو زه یې هم باید وکړم...
په 45 کلنۍ کې به ما ویل: زه حیران یم چې پلار څنګه موږ را لوی کړو!

په ۵۰ کلنی کی به می ویل: د اولاد کنټرول ډیر ګران کار دی، پلار زموږ د تعلیم لپاره څومره سختی وزغملي
په 55 کلنی کی ، زه به ووایم: زما پلار ډیر لیری فکر ، او زموږ د راتلونکی لپاره پلان درلود، یو بی مثاله او مهربانه پلار...
مګر اوس په 60 کلنۍ کې، زه وایم: زما پلار تر ټولو غوره دی..
زما د ژوند په دې ۵٦ کلن سفر کې، زه په څلور کلن عمر کې د پیل ټکي ته ستون سوم

...

د تاریخ برخه او کیسو برخه

چل / چیل زیني!(Chilzina)

چل زیني (څلویښت زیني) د زاړه کندهار سمال ته د غره په لمن کي یو دالان دئ چي د غره له بیخه زینې ورختلي دي.
دا دالان او زینې دواړه د غره په ډبره کي د اوسپني په قلم کیندل سوي دي.
پخوا د دالان دواړو خواووته د ډبري دوه زمریان هم پراته وه چي اوس نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چل زينې د بابر باچا زوی عسکري ميرزا له خوا جوړې سوي دي، د ودانۍ کار يې په ۹۳۰ ق کې شروع او په ۹۵۳ ق پای ته رسيدلي دي.
او دا له خورا تاريخي او لرغونو ځايونو څخه يو دی چې د ۴۹۱ کاله يې د جوړيدو کيږي، چې زيات سميره سيلانيان ورته راځي.

...

ملکه ممتاز محل!
ارجمند بانو بيګم ، چې په ممتاز محل سره يې شهرت درلود ، د مغلو په دربار کې د درباري فارسي ژبې ابولحسن اصف تابان لور او د جهانګير د مېرمنې ملکې نور جهان ورېره وه.
په ۱۶۰٦از کال د څوارلس کالو په عمر د مغلو شهزاده خرم سلطان مشهور په شاه جهان ته کوزده او په ۱٦۱۲ ز کال يې واده وکړ.
شاه جهان په هند کې د مغلو د امپراطورۍ پنځم امپراطور وو.
روايت دی چې شاه جان په ملکې ممتاز محل دونده مين وو چې د هغې په مينه کې د لېونتوب تر حده رسېدلی وو ، ملکه ممتاز محل دونده ښکلې وه چې په هغه وخت کې يې د ښکلا اوازې تر لويدځ او ختيځ رسېدلې وې.
ملکه ممتاز محل په 1631ز کال د ماشوم د زېږون پر مهال وفات سوه ، هماغه وو چې شاه جهان پسې د لېونتوب تر حده ورسېدی او د دې لپاره چې د خپلې مينې غم يې جبران کړی وي نو د ملکې ممتاز محل په ياد کې يې د هند په اګره کې د (تاج محل) په نوم يوه لويه ودانۍ جوړه کړه چې دغه ودانۍ په يو ځغوليي سبک په څو کلونو کې د لسګونه زرو کاريګرانو او د مشهکرار انجينرانو لخوا جوړه سوه.
تاج محل د نړۍ له اوه عجايبو څخه بلل کيږي.
او همدارنګه د تاج محل ماڼۍ په نړۍ کې د (مينې سمبول) په نو هم پېژندل کيږي.
که فکر وکړو ژوند تيريږي او داسې خوږې خاطرې يې پاتې کيږي.

....

پړمخې چې پروت وی "پاپ" وی. پاپ پدې شکل د مسيح لهٔ مجسمې څخه بخښنه غواړي. د دهٔ شاته د سور رنګ لباس والا "قسيسين" وي. دوي بيا د پاپ څخه بخښنه غواړي د دوي تر شا سپين لباس والا "سماسيون" وي. دوي بيا د قسيسينو څخه بحښنه غواړي د دوي تر شا بيا د تور رنګ لباس والا "راهبان" وي چې د سماسيون څخه بخښنه غواړي کله چې عام نصرانيان راځي، هغوي بيا د دې راهبانو څخه د بخښنې غوښتنې کوي، او پهٔ همدې ترتيب نصراني د راهب، راهب د سماسيونو، سماسيون د قسيسين، قسيسين بيا د پاپ څخه او پاپ بيا د يسوع د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مجسمې څخه د ګناهونو د بخښنې غوښتنه کوي .
لۀ بله پلوه اسلام د بخښنې لپاره دونده تکليفونه ندي ايښي . فقط پۀ خولۀ ووايه: أستغفرالله وأتوب اليه ، نېت دې صفا کړه ، حاجت نسته چې د بخښنې لپاره پير,اغاصاحب,قبر, ملا ، مولوي ، سيخ الحديث ، سيخ القرآن يا کوم سيخ الاسلام ته ورسې ، بخښونکی ذات دې ، پرته لۀ واسطې بخښي. د هغۀ د بخښنې دروازه هر وخت ، د هر باچا ، حاکم ، ملک ، فقير ، ګدا پر وړاندې خلاصه ده. د غرونو پۀ اندازه ګناهونه دې ، د خولې پۀ يو څو الفاظو او اخلاص بخښي .
د اسلام پر دين دې زموږ زر ځله "الحمد لله" وي.
شامحمد شرف صاحب.
...

د جنوبي افريقا د پوهنتون يو پروفيسر د پوهنتون پر دروازه وليکل

اړتيا نسته چې د يو ملت د له منځه وړلو لپاره اټوم بم (د لرې واټن ويشتونکي توغندي) وکارول سي ، بلکې د تعليم د کيفيت ټيټوالی او زده کوونکو ته په ازموينه کې د نقل اجازه ورکول په اسانۍ ملتونه له منځه وړي

۱ : انجينر چې له ازموينې څخه په چم او فريب وتلی وي ، په لاس يې ودانۍ او جوړسوي سړکونه او پلان....نړيږي

۲ : هغه ډاکټران چې په ازموينه کې په نقل بريالي سوي وي ، په لاس يې ناروغان مري

۳ : هغه اقتصاد پوهان او د مالي چارو ماهرين چې په درواغو سند تر لاسه کړي ، اقتصاد مو نړوي او د خپلو شتمنيو او زيرمو مو بې برخې کوي

۴ : هغه قاضيان چې په نقل بريالي سوي ، د قضايي او عدلي سيستم بيخ باسي

۵ : د هغه کوچنيانو په ذهن کې ناپوهي د تل لپاره پاتې کيږي ، څوک چې په ازموينه کې په چل او درواغو بريالی سويو ښوونکو تر روزنې لاندې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

٦ : مذهبي مخکښان چې په ورته لارو یې ځان فارغ کړی او حقیقت ته یې ځان نه وي رسولی، انسانیت او انساني ارزښتونو ته د پای ټکی ږدي

۷: د سیاسي ډگر لوبغاړي که په ورته شکل له پوهنتونه راووځي، وطن موخرځوي .

۸: د تعلیم د معیار ټیټوالی، د ځمکې له کُرې څخه د یو ملت د پناه کولو په مانا دی

...

د بهلول پهٔ هکله به مو دا حکایت نهٔ وی لوستئ؟

بهلول د یو مېلمه کوربه و، ماښام مهال مېلمه سره پهٔ خبرو اخته و چې د قاضي قاصد راغلی.

قاصد وویل: ښاغلی بهلول! قاضي صاحب غواړي چې تهٔ نن شپه زموږ مېلمه سې!

بهلول وویل: زما لهٔ طرفه قاضي صاحب څخه بخښنه وغواړه او ورته ووایه چې بهلول نن شپه خپل مېلمه لري او سستاسو مېلمستیا ته نهٔ سي درتلای.

قاصد وولاړی او یو څو شېبې کړارسته بېرته راغلی، ویې ویل: ښاغلی بهلول! قاضي صاحب وایي چې د بهلول مېلمه ته هم سترگې پهٔ لار یو!

بهلول لهٔ خپل مېلمه سره یو ځای د قاضي مېلمستیا ته روان سو. بهلول پر لار مېلمه ته وویل: پام کوه، چېری چې زهٔ کښېنم تهٔ هم هلته کښېنه، څهٔ چې زهٔ خورم تهٔ یې هم خوره، تر څو چې پوښتنه در څخه ونهٔ سي، خبرې مه کوه او که د کوم کار غوښتنه در څخه ونهٔ سي، پهٔ خپل سر یې مه کوه!

مېلمه پهٔ زړهٔ کې خندل او ځان سره یې ویل: دېته گوره، یو لېونی راته نصیحت کوي!

کله چې د قاضي مېلمستیا ته ورسېدل، خونه کې رنگارنگ مېلمانهٔ ناست وه، بهلول د دروازې څنگ ته کښېناست خو مېلمه ولاړی او د مجلس پهٔ هغه بل سر کې یې پښې وغځولې.

مېلمانهٔ کرار کرار زیاتېدل، هر نوی راتلونکی مېلمه د دروازې او بهلول منځ کې کښېناستهٔ او پدې ترتیب بهلول هم د مجلس بل سر ته ورسېدی!

څو شېبې کړارسته خواږهٔ راوړل سول او بیا پسې مېوه راورسېده. لهٔ مېوې سره چاقوگان نهٔ وه او ټول منتظر وو چې چاقوگان راورسېږي، چې تر څو دوی مېوې سپینې او پرې کړي.

د بهلول مېلمه ناڅاپه جېب ته لاس چخ کړ، طلایي لاستی والا چاقو یې راوکاږی او ویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ چي پۀ همدې چاقو مېوه پرې کړو او ويې خکرار!
ناست مېلمانۀ چاقو ته گوته پۀ غاښ سول ځکه چې چاقو ډېر ښکلی و او لاستی يې طلايي و.
مېلمانۀ حيران وه چې د بهلول مېلمه چې لۀ ډولې يو غريب او فقير انسان ښکارېدی څنگه طلايي چاقو په جېب کې گرځوي!
پدې مېلمستيا کې شپږ کرارنه هم ناست وه ، د چاقو لۀ ليدو کرارسته يې يو بل ته اشاره وکړه او د بهلول مېلمه ته يې پلان جوړ کړ.
مشر کرارر قاضي ته مخ کړ او ويې ويل:
قاضي صاحب ، دا چاقو زما د پلار و ، ډېر کلونه کېږي چې ورک سوی ، دا دی اوس مو د دغه سړي په جېب کې پيداکړی . غواړو چې چاقو موږ ته بېرته راکړل سي او ياد کس ته خپله سزا ورکړل سي!
قاضي وويل: ايا د خپلې ادعا د ثبوت لپاره شاهد لرئ؟
تر ټولو مشر کرارر وويل: زۀ دلته پنځۀ کرارنه لرم، ټول به زما خبره تائيد وي !
پنځو کرارنو يې خبره تائيد کړه!
کله چې قاضي د پنځو کرارنو شهادت وليد، يقيني سو چې چاقو واقعا د دوی مال دی او د بهلول مېلمه ياد چاقو غلا کړی، نو يې امر وکړ: دا سړی زندان ته واچوئ!
بهلول چې تر اوسه چپ و، وويل: قاضي صاحب، دا سړی نن شپه زما مېلمه و او ما دلته راوست، اجازه راکړه چې نن شپه زما پۀ کور کې پاتې سي. سبا به يې زۀ درته وسپارم!
مشر کرارر وويل: قاضي صاحب، دا هېڅکله مه ورسره منه چې بهلول دغه کس خپل کور ته بوځي، ځکه چې بهلول به دغه کس ته داسې ځۀ کرارښيي چې زما حق به لۀ منځه يوسي!
قاضي بهلول ته مخ کړ او ويې ويل: بهلوله! وعده راکوې چې دغه کس ته به څۀ نۀ ورښيې چې نن شپه يې درسره پرېږدم؟
بهلول وويل: قاضي صاحب، زه ستاسو سره وعده کوم چې دغه سړي سره به يوه خبره هم نۀ کوم!
قاضي وويل: دا چې دا سړی نن شپه د بهلول مېلمه دی نو نن شپه دې بهلول سره پاتې سي او سبا به يې بهلول لۀ قول سره سم بېرته موږ ته سپاري!
شپږو کرارنو د ناچارۍ ومنله، بهلول مېلمه کور ته بوتلی، پر لاره يې يوه خبره هم ورسره ونۀ کړه او چې کور ته ورسېدل، بهلول ځان سره پۀ لوړ ږغ وويل: ښۀ به دا وي چې د مېلمه خرۀ ته يو ځل سر ورښکاره کړم، حتما به وږی او تږی وي!
مېلمه بهلول ته وويل: تۀ ورځه ارام وکړه، خرۀ ته زۀ خپله ورځم.
بهلول بيله ځۀ ويلو طبيلې ته ولاړی، خرۀ پۀ اخور کي سر ټيټ کړی و او واښۀ يې خوړل.
بهلول دروند لرگی راواخېست، خر يې پر دا شا وواهۀ، خرۀ د درده پورته پورته غورځېدي!
بهلول خرۀ ته پۀ خطاب کې وويل :

(c) ketabton.com: The Digital Library

ای خره! تاته مې ونۀ ویل چې کله مجلس ته داخل سوې خبرې مه کوه، هر ځای چې زۀ کېښناستم تۀ هم کښېنه، که چا در څخه څۀ ونۀ غوښتل، تۀ جېب ته لاس مه کراړه ؟ ولې دې پردې خبرو ځان کوڼ واچوه ، هم خپله ښکېل سوې او هم زما د سر درد سوې! سبا به زندان ته ولاړی سې او ټول به وایي چې بهلول خپل مېلمه هم ونۀ ساتی!

بهلول خرۀ ته بل لرگی گش کړی او ورته ویې ویل: ای خره! که سبا قاضي درنه وپوښتل چې ایا چاقو ستا دی؟ نو ورتهووایه چې یا، زما نۀ دی بلکې ما پیدا کړیدي او زیات وخت یې کېږي چې خاوند پسي یې گرځم خو متاسفانه تر اوسه مې نۀ پیداکړي ، دا دی اوس مې پیدا کړي. که دا چاقو رښتیا هم د دغه شپږو کرارېو وي، ورکوم یې.

که قاضي درڅخه وپوښتل چې چاقو دې چېرته پیداکړي؟ ورته ووایه چې پلار مې کلونه مخکي د یوې تجارتي قافلې مشري کوله، زیات مالونه به یې وړل راوړل او تجارت یې کاوۀ.

یوه شپه خبر راغلي چې پلار مې د لارو غلو قتل کړی او مالونه یې غلا کړي دي. کله چې د خپل بېچاره پلار و جسد ته ودرېدم، دغه چاقو مې د پلار پۀ زړۀ کې ښخ و. چاقو مې د پلار لۀ زړۀ راویست او پلار مې ښخ کړی. د هغه ورځې راهیسي د پلار پۀ قاتلانو پسې گرځم، پۀ هره مېلمستیا کې دغه چاقو په قصده سره ښکاره کوم او انتظار کوم چې د چاقو خاوند او زما د پلار قاتل پیدا سي. قاضي صاحب، اوس مې د پلار قاتل پیدا سو، همدغه شپږو کرارېو زما پلار قتل کړی او زما د پلار مالونه یې غلا کړي. قاضي صاحب، امر وکړه چې زما د پلار مالونه بېرته راکړي او د پلار د وینې قصاص هم راکړي!

بهلول دا خبرې ظاهرا خرۀ ته کولې خو اصلي یې غوښتل چې د خرۀ خاوند یې هم زده کړي. خرۀ ته یې بل لرگی کش کي او ویې ویل: ای خره! پوه سوې که سهار ته دې بیا پۀ په لرگیانو پوه کړم؟

د خرۀ خاوند وویل: گرانه بهلوله! یواځې خر نه بلکې زۀ هم پو سوم او وعده کوم چې پۀ هېڅ مجلس کې به لۀ خپل شان لوړځای کې نۀ کښېنم، که راڅخه ونۀ پوښتل سي خبرې به نۀ کوم او که راڅخه ونۀ غوښتل سي، جېب ته به لاس ور نه وړم.

بهلول چې باوري سو سړی پوه سوی، ولاړی او بې‌غمه وبیدۀ سو. سهار یې سړی لۀ خوبه را کښینوي ، قاضي ته یې کرارستي او خپله بېرته کور ته راغلی!

قاضي د بهلول مېلمه ته مخ کړي او ورته ویې ویل: ایا دا چاقو ستا دی!

سړي وویل: یا، دا چاقو زما نۀ دی. زیات وخت یې خاوند پسې گرځم خو پیدا کولی مې نۀ سوای تر څو دغه چاقو بېرته ورکړم. دا چې دغه چاقو د دغه شپږو کرارېو دی، زۀ یې پۀ لېوالتیا سره بېرته ورکوم!

قاضي یادو شپږو کرارېو ته مخ کړ او ویې ویل: ستاسو چاقو وگورئ، که ستاسو وي نو وایې‌خلئ!

مشر کرارر چاقو واخیست او پۀ موسکا یې وویل: قاضي صاحب، زۀ باوري یم چې دا چاقو زما د پلار ورک سوی چاقو دی!

نکرار پنځو کرارېو هم د مشر کرارر خبره تکرار کړه.

قاضي د بهلول لۀ مېلمه وپوښتل: تا دا چاقو چېرته پیدا کړی و؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړي وويل: قاضي صاحب، دا چاقو تر شا يوه خورا مفصله کيسه لري! پلار مې کلونه مخکې د يو لوی کاروان مشري کوله. د ښارونو تر منځ يې مالونه وړل او راوړل او تجارت يې کاوۀ. يوه شپه خبر راغلی چې پلار مې د لارې غلو قتل کړی او ټول مالونه يې غلا کړي دي!
کله چې زۀ د پېښې ځای ته ورغلم، ومې ليدل چې د پلار پۀ زړۀ کې مې دغه چاقو بند و، چاقو مې راويست، پلار مې دفن کړ او د هغه وخته د چاقو خاوند پسې گرځېدم ځکه چې د چاقو خاوند زما د پلار قاتل دی! لۀ همدې امله مې هر مجلس کې دا چاقو ښکاره کاوۀ تر څو خاوند يې پيدا سي!
قاضي صاحب، دا دی بالاخره زما د پلار قاتلين پيدا سول، امر وکړه چې زما د پلار مالونه بېرته راکړي او هم زما د پلار د وينې قصاص را کړي!
شپږو کرارېو يو بل ته وکتل، پۀ يو لوی مشکل او ناورين کې گير وه ، ځکه د خپلې درواغجنې ادعا لۀ امله د غلو او قاتلانو تر نامه لاندې کلونه کلونه زندان تېرولو ته اړ وو نو تر ټولو مشر کرارر وويل: قاضي صاحب، زۀ ډېر باوري نۀ يم چې دا چاقو به زما د پلار مال وي، دا چې زيات کلونه تېر سوي نو فکر کوم اشتباه مې کړې ده!
نکرار پنځو کرارېو هم لۀ ناچارۍ د مشر کرارر خبرې تائيد کړې او ويې ويل: دا چاقو فقط زموږ د پلار چاقو ته ورته دی خو هغه نۀ دی!
قاضي ډېر وخندل او د بهلول مېلمه ته يې وويل: چاقو دې واخله او بهلول ته ورسه. زۀ باوري يم چې دا خبرې بهلول درښودلې دي او تۀ هېڅکله نۀ توانېدې چې داسې خبرې وکړې!
سړي د شکر سجده وکړه، چاقو يې واخېست او ولاړی!

...

يو عرب دوه ښځې درلودې، يوه له رنگه توره او بله سپينه وه، ده غوښتل چې يوې ښځې ته طلاق ورکړي، خو دا ورته سخته وه چې کومه يوه بايد طلاقه کړي.
ددې کار لپاره يې د دواړو تر منځ د ښه شعر مسابقه دايره کړه، ويې ويل هر چا چې ښه شعر وويلي او بريالۍ سوه، هغه به پاتې کيږي او ناکامې ته به طلاق ورکوم.
تور رنگې ښځې وويل:

"ألم تری المسك لا شئ مثله
وأن بياض الملح بيع بدرهم

وأن سواد العين لا شك نورها

(c) ketabton.com: The Digital Library

وأن بياض العين لا شئ فاعلم"

ژباړه:

آيا ته نه ګورې چې مشک تور دي، خو بيا هم بې مثاله دي، او سپينه مالګه په يوه درهم ده.

او په دې هم پوه سه چې د سترګو سپين هيڅ ګټه نه لري، بېشکه چې د سترګو تکرارالی نور لري، په همدې هر څه وينو/ديدکوو.

سپينې ښځې وويل:

"ألم ترى أن البدر لا شئ مثله

و أن سواد الفحم بيع بدرهم

وأن رجال الله بيض وجوههم

ولا شك أن السواد أهل جهنم"

ژباړه:

آيا ته نه وينې چې د څوارلسمې سپوږمۍ څومره ښکلې ده، ددې په ډول سپين هيڅ څه نسته او يقيناً چې تور سکاره په يوه درهم دي.

يقينا د خدای د بندګانو/مومنانو مخونه به سپين وي او د دوزخيانو رنګونه به تور وي.

سړي چې د دواړو ښځو شعرونه واورېدل، متاثره يې کړي، ډېر خوند يې ورکړ ياو درېيم واده يې له يوې غنمرنګې ښځې سره وکړي

...

کتاب "البخلاء" چاچي د مشهکرار بخيلانو کيسې يې راخستي دي.

يو وخت د يو بخيل کره يو مېلمه ورغلي. پلار خپل زوی ته وويل: دا مېلمه پرما د زړه ګران دی .

بازار ته ولاړ سه او د بازار تر ټولو ښه غوښه راوړه. (مېلمه د دوی خبرې اوري) زوی يې بازار ته ولاړی او بېرته راغلی بې له دې چې څه واخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پلار: غوښه چیري ده؟
زوی: زه د غوښو قصابۍ ته ورغلم او ورته مې وویل: تر ټولو ښه غوښه راکړه. هغه وویل: زه به داسې غوښه درکړم لکه خواږه کوچي.
نو ما د ځان سره وویل، که خبره داسې ده، نو کوچي به رانیسم. د کوچیو دوکان ته ولاړم او ورته مې وویل: تر ټولو ښه کوچي راکړه.
هغه وویل: زه به درته داسې کوچي درکړم لکه خواږه شات نو ما د ځان سره وویل، کشکي شاترانیسم.
د شاتو دوکان ته ولاړم او ورته مې وویل: تر ټولو ښه شات راکړه. هغه وویل: زه به داسې شات درکړم لکه صفا اوبه.
نو ما وویل صفا اوبه خو زموږ په کور کې سته، نو بېرته راغلم پرته له دې چې څه واخلم.

پلار په خندا ورته وویل: ماشاءالله! ته هم زما په ډول سخي یې.

پلار کرار زوی ته په غوږ کې وویل چې مېلمه یې وانه وري: خو یو کار دي غلط کړی دی په ډیرو گرځېدلو دې جمپلان سولولي دي.
زوی ورته وویل: پلار جانه، غم مه کوه، ما د مېلمه چمپلان په پښو کړې وه

...

د عبرت څخه ډکه کیسه!

یوه چرسي یو نفر ته وویل چې د چرسو لپاره یو څه پیسې راکړه ، هغه نفر ورته وویل چې راسه خوراک درکوم خو د چرسو لپاره پیسې نه درکوم ، چرسي راته وویل چې رزق ورکوونکی بل څوک دی که د چرسو لپاره پیسژ راکوې را یې که کني ولاړم در څخه .
نفر وایې ما یو څه پیسې ورکړې او په چرسي پسي سوم ، زه هم پسې روان سوم . یو ځای کې واده و او یو سړي غټ پتنوس کې وریجې راخېستې وې ، هغه پتنوس ځیني شوه سو او وریجې چپه سوې . دا چرسي ورته کښېنستی چې خوراک یې شروع کړی ، زه یې ولیدم ماته یې یوه جمله وویله چې هغه جمله به زما ټول عمر په یاد وي...
راته یې وویل چې دا وخت مې لږ تعلق ورسره خراب دی کني په لوښې کې به یې رزق راکوي ،
خو 《کریم رب》 دونده مهربانه دی چې د چا څخه خوابدي هم وي بیا یې هم وږی نسي لیدلای ، او رزق ورکوي . بېشکه چې الله بهترین رزق ورکونکی دی.

...

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایي د یو عالم د کور دروازه و ټکېده، چې دباندي ور ووتي ګوري ملګری یې دی.
پوښتنه یې وکړه خیریت دی
ویل یې خیرت دی صرف ۴۰۰ درهم مې پکار دي
عالم عاجل کور ته ننوتي او ۴۰۰ درهم یې ورته راوړل
چې عالم بیرته کور ته ننوتي نو ډیر یې وژړل، ښځې یې ورته وویل چې ۴۰۰ درهم دي نه زړه کیدله خو نه به دې ورکولای.
عالم ورته وویل د درهمو په ورکړه نه یم خوابدي ، بلکې خوابدي په دې یم چې زه یې څونده بې پروا ملګری یم، ما یې تر اوسه د حال پوښتنه نه وه کړې او هغه دونده سخت مجبوره سو چې ماته یې لاس ونیوي.
...
یوه دپند او خوند کیسه ولولي
یوه ورځ عبدالله بن عمر رضی الله عنه پر لار روان وو چې ګوري یو غلام ناست دی ! او غلام ته نږدې یو سپی هم پروت دی . غلام د خورما ګوله خولې ته کړه ، بیرته یې راوویستله او سپي ته یې کرارغورځوله . عمر رضی الله عنه ورته وویل : دا سپی ستا دی ، حبسي جواب ورکړ چې یازما نه دی.

ده ورته وویل : نو بیا دې ولې له خپلې خولې څخه ګوله راوویستله او سپي ته دې ورکړه ؟
حبسي غلام جواب ورکړی چې د سپي د دواړو سترګو څخه حیا راته درېږي چې زه یې خورم او سپی راته ګوري .
عمر رض ... ورته وویل چې ته آزاد یې او که غلام ؟

حبسي ورته وویل چې زه د بني غاضرة غلام یم . عمر رض ... هغوي ته ورغلئ او پوښتنه یې وکړه چې دا غلام د چا دی ؟ د غلام مالک ورته وویل چې دا زما دی . عمر رض ... ورته وویل چې دا پر ما خرڅ کړه ! هغه ورته وویل چې بس ستا سو . عمر رض ... جواب ورکړي چې یا په خدای مې دې قسم وي چې یا به یې پیسې اخلې او یا به غلام بیرته ستا کیږي . بیا یې غلام په پیسوځی‌ني رانیوی.
او ویې ویل چې تاسې شاهدان ګرځوم چې دی د الله ﷻ د رضا لپاره آزادوم.

حضرت عمر رض ... غلام ته ورغلئ او زیری یې پر وکړي چې مبارک دي سه الله ﷻ آزادي درپه تصیب کړه او یوه باغچې یې ورته وښووله چې دا باغچې هم ستا په ملکیت سوه ! حبسي غلام ډیر خوشحاله سو او ویې ویل چې بس نو ددې باغچې ټوله میوه د مدینې دفقیرانو لپاره خیرات ګرځووم . عمر رض ... ډیر حیران سو او غلام ته یې وویل چې درته حیران یم ټول دې خیرات کړه ، سره له دې چې ته پخپله هم فقیر او ورته محتاج یې.
غلام په ډیر قوي ایمان سره جواب ورکړي چې له الله ﷻ څخه شرمیږم چې هغه پر ما سخا کوي او زه بیا په هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې بخل وکړم.

حبيب الله

...

لنډه کيسه او عبرت

د موسې عليه السلام په وخت کې يوه ښځه کونډه سوه چې يو کوچنې زوې يې درلودي ښځې بل خاوند ونه کي
خپل ماشوم زوې سره يې ژوند کاوه کلونه کرارسته زوې يې ځوان سو
زوې يې چې کله ځوان سو هره ورځ به د شپې کور ته ناوخته راتلې
هره ورځ به يې ورته مور نصيحت کاوه خو پر زوې يې هيڅ تاسير نه کاوه
د څو ورځو نصيحت کرارسته بيا زوې يې ناوخته کور ته راغلې
مور يې ورته بيا نصيحت وکړي زوې يې خپله مور ډيره کلکه ووهله او په يوه پارسل کې يې واچوله يوليرې
ځنګل ته يې يوړه هلته يې وغورځوله
الله جل جلاله موسې عليه السلام ته د جبراييل په واسطه وحې وکړې چې ولاړ سه هغه ځنګل ته هلته زما يوه بنده
ده د هغې حال وګوره
کله چې موسې عليه السلام ځنګل ته ولاړی پارسل يې وليدهي پارسل ته يې غوږ ونيوی چې د د پارسل څخه
داسې اواز راځې
يا الله جل جلاله ته زما پر سر زما د زوې حخه مه خفه کيږه هغه ته مه په قهر کيږه همداسې زارې يې الله جل
جلاله ته کولې
موسې عليه السلام له کيسې څخه خبر سو الله جل جلاله موسې عليه السلام ته وويل وګوره چې دا مور پر خپل
زوې څومره مهربانه ده
او بيا يې ورته وويل چې زه د دغې مور څخه اويا وارې ډېر مهربانه يم
حبيبی عمرزی.

...

په بغداد کې يو وخت د باچا له درباره سره زر ورک سول ، اوازه خپره سوه ، باچا خبرداری ورکړ ، بايد غل پيدا سي.
يوه تجار وليدل چې يو کس د ګوتو پر سرو روان دی ، پوښتنه يې وکړه دا څوک دی ، وې ويل دا ولي د زمانې
دی ، ولې داسې مزل کوي ، وې ويل دا ځکه چې يو شی يې تر پښو لاندې نه سي ، وې ويل همدا غل دی ، تاجر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړې او باچا ته وویل چې پلانی سیخ ستاسې غل دی.

باچا په غوصه سو ، وې ویل ، د خدای ظالمه هغه د الله ج ولي دئ باچا حکم وکړی چې سړی بندي کړئ!

سړي عرض وکړ صاحبه یو وار یې کور تالاسي کړئ ، که غلا ده نه وه کړې بیا مو زه هره سزا منم.

باچا عسکر د بزرگ کور ته ور واستول .د باچا ساتونکو سره زر د بزرگ په کور کي پیدا کړل او بزرگ یې راوستي.

باچا له تجار څخه پوښتنه وکړه، ته څنګه پوه سوې چې دا غل دی.

سړي وویل ، یوه ورځ مي ښځې راته وویل چې د کور ونه آره کړم ، ما پوښتنه وکړه ولې؟

ویل یې زه چې سر ږمنځ کومه نو مرغه زما وریښتانو ته ګوري.

سړي شکر وکښي ،چې یوه حیاناکه مېرمن ور په نصیب سوې ده ، زړه یې ډاډه سو او ونه یې و ریبل ، سړی د بغداد څخه بهر د تجارت لپاره ولاړی، څو هفتې بعد چې کور ته راغلی نو د مېرمني سره یې بل څوک پروت دي ، تجار باچا ته وویل، څوک چې ترحد زیات دینداري ښکاره کوي ، په حقیقت کې هغسې نه وي، نو دا غل هم ځان ولي یعنې دینداره ښوي.

ژباړن شمس الرحمن شمس

...

یوه مور ده په دنیا کې چې زړګی پرې راټولېږي.

د مور جالبه کیسه!!

یوه مور د خپل ناروغه زوی د کټ خواته ناسته وه او ژړل یې .

ملایکه راکښته سوه, مور ته یې وویل:

اې مورې ! زه د الله ﷻ له خوا راغلې یم، ووایه چسي غواړې؟

مور ملایکې ته وویل:

له الله ﷻ څخه غواړم, چی زما زوی ته شیفا ورکړي. ملایکې وویل: پښیمانه کیږې خو به نه؟

مور جواب ورکي

یا!

ملایکې وویل:

اوس دې زوی روغ سو ، خو تا کولای سول, چې دخپلو ړندو سترګو غوښتنه دې کړې وای...

یوه ورځ زوی مورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

موري ! زما میرمن له تا سره یوځای ژوند نسي کولای ، غواړم چي تاته یو جلا کور در پیداکړم, ترڅو ته هلته جلا ژوند وکړې...

مور له کور څخه بهر سوه, یواځې کښیناستله او په ژړا شروع سوه.

ملایکه بیا راکښته سوه مور ته یې وویل:

ودې لیدل چې ستا زوی ستاسره څه وکړل؟

اوس پښیمانه سوې؟

غواړي چي ورته ښېرا وکړې؟

مور وویل: یا پښیمانه نه یمه او نه هم ښېرا ورته کوم ، ته څه پوهیږې؟

ملایکې وویل:

بیا هم دالله ﷻ رحمت پرتا سوی ،له الله ﷻ څخه دخپلو سترګو دید غواړې؟

مور په ډاډ سره وویل,یا ! ملایکې وویل, نو چسي غواړي؟

مور جواب ورکړ:

له الله ﷻ څخه غواړم چي مړور مې ښه او زړه سوانده ښځه وي او وکولای سي چی زما زوی بختور کړي, ځکه زه نوره هلته نه یمه چې له خپل زوی څخه ځارنه وکړم.

دملایکې له سترګو څخه اوښکې روانې سوې او د اوښکو دوه ځاځکي دمور په سترګو کې ور توی سول او سترګو یې دید پیدا کړ.

کله چې مور دملایکې اوښکې ولیدلې, ورڅخه ویې پوښتل:

ملایکې هم ژړا کوي؟

ملایکې وویل: هو!

خو یواځې هغه وخت اوښکې تویوي او ژاړي چې کله الله ﷻ وژاړي.

مور پوښتنه وکړه:

الله ﷻ هم ژړا کوي؟

ملایکې جواب ورکړ:

الله ﷻ همدا شیبه په لیوالتیا دخپل خلقت, چې نوم یې مور ده ژاړي. یاني چې مور ژاړي; الله تعالی هم ژاړي ...

څنګه د ګناه څخه ځان بچ کړو؟

امام غزالي (رحمه الله) په خپل کتاب (احیاء العلوم) کې لیکلې دي:

سلیمان بن یسار (رحمه الله) ډېر پرهېزګار او د ښکلي صورت خاوند وو ، یوه ورځ دی او یو بل ملګری د حج په سفر روان سول ، کله چې د ابواء مقام ته ورسېدل ، نو د خوراک سامان ورسره کم سو ، سلیمان بن یسار (رحمه الله) په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خېمه کې کښېناست او دا بل ملګري يې بازار ته ولاړی چې د خوراک يوڅه سامان د ځان سره راوړي.
په دې وخت کې يوه ډېره ښکلې ښځه خېمې ته راداخله سوه او سليمان بن يسار (رحمه الله) ته يې اشاره وکړه، دهٔ دا ګمان وکړ چې کېدای سي دا ښځه ډوډۍ غواړي، نو يو څه ډوډۍ يې ورته راواخيسته. ښځې ورته وويل: زه ډوډۍ نه غواړم، بلکې هغه څه غواړم چې ښځه يې د سړي څخه غواړي.
کله چې سليمان بن يسار (رحمه الله) دا خبره واورېده، نو په زړه کې يې دا خيال راغلی چې زه خو بيت الله ته د حج لپاره روان يم او شيطان ګوره چې دا ښځه يې خپله نمائنده جوړه کړه او زما د ايمان خرابولو لپاره يې ماته راولېږله، دلته هم د شيطان د جال څخه خلاص نه سوم، نو په ژړا سو او ډېر زيات يې وژړل.
کله چې ښځې د سليمان بن يسار (رحمه الله) ژړا وليده، نو ډېره شرمنده سوه او بېرته ولاړه.
سليمان بن يسار (رحمه الله) چې کله حج ته ولاړی، طواف يې وکړي، بيا هلته يو ځای بيده سو، په خوب کې يې يو ډېر ښکلی کس وليدي چې خوشبو ترې راتله، سليمان بن يسار (رحمه الله) پوښتنه ځني وکړه: ته څوک يې؟!
هغه ورته وويل: زه يوسف (عليه السلام) يم.
سليمان بن يسار (رحمه الله) ورته وويل: هغه پېغمبر يوسف يې؟!
هغه ورته وويل: هو! هغه پېغمبر يم.
سليمان بن يسار (رحمه الله) ورته وويل: ستا او د زليخا خو ډېره عجيبه واقعه تېره سوې ده، (چې تا د ګناه څخه ځان خلاص کړی وو).
يوسف (عليه السلام) ورته وويل: ستا او د ابواء په مقام کې د ښځې واقعه خو ډېره زياته عجيبه ده، (ځکه ما چې د ګناه څخه ځان ساتلی وو، نو زه خو پېغمبر وم، زما سره د الله تعالی ډېر غټ کومک وو؛ او تا چې د ګناه څخه ځان بچ کړي دا ډېره جالبه ده، ځکه ته خو پېغمبر هم نه يې، بلکې د الله تعالی يو ولي يې او بيا دي هم ځان د ګناه څخه بچ کړي).
يادونه : کله چې د انسان په زړه کې د الله تعالی څخه بېره لري ، نو بيا داسې د ګناه څخه ځان بچ کوي، لکه څنګه چې سليمان بن يسار (رحمه الله) ځان د ګناه څخه بچ کړ، نو پکار دا ده چې موږ او ستاسو همېشه د الله تعالی ياد په زړه کې ولرو، کني نو بيا به مو خدای مکړه انجام ډېر بد وي....

هغه اتل صحابي چې زمری يې وواژه!

هاسم بن عتبة بن ابی وقاص د خپل د خپل اکا (سعد بن ابی وقاص) سره په يوه غزوه کې ګډون درلودي، اکا يې د لښکر مخکښ امير و. غزوه د فارسيانو په ځينو ښارونو کې پيل سوه ترڅو هلته د اسلام مبارک دين خپور سي او خلک د بنده له بندګۍ څخه تېر او ديوه متعال خدای (جل جلاله) بندګۍ ته ژمن و اوسي.
په دې غزواتو (غزاګانو) کې ياد هاسم (رضی الله عنه) د لمر په ډول وځلېدي. نوموړي هلته د صحابه و په زړونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې ځای پیداکړی ، کله چې د "نهر شیر" سیمه فتحه سوه او غازیانو د "مظلم ساباط" د نیولو له پاره تیاری نیوي ، دواړه اړخه خپلې لښکرې د جګړې له پاره اماده کوي؛ خو دا وار د جګړې مهارول مسلمانانو ته ستونزمن بریښېده؛ ځکه فارسیانو د ځان سره یو ځواکمن او په جنګي تکتیک پوه د کسرا "زمری" هم راویستی.
فارسیانو یاد زمری د مسلمانانو پر لښکر را ایله کړي، هغه د مسلمانانو پر لښکر په خلاصه خوله او د بیرونکي اواز په بدرګه ور وځغستل .
هاسم (رضی الله عنه) له لښکر څخه ور جلا سو، متې یې را ونغښتلي ، دیو غښتلي زمري په ډولېې د زمري پرخوا ببله کومې بیري ور روان سو !
دواړه طرفه د یاد اتل نندارہ کوي؛ حیران دي! څنګه یو ځوان د مست زمري سره جنګ کوي.
د باد په ډول یې د زمري پنجو ته ځان ورساوه؛ د توري وارونه یې پر شروع کړل؛ تر لږ ځنډ کرارسته یې زمری قتل کړي.
کفري لښکرو چې یاد حالت ولېدي ؛ تنې یې ولړزېدې؛ نور یې د مقاومت توان له لاسه ورکړی؛ ځواکونه یې تېښتې ته نږدې دي، وایې: چې دا څنګه انسانان دي، چې د زمریو سره جنګیږي ؟!
خو لا یې مقاومت کاوه. اسلامي لښکر د "الله اکبر" په زمزمه حمله شروع کړل، یاد اتل د لښکر په مخ کې دی، نور لښکر تر شاه جګړه په شدت سره روانه کړیده . کفري لښکرې د "بوران" په نامه وي، هغوی به تل قسم اخستي ، چې دژوند تر کرارستی سلږی به نه تښتې.

یاد اتل دا ایت په لوړ اوازوویل:

ژباړه: آیا تاسو قسم نه اخستي چې د قیامت دمخه به تاسو د دنیا څخه نه ځې؟

الله پاک د کسرا لښکر د یاد اتل په لاس مات او د جهنم ژورې کندي ته ور ولېژلې.

د جنګ امیر سعد (رضی الله عنه) د خپل ورار (هاسم) پر سر مچ کړي دهغه د مېړانې او اتلولی له کبله، هغه د احترام په خاطر د خپل اکا پښې مچ کړې. په هغه ورځ د یاد اتل توري ته د "منن/متین" نوم ورکول سوی.

ولقب سیف هاسم من ذلك الیوم بـ" المنن."
یادونه: مورخینو د یاد اتل لقب "مقال/مرقال، قاتل الاسود" یاد کړی؛ ځکه هغه مبارک د کسرا زمری وواژه او یو قسم تګ به یې د جګړې پر مهال کاوه.
د کسرا د زمري نوم "مرقط" یاد سوی.یادې کفري لښکرې د "بوران" په نامه یادې سوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

المرجع: [التاريخ الاسلامي، سقوط المدائن ص ٢٠] و مثلها في [البداية والنهاية ج٧] مع تغير ما.
الله پاک دي موږ ته د صحابه و پر تګلاره ژوند را په برخه کړي امين! رضي الله عنهم اجمعين.

د ژباړي برخه

بګۍ والا او سردار محمد داود خان

يو وخت د کابل په ښار کي د خوراکي توکو، عراده جاتو او نکرار لپاره نرخونه وټاکل سوه .
يو وخت سردار محمد داود خان ته خبر و رسيدي چي په بازار کي خلک د حکومت وضعه سوی نرخونه نه مني! نو سردار محمد داود خان خپل کالي بدل کړل، زاړه کالي يې واغوستل او د ښار پر لور روان سو. په بازار کي د آس بګۍ ته ودريدي او ورته يې وويل چي تر کوټه سنګي پوري مي په څو بيايې د بګۍ خاوند ورته وويل چي د زه د دولت پر نرخ باندی کار نکوم
سردار داود خان وراه وويل چي ٢٠ افغانۍ چي درکم سنګه دي.
بګۍ والا يوه څه لانور ور لوړ سه
داود خان ٣٠ افغانۍ
بګۍ والا يوڅه لا نور ورپورته سه
داود خان ۴٠ افغانۍ
بګۍ والا ول يو څه لا نور ورپورته سه
داود خان ۵٠ افغانۍ
بګۍ والا ول چکچکي درځه دخيره
تر يو څه ځايه چي وولاړيل سره بګۍ والا مخ پر راواړوي چي عسکر يې
داود خان ويل يو څه نور لوړ سه
بګۍ ولا قومندان يې
داود خان يو څه لا نور لوړ سه
بګۍ والا جنرال يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

داود خان یو څه لا نور لوړ سه
بگی ولا ستر جنرال يې
داود خان یو څه لا نور لوړ سه
بگی ولا مارشال يې
داود خان یو څه لا نور لوړ سه
بگی والا لومړی وزیر سردار محمد داود خان يې
سردار محمد داود خان چکچکي
بگی والا بیا وویل چي اوس مي نو جرمانه کوي
داود خان یوڅه نور لوړ سه
بگی والا بندي کوي مي
داود خان یوڅه نور لوړ سه
بگی والا وهي مي
داود خان یوڅه نور لوړ سه
بگی والا راځړوي مي یعني مړکوي مي
داود خان چکچکي
که چیري په اوس وخت کي دغسي یو دوي دري چکچکي وسي خودبخوده به نرخونه کنټرول سي.
ژباړن: سیداحمد سعادت
وخت: ۱۳/۶/۱۴۰۳
...

ایا ستاسو پوهیږی؟

ژباړن: سیداحمد سعادت

چي په ۱۹۳۰ میلادي کال کي یو بس د هندوستانه څخه وه انگلینډ ته سفر کاوه، دا بس د هغه وخت تر ټولو دنویو بسو او سهولتونو څخه وو.
دا بس په ټوله کي(۱۶۱۰۰) کیلوماکا فاصله وهل چي دا سفر تقریباً(۵۰) ورځي نیولي چي دا بس د هندوستان د مختلفو ښارو څخه شروع افغانستان ته بیا ایران ،ترکیه او بیا د اروپا هیوادو څخه تیریدي چي په آخره کي د دانگلستان لندن ښار ته ننوتي. دبس د شرکت مقصد یوازي دا نه وو چي خلک نوي تجربي ترلاسه کړی بلکي خلکو ته یي ور ښوله چي په نوي عصر کي تر لیرو لیرو ځایو پوری سفر کول ترڅومره حده امکان لري. پدي سفر کي مسافرو یوازي دانه چي د مختلفو هیوادو څخه يې لیدنه کول بلکي د مختلفو رواجو، مختلفو ثقافتو لیدنه یي هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

له نژدي څخه کول.
دا بس يو يادوګاري د تجربو او خاطرو څخه ډک وو چي اوس هم خلک ورته په حيرانتيا کي پاتيږی

ژباړونکی: سیداحمد سعادت
...

په امريکا کي د ازادی مجسمه د زابيلا بوئير ده
د هغې ژوند د يو شايسته ناول په رقم دي. هغه په فرانسه کي د يو افريقايي کبنتيوان او د يوي انګريزی لور ده.
زابيلا يو شايسته اانجلۍ وه هغې په شل کلنی کي د يو دخياطي د ماشين جوړونکی ائزک سنګر چي د ۵۰ کالو وو واده وکی.
ازابيلا د خاوند ترمرګ کرارسته د هيواد د شتمنو ښځو څخه يوه ښځه سوه.
دا د حيرانتيا خبره نده چي هغه د ازادی د مجسمي لپاره انتخاب سوه. ځکه هغې د امريکا د آزادی لپاره خوبونه ليدل او مبارزه يي کوله
ازابيلا په دنيا کي ډير سفرونه وکړل چي آخر يي د (ډوچ وائلنسټ وکتر روبيستيټ) سره دوهم واده وکی. چي پدي سره ازابيلا په اروپا او امريکا کي يوه کامیابه شخصيت سوه . ازابيلا د فرانسوي (فريډرک بارتهولډی) سره وليدل . بارتهولډی د هغې د شايسته او د تاريخ څخه متائثره سو او دهغې څهره يې د آذادی د مجسمي لپاره انتخاب کړل.
کرارسته ازابيلا دريم واده هم وکی او تر هغه کرارسته په ۱۹۰۴ کي په پارس کي د ٦۲ کالو په عمر مړه سوه.
د هغې څهره اوس هم د نيويارک د مسهکرار او د ازادی د مجسمو څخه يوه مجسمه ده چي امريکا ډير افتخار په کوي.
ليکوال: طاهر راجپوت
ژباړونکی: سیداحمد سعادت
۸/۵/۱۴۰۳
...

د فرعون يوه جمله وه نفر تيتي ته
په تاريخ کي لومړنی په زړه پوري او مينه ناکه جمله د مصر په اهرامو کي دننه پر ديوال ليکل سويده
دا جمله فرعون د خپلي ميرمني (نفر تيتي) لپاره ويل او بيا به يي پر يوه ډبره ليکل

(c) ketabton.com: The Digital Library

جمله داسي وه(لمر یوازي ستا د دیدار کولو لپاره راخیژی(
تاریخ پوهان د اهرامو تر مطالعه کولو کرارسته وایي چي فرعون د ۵۴ نکرار ښځو سره واده کړی وو
ژباړونکی: سیداحمد سعادت
۸/۵/۱۴۰۳
...

تنۍ
یوه ورځ یوه انګریز ملګری مي راته وویل چي سستاسو ښځي د خپلو خاوندانو سره ډیره مینه لري.
ما ورته وویل چي څه درته معلومه سوه
هغه وویل چي زه یوه ورځ په انګلینډ کي د یوه پښتون ملګری کورته ورغلم چي ګورم میرمن یي په قمیص کي غوټه (تنۍ) کښینوي چي تنۍ یې کښینول هغه تنۍ یي مچ کړل بیا یي دوهم تنۍ پکښي کښینول او هغه یې هم مچ کړل نو زما قصد په وسو چي کشکي زموږ میرمنو زموږ سره هم دونده مینه درلودای.
ما ورته وویل چي هغه تنۍ نه مچوي بلکي په غاښو د ستني تار پري کوي

ژباړونکی : سیداحمد سعادت
۸/۵/۱۴۰۳
....

ماهیان او لوحه
ژباړونکی: سیداحمد سعادت

یو ورځ یو نفر دماهیانو د دوکان د رایستلو اراده وکړه

نو یې د دوکان دپاره یوه شایسته لوحه جوړه کړه چي پر لیکلي وه (دلته د خوړو اوبو تازه ماهیان خرځیږی.(

لوحه جوړه سوه چي رایې وړل وس نو سړی خپل ملګرو ته ږغ کړارکي چي چي دا درنه لوحه د دوکان پر مخ ورسره را وځړوي

یوه ملګري چي یې لوحه وویل پوښتنه وکړه آیاستا دماهیانو د کاروبار یوه بله ځانګه هم سته؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړی وویل یا

ملږري يې وويل چي د (دلته) لغات اضافه دی، نو لوحه يی داسی جوړه کړه (دخوږو ابو تازه ماهيان خرڅيږی.(

دوهم ملږری يې وويل چي دلته د خوږ اوبو دماهيانو څخه ماسيوا د تروو اوبو ماهيان هم خرڅيږی؟

سړی وويل يا

نو د خوږو اوبو لغات پکښي اضافه دي، نو لوحه يي داسي جوړه کړه(تازه ماهيان خرڅيږی.(

دريم ملږری يې وويل چي زاړه ماهيان هم خرڅيږی؟

سړی وويل يا

ده بيا وويل چي د تازه لغات اضافه دی، نو يې لوحه داسي جوړه کړه(ماهيان خرڅيږی.(

يو بل ملږری يې وويل چي د ماهيانو علاوه بل شی هم خرڅيږی؟

سړی وويل يا

نو ده وويل چي د ماهيانو لغات يې اضافه دي نو لوحه داسي جوړه کړل(خرڅيږی.(

آخر يو نابغه ملږری يې وويل چي مفت يي هم ورکوی؟

سړی وويل يا

ده بيا وويل چي د خرڅيږی لغات اضافه دی نو هغه يي هم پاک کړی

ټولو ملږرو چي سپينه لوحه وليدل چي هيچی ندی پر ليکل سوی نو يې وويل دا پالتو لوحه نو سړی څه کوي نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې دباندی وغورځول.

نوټ: په افغانستان کي يو څوک واک ته د رسيدو دمخه خورا د وعدو شايسته لوحه ورځخه وي کله چي ښاغلی واک ته ورسيدی نو هغه وعدې په مسکرار ، موسساتو ، ماليه ، اوسياست پوری وتړل سی

آخر يوه ورځ خلک دېيرو پلمو څخه ستړی سي او لوحه د باندي وغورځوی

ژباړونکی: سيداحمد سعادت

۲۶/۴/۱۴۰۳

...

محمود غزنوي او يو سوالګر

دمحمود غزنوي په زمانه کي سړی ناروغه سو نو دا سړی وولاړيي يو طبيب يې پيداکړي او طبيب ته يې خپله ناروغی بيان کړل نو طبيب ورته وويل ستا د ناروغی لپاره چي کوم څه پکار دي هغه ټوله سته ماسيوا له عسلو څخه نو ته به داسي وکړی چي يوڅه عسل به پيدا کي.

سړي د طبيب څخه يو لوښی واخستی روان سو چي عسل پيداکړي سړی کور په کور ګرځی دروازي ټکوي چي عسل پيدا کړي چي د هر کور دروازه وټکوي د هغې خوا بيرته ناهيلی راسي د ډيري ناهيلی څخه سړی مجبوره سو د محمود غزنوي دربار ته ورغلی کله چي يې د دربار دروازه ور وټکول نو اياز دروازه ور خلاصه کړل (اياز د محمود غزنوي يو مريی وو) سړي خپله ټوله کيسه وه اياز ته وکړل او لوښی يې ورته ونوي چي چي پدي کي يو څه عسل راکړی اياز لوښی ځني واخستي او ورته يې وويل ته دلي ودريږه چي زه خپل بادار ته ووايم اياز وولاړيی او محمود غزنوي ته يي وويل چي يو سوالګر راغلی دي پدي لوښی کي يو څه عسل غواړی محمود غزنوي لوښی ځني واخستی او يو بغلته يې کښيښوی اياز ته يې وويل چی هغه دری ډبې عسل واخله وريې کړه.

اياز وويل باچا صاحب هغه لږڅه عسل غواړی او ته دری ډبې عسل ورکوي

محمود غزنوي ورته وويل ايازه هغه يو سوالګر دي د خپل حيثيت مطابق يې غوښتنه وکړه موږ باچاهان يو د خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

حیثیت مطابق یې ورکوو.

مولانا رومي صاحب وایې

د الله ج څخه د خپل حیثیت مطابق غوښتنه وکړی الله ج یې د خپل شان مطابق درکوي

په شرط ددي چي په صحیح ډول یې وغواړی

۲۵/۴/۱۴۰۳

ژباړونکی: سیداحمد سعادت
...

دیو نفر حسد د امام ابوحنیفه رح سره

دحضرت امام ابو حنیفه رح پلار مړ سو درې ورځې په دفن فاتحه او ختم کي تیري سوي کله چي امام ابو حنیفه درې ورځې کرارسته دباندي یو چوک ته را ووتي نو هلته یو نفر و چي د امام صاحب سره یی ډیره کینه او بغض درلودي نو کله چي امام صاحب راغلي نو پر چوک باندي دخلکو بیروبار وو هغه نفر هم راغلی تر سلام کرارسته یی وویل خبر سوي یم چي ستا پلار مړ سویدی
امام صاحب ورته وویل هو پلار مي وفات سو
هغه نفر ورته وویل نو د مور واده دي زما سره راوکړه
الله اکبر داسی سخته خبره بیخي زور غواړي
خبره که څه هم ترخه وه خو شرعی وه غیر شرعي نه وه
هلته د امام صاحب یو شاګرد هم وولاړی وو هغه دستي وویل چپ سه موږ خو لا وارثه نه یو
امام صاحب ډیر همت سره راجمعه کړي سر یې راپورته کړي په سترګو کي یې اوښکي له ورایه معلومیدلي په ډیر همت او د زړه په درد سره یې ورته وویل
کراره تاڅه وویل چي ستا د مور واده زما سره راوکه
ته خو یې فریږده چی عده تیره کړی کرارسته به زه ستا په اړه خبري ورسره وکړم که چیري د هغې خوښ وي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه راضي وه نو بيا زه خيځ مشکل نه لرم.
داخبره امام صاحب د ټولو خلکو په مخکي ورته وکړل
کله چي هغه نفر دا جواب واوريدي نو يو دم پرمځکه ولويدي او روح يې خپل رب ته وسپاري د خلکو غوغا سول څه په وسول څه په وسول خلکو وليدل چي دهغه نفر کينې بغض حسد او د امام صاحب صبر هغه له دي دنيا څخه رخصت کړي
نو ملړرو هيڅکله يوچاته ترخه خبره مکوی دچاسره حسد بغض مکوي
ژباړونکي: سيداحمد سعادت
دارو کتاب ماخذ
"امام اعظم ابو حنيفهؒ کی سيرت و تاريخ" صفحه نمبر ۱۲۵
۱۴۰۳/۴/۲۳
...

شپږ دانې د زرو هکۍ

يوه ورځ يوه هلک د خپل نيکه څخه پوښتنه وکړه! نيکه جانه ته ماته کم داسي څه را ښولای سي چی ماته ډير گټمن وي؟
نيکه يې ورته وويل: تاته يو سبق درښه يم، مگر اول داسی يو کار وکه چي د ټول توجو ځانته را واړوی
هلک وويل: چشی وکم؟
نيکه وويل: دباندی وولاړی سه او په زوره ناری کړه چي زما شترمرغ شپږ دانې د زرو هکۍ واچولې زه ميلونر کيږم!
هلک دباندي ووتي مگر دمبارکی لپاره هيڅوک نه راغلی
نيکه يې بله ورځ ورته وويل: نن وولاړی سه او دباندی ناری که چي يو غل راغلی شترمرغ يې مړ کي او د سرو زرو هگۍ يې غلا کړلې
هلک هم هغسې وکړل يو گړی کرارسته يې د کور ومخته زيات خلک راغلل
هلک وويل نيکه جانه پروند هيڅوک نه راغلل او نن دونده ډير خلک راجمعه سول؟
نيکه يې په خندا سره وويل کله چي خلږ ښه خبر واوري نو چپ پاته کيږی! مگر کله چي بد خبر واوري نو سره راټوليږي، خلک ستا تر کاميابی ډير غواړي ستا ناکامی ووينې
په ياد ولره چي د نکرار دخبرو پرواه مکوه خپل خوبونه پسې پسی سه او کاميابی لاسته راوړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړونکی: سیداحمد سعادت ۱۴۰۳/۴/۲۱

...

د ښځې د لاس څخه ډبول خوړل

میرمنې د ټلیفون غوښتنه وکړه خاوند په ریږدیدلو لاسو ټلیفون ورکی ، میرمنې یې ټوله ټلیفون وکتی کله چي یې هیچی نه کړل پیدا نو د نمبرو ځای ته وولاړیه چي گوری هلته یو نوی نمبر دملا آختر په نامه ثبت سویدی

میرمنې یې په غوصه ناکه لهجه سره وپوښتل دا دچا نمبر دی

خاوند یې په ریږدیدلي اواز وویل دا زما د ماما آختر نمبر دي

میرمنې یې وویل چی مخکي خو دا نمبر نه وو

خاوندیې وویل هغه په دا اوس کي ټلیفون رانیولي دی نو ما یې هم نن نمبر ثبت کي.

د میرمنې یې یقین نه وسو هغه نمبر ته یې زنگ وهلي کله چي دهغه بلي خوا څخه ټلیفون اوکی سو، دستي یې ږغ پر وکي بلي، نو چي گوري دهغي خوا څخه هم د یوې اانجلی ږغ سو بلي

میرمنې یې دستي ټلیفون کاټ کي دستي یې خاوند خوارکی راټینگ کي چي هر شی په لاس ورتلي ورته کسوی یې که لوښې وه که هرشی وه پر خاوند یې وکتل، تر یوڅه وخت کرارسته یې خاوند روغتون ته بوتلی هلته خبر سول چي ماما آختر یې هم روغتون ته راوړی دي. هلته یې د ماما څخه پوښتنه وکړه چي په تا څه وسول ماما یې وویل چي ستا د نمبر څخه زنگ راغلی چي زما میرمني اوکی کي یوې اانجلی ږغ پر وکي بلې نو ټلیفون کاټ سو بیا زما سره هم هغه چم وکي کم چم چي یې ستا سره وکی.

ژباړونکی: سیداحمد سعادت ۱۴۰۳/۴/۲۱

....

د بس چلونکی

یوه ښځه د سړک پر غاړه یو ناست سړي ته راځی او ورته وایې وبخښی زه یوه کوچنی پلټنه(ریسرچ) کوم آیا زه ستا څخه یو څو پوښتنې کولای سم.

سړی: هو ولی نه

اول سوال ښځه: ته داسي فرض که چي ته په بس کي سپور(ناست) یې کرارسته یوه ښځه بس ته راخیژي او په بس

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي خالي سیټ نسته آیا ته به خپل سیټ هغه ښځي ته ورکړی؟
سړی: یا نې ورکوم
هغې ښځي په ورسره پوښتنپانه کي د (بي آدبه) خانه ډکه کړل
دوهم سوال: که چیري هغه ښځه چي بس ته راختلي ده حامله وه نو آیا ته به خپل سیټ ورکړي
سړی: یا ني ورکوم
ښځي دا واري د خودخوا خانه ډکه کړل
دریم سوال: که چیري هغه ښځه یوه سپین سري وه نو آیاته به خپل سیټ ورکړي
سړی: یا نی ورکوم
ښځي ته درد ورغلي او ورته یې وویل ته څه یو بي احساسه او ځان غوښتونکي سړی یې...
ښځه تر یو څو تیزو خبرو کرارسته وولاړیه
لږ لیري یو بل سړي د دوی دوو خبري اوریدلي راغلي او دسړي څخه یې پوښتنه وکړل چي هغې ښځي دونده ډیري خبري درته وکړي مګر تا هیڅ نه ورته وویل ولي؟
سړی: هغه ښځه د خپلي بي عقلي او نیمی معلوماتو د سروې (پلټنه)پر اساس د خلږو پر مسلږ قضاوت کوي، که چیري دي زما څخه د سیټ د نه فریښولو د علت پوښتنه کړي واي ما به هغې ته ویلې وای چي زه د بس ډریور (چلوونکي) یم.
زموږ د ټولني تر ټولو لوي مشکل دادی چي موږ بیله معلوماتو دخلږو دشخصیت قضاوت کوو.
ژباړونکي: سیداحمد سعادت ۱۴۰۳/۴/۲۱
...

یوه واده والا خواران

ابن سینا: چاچي یواده کړیدي هغه په ځوانی کي زړیږي،هغه ته د پښتورګو ، ملا ،غاړي او د بدن د نکرار ځایو درد پیدا کیږي د هغه مایوسي زیاتیږي او محنت یې کمیږی، خندا یی آلوزي او په ګیلو او شکایاتو باندي اخته وي او سر ځنې ټکوي

قاضي ابو مسعود: چاچي یو واده کړیدي دهغه لپاره د خلږو په منځ کي فیصله کول جائز ندي یعني هغه قضاوت لایق ندي ځکه هغه هروخت په درد کي وي او د دردر په وخت کي فیصله کول جائز ندي

ابن خلدون: کله چي ما دتیرو قومو پرهلاکت سوچ او فکر وکي نو وه مي لیدل چي هغوي پر یوه واده باندي بسنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کول

ابن میسار: دهغه چا عبادت ښه نسي کیدلاي کوم چاچي یو واده کړی وي

دعباسیانو خلیفه هارون الرسید: چي په بصره ځني خلږ سته چي یو واده یې کړیدي نو هارون رشید وویل چی هغه نارینه ندي نارینه هغه دي چي څو ودونه یی کړي وي
داځکه چي دی د فطرت او سنت دواړو خلاف روان دي

ابن یونس: یو چا پوښتنه ځني وکړل چې یهودو او نصاراوو ولي د ودو په کولو کي کموالی راوستي یعني تر ډیره یو واده کوي
هغه جواب ورکړي: داځکه چي الله ج پر دوي باندي ذلت او غربت نازلوي

ابو معروف کرخی: دده څخه سوال وسو چي ته د هغو په بارک کښي څه وایې چي هغه ځانونه زاهدان بولي مګر د یوه واده ملاتړي دي
ابو معروف جواب ورکي چي دا زاهد ندي مجنون دي دی هیڅکله د ابوبکر صدیق، عمر فاروق، عثمان ذوالنورین او دحضرت علي رض عنهم تقوا ته نسي رسیدلاي

ابن فیاض: څخه یی سوال وکي چي ته دهغه چا په بارک کي څه وایې چاچي یو واده کړیدي
هغه جواب ورکړي چي دا مړی دي مازي ساه اخلي خوراک کوي او بدیږي

د کرک والي ابن اسحاق: پر ټوله ښار باندي مالونه وویشل مګر یو هغه چاته یې هیڅي ورنه کړل کوم یوه چی یو واده کړي وو کله چي دده څخه پوښتنه وسول چي دوی ته دی ولي مال ورنکي نو ده ورته وویل چي الله ذهني نابالغو ته دمال ورکول منعه کړیدي ځکه چي دوي یې ناکي ضایع کوي

ابن عطاءالله: پر یوه واده والاوو تبصره ورکول ویل یی هغه چاچي یو واده کړیدي هغه د خپلو مشرانو او اصحابو سنت فریښی دي
الله په قرآن کریم کي فرمایلي دي ستاسو دوه ،دری،څلور ودونه وکړي او یو یې واده کول یې د هغه چا لپاره ویلی دی کوم څوک چي عدل نسي کولای

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقي الدين مزنی : چي کله دسمرقند آمیر سو نو دته خبر و رسیدي چی دلته ځني خلږ د یوه واده ملاتړ کوي تقي الدین وویل آیا هغه مسلمانان دي؟ داخبره په ټوله ښار کي نشر سول دراتلونکي میاشتي د رانوی کیدو دمخه دری زره ودونه وسول په ښار کي یوه پیغله هم نسول پاته.

ژباړونکي: سیداحمد سعادت ۱۴۰۳/۴/۲۱

...

په نیکر کي مسجد ته تلل

په کوچني والي کي ما یوه ورځ نیکر اغوستي وو مسجد ته د سبق لپاره وولاړیم، کله چي ملا صاحب په نیکر کي ولیدم نو راته په غوصه يې راته وویل خبیثه په نیکر کي مسجد ته څنگه راغلي، که په نیکر کي مسجد ته راتلي نو جهنم بدي ځای وي

زه د مسجد څخه کورته راغلم او ټوله کیسه مي مورته وکړل ، مور چي زما کیسه واوریدل ول زویه ملا ته به درد ورغلی وو چي داخبره يې درته وکړل کنې دجهنم لپاره خو ډیري خواری او محنت ته ضرورت دي

مثال په ډول: جهنم د ډبري غوندي زړه غواړي ،باید د بل حق وخوري، دجنهم لپاره باید قاتل او غل جوړ سي، باید په ټولنه کي فساد او ویره خپره کړي، باید د خدای ج مخلوق ازار کړي، پر نیکو انسانانو باندي باید د بمونو او باروتو باران وکړي، د مور دلاسه باید زوي واخلي، باید دخلکو څخه نفرت وکړي، دجهنم لپاره باید دخدای ج سره اړیکي پریکړي او دشیطان سره دوستي جوړه کړي نو بیا جهنم ته تلای سي.

ته خو دونده عاجزه يې چي په خپله اوبه لا نسي څیښلاي نو ته به دا دونده خواری او محنت سنگه وکړي، ته خو د میږی پر مرگ لا هفته ژاړي ، ستا زړه نسي ډبره کیدلای

آخر مور راته وویل زویه د ملا صاحب په خبرو فکر مه خرابوه کني ستا په زړه کي به یوازي د الله ج څخه بیره پیدا سي دالله ج محبت نه

اشفاق احمد

ژباړونکي : سیداحمد سعادت

(c) ketabton.com: The Digital Library

...

عمومي معلومات

د پښتو (ی) ګانې :

هغو ته چې زده کول یې غواړې:

لومړی: نرمه یا بې ټکو (ی)

دغه (ی) ته نرمه (یا) وایي ځیني کسان ورته بې ټکیو (یا) هم وایي دغه (یا) په حقیقت کې له دوو ږغونو څخه جوړه سوې ده چې یو خپلواک ږغ او بل نیمه خپلواک ږغ دی.

دغه (ی) د نارینه مفردو نومونو لپاره کارول کیږي لکه:

سړی، منګی، اولاد، زمری، نری، لالی، خټکی، کابلی، بریالی، هراتی ګلالی، ننګیالی، لوی، زلمی، منی، پسرلی، ننګرهاری، کندهاری او داسی نور...

دویم: څرګنده یا معروفه (ي)

دې ته څرګنده یا معروفه (ي) وایي دا یو خپلواک ږغ دی د نارینه جمع نومونو لپاره کارول کیږي لکه:

سړي، منګي، لرګي، بچي، احمدي، صمدي، زمري، ختګي، طبي، دوستي، خپلوي، نرسري، جنګي، نیالږي، لښتي، پردي، نظامي، عسکري، وطني، کفري، ځنګلي، حاجي، لازمي، باراني، جنګي، زلمي، جنګیالي، کلتوري، اجتماعي، ابادي، اسلامي، اجتماعي، اخلاقي، سمدستي ، کلتوري، قاچاقي، اقتصادي، منطقي، قوي، تهاجمي او داسې نور...

دریمه: اوږده (ې)

دې ته اوږده (یا) وایي. دا یو خپلواک ږغ دی زیااکا هغه مفرد ښځینه نومونه چې په زور پای ته رسیدلي وي کاریږي لکه:

شیدې، مستې، پاڼې، پلوسې، خورې، پستې، خوږې، وړانګې، ادې، ډیوې، حملې، کرې، نږدې، پردې، ترخې، کږې، سرې، داسې، مخکې، خاورې، فسلفې، لارې، چې، ستونزې، مناقسې، جګړې، مناظرې، خبرې، ورځې، شنبې، یکشنبې، غونډې، معدې، اغېزې، مېرمنې، وړاندې، ترانې او داسې نور...

څلورم: لکۍ لرونکي یا زورکۍ والا (یا) (ۍ)

دې ته لکۍ لرونکي یا زورکۍ والا (یا) وایي. دا هم له دوو ږغونو څخه جوړه سوې، یو یې خپلواک واول او بل یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیم واک واول. دا (ی) په زیاترو مفردو ښځینه نومونو کې راځي لکه:
هگی ، سپوږمی ، ډوډی ، انجلی ، گلالی ، جلبی ، خولی ، زمری ، هیلی ، نتکی ، خورکی ، دیموکراسی ، کابلی ، هراتی ، نری ، توتکی ، سلږی ، الماری ، څوکی ، ابوظبی ، ودانی ، ژوندی ، لومړی ، ماہی ، زاری ، افغانی ، کرارستی ، څپلی ، پیږی ، نری ، ولسوالی ، تبی او داسې نور...

پنځم: همزه لرونکې (ئ)
دغه (ئ) د امر کولو په وخت کې کارېږي لکه:
دا کار مه کوئ ، راځئ ، مه کوئ ، ورځئ ، گورئ ، وولاړېږئ ، پدې لاره مه ځئ ، هڅه کوئ ، وېې گورئ ، والوزئ ، وولاړېږئ ، حساب ور کوئ ، حساب اخلئ ، حساب مه منئ ، اورئ ، راغئ او داسې نور...
...

پښتانه څوک دي

پښتانه یو لوی قوم دی چې په جنوبي او مرکزي اسیا کې ژوند کوي . جمله سمیر یي پنځه څلوېښت میلیونه ته رسیږي چې له هغې جملې څخه یې ۱٦ میلیونه په افغانستان کې ژوند کوي . دافغانستان د نفوسو په پرتله یې سمېر له ۵۰ څخه تر ٦۰ سلنه پوري رسیږي . (دقیقه احصائیه مالومه نه ده).

د پښتنو د استوگنې سیمې:
د پښتنو زیات سمیر تقریباً ۲٦ میلیونه د پاکستان په خیبر پښتونخوا او بلوچستان کې ژوند کوي . د پښتنو کلتوري او ژبني شریکې سیمې »پښتونخوا« په۱۸۹۳کی د انگریز دمستعمرې د سیاست له مخې وویشل سوې چې دغه د وېش لیکی ته د »ډورند کرښه« وایي . یو لږ سمیر پښتانه په استرالیا ، افریقا او جنوبی امریکا کې ژوند کوي . په تیرو درې لسیزو کې د افغانستان د کورنی جگړو له امله زیات افغانان اروپا ، امریکا او استرالیا ته مهاجر سول . اوس په انگلستان کی۸۸۰۰۰کورنی ، په المان کي۱۰۰۰۰۰کورنی اوپه فرانسه کې۵۰۰۰۰کورنی ژوند کوي.

د پښتون نوم:
د افغان نوم نن ورځ د پښتون لپاره ډېر کم کارول کیږي . دا ځکه چې د افغانستان ټولواتباعو ته افغان ویل کیږي . له همدې کبله د افغان کلیمه د پښتون پر قوم دلالت نه کوي ، او هم پښتانه پخپله د قوم په اړه د افغان نوم نه خوښوي او غواړي چې پښتون وبلل سي . په هندوستان او د پاکستان د پنجاب په برخو کې پښتون ته پټهان وایي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،چي دا نوم هم پښتانه نه خوښوي . د پښتون نوم د پکتيان له لغات څخه سرچينه اخلي چي په نني پکتيا او پکتيکا پوري تړاو ور کول کيږي . د پښتون نوم د لمړي ځل لپاره په اراکوزيا کي چي نن ورځ کندهار نوميږي منځ ته راغلی دی.

د پښتنو سر چينه:

د پښتنو سرچينه مالومه نده . داسي يو کتبي يا ليکل سوې سر چينه شتون نلري چي دهغه له مخي د پښتون سر چينه ثبوت سي . د پښتنو په اړه زياتي پلټني سوي دي . داسي اټکل کيږي چي پښتانه له يفتليانو څخه سر چينه اخلي . يفتليانو په خپله زمانه کي د ايران ختيځ خواوي اود هندوستان لمړۍ نيمايي د افغانستان په ګډون تر ولکې لاندي راوستلي وه . د يوه روسي پلټونکي »ګانکوسکي« د پلټنو له مخي دابدالي قوم د »يفتالي« کليمې څخه سرچينه اخلي.

کوم وخت چي يفتليانو ته د ساسانيانو مشر خسرو په بخارا اوهندوکش کي ماته ورکړه

له دغه وخته څخه د يفتليانو او همدا شان دپښتنو تاريخ ورک سوی دی . نو ځکه د پښتنو نوم په يفتليانو پوری تړاو ور کول کيږی.

بعضی پښتانه ادعا کوي چي دوی داسرا ئيلو په هغه لسمه خته پوري تړاو نيسي کومه چي ورکه سوې ده . بارکزي ، اسماعيل خيل او يوسفزي خپل ختين نومونه په عبرياني ژبه کي (ديهوديانو ژبه) په بارک ، اسماعيل او يوسف پوري تړي . دپښتنو سرچينه د اسرائيلو په اړه په »مخزن افغاني« کي دقيق تشريح سوي دي.

د پښتنو کلتور:

د پښتنو زياته برخه سني مذهبه دي او ټولنيز ژوند يي پر قومونو او پښتونولي ولاړی دی . پښتانه په عام ولس پوري ځان تړل نه غواړي او قومونو ته زيات اهميت ورکوي . هر پښتون د خپل قوم پر اړخ وولاړی دی او نور قومونه پردي بولي . له همدې کبله د نولسمي پيړۍ تر پايه دراني او غلجي يو د بله دښمنان وه . ددوی پخلاينه د شلمي پيړۍ په پيل کي منځ ته راغله.

د پښتنو خويونه:

پښتانه لکه څنګه چي په نړۍ کي ځغوليي قوم دي ، په همدي ترتيب يې خويونه او رواجونه هم ځغوليي دي . دپښتنو خويونو،عاداتو او رواجونو ته پښتونولي ويل کيږي.

پښتونولي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتونولي د پښتنو د خويونو ،عاداتو او رواجونو نه يوه مجموعه ده چي پښتانه زيات اهميت ورکوي . پښتونولي نه يواځي په پښتنو کي بلکه په ټوله نړۍ کي د پښتنو د سپيڅلو رواجونه په نامه شهرت لري . په پښتونولي کي دا لاندي رواجونه شامل دي:

بدل (دهر بد کار په بدل کی جرمانه ورکول)
ميلمستيا (ميلمه پالنه که څه هم ميلمه لوی دښمن وی)
کورنۍ (د ژوند په هر پړاو کي د کورنۍ او ښځي ساتل)
ننواتی (پښتون بايد ددښمن ننواتي ومني اوهغه ته د ژوند په هر پړاو کي پنا ورکړي)
جرګه (د پښتنو يوه ټولنه ده چي د يوې خاصي موخي لپاره راټوليږي)
غيرتمند (هغه څوک دی چي زړه ور وي ،ښه خويونه ولري ، سخاوت او مېړانه ولري)
ننګ (هغه افتخار ، غيرت او مېړاني ته ويل کيږي چي د کورنۍ سر په لوړ وي)
شرم (څوک چي حيا ولري ،سپکو سپکرار نه ځان ژغوري او ښه اخلاق ثابت کړي)
ناموس (هغه څه دي چي خپله ميرمن له هرو ناخوالو نه وساتي او د هغې هيڅ سر ښندنه هيره نه کړي او دهغې په ساتنه کي ولاړ وي)

د پښتنو ژبه:

د پښتنو ژبي ته پښتو ويل کيږي . د ا ژبه دختيځ ايران د ژبونه يوه ژبه ده چي داوسني ايراني ژبي څخه فرف لري . دتاريخ په بهير کي په پښتوژبه کي زيات بدلونونه راغلي دي . څنګه چي پښتو يواځې د پښتنو ژبه ده او نور قومونه پدي ژبه خبري نه کوي نو ځکه دا ژبه په پښتنو پوري تړاو لري او دايران د ژبنی کلتور څخه پرې کړې جلا کيږي . که څه هم پښتو ژبه له تاريخي اړخ نه په ايراني ژبي پوري تړل کيږي خو زيات تړاو يي په هندوستاني او اردو ژبه کي ليدل کيږي . ددې ما نا داده چي پښتو ژبه زيات په هندوستاني ژبو پوري ارتباط نيسي عمومي ډول پر زياتو ښاخونو ويشل سوی.

...

جالبه او حيرانوونکې

هغه مرغان چي اور بلوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ .دا کوم مرغان دا کار کوي؟

داسې باور سته چې د بازانو ډولونه، لکه تور باز(Black Kite) ، نسواري باز(Whistling Kite) ، او ځینې نور مرغان، په ځانګړي توګه په استرالیا کې، د دې کار لپاره مشهور دي.

۲ .څنګه اور د یوه ځای څخه بل ځای ته وړي؟

دغه مرغان اور د لاندې مرحلو له لارې وړي:

د سوځېدلي شي انتقالول: کله چې دوی په ځنګله کې یو ځای اور پیداکړي ، ځینې وخت یې د لرګیو یا نباتاتو سوځیدلي ټوټې په خپله مشوکه یا پنجو کې نیسي او د یوه ځای څخه یې بل ځای ته وړي.

اور بل ځای ته وړل : دوی دغه سوځېدلي ټوټې د وچو بوټو یا وښو په یوه بله برخه کې غورځوي ترڅو هلته نوی اور بل سي.

۳ .ولې دوی دا کار کوي؟

د دې کار تر شا اساسي دلیل د ښکار کولو اسانتیا ده:

پدغه کار سره چي کله دوي د ځمکې پر سر اور بل کړي، نو حیوانات، حشرات، او ماران له خپلو پټنځایونو څخه راباسي.

نو دغه مرغان بیا پر دې حیواناتو حمله کوي او په اساني سره ښکار کوي.

۴ .علمي شواهد

د اور انتقالولو د دې کار په اړه ځینې علمي مشاهدې سوې دي. ځینې سیمه ایز خلک او څېړونکي ادعا کوي چې دا مرغان دا کار قصداً کوي، مګر د دې موضوع لا تر اوسه بشپړه علمي مطالعه روانه ده.

۵ .د طبیعت په اکوسیستم کې رول

که څه هم دا کار خطرناک ښکاري، خو دا د طبیعت برخه ده. په ځینو مواردو کې، دا مرغان د ځنګلونو طبیعي بیا رغونې کې مرسته کوي، ځکه چې اور د ځینو نباتاتو د ودې لپاره ګټور ګڼل کېږي.

دغه مرغه (چې په استرالیا کې د "Black Kite" یا "Whistling Kite" په نوم هم یادېږي) دا کار کوي:

د اسلام له نظره:

طائرحذرنامنه رسول الله ص و قال فیه اقتلوه وجدتموه حتی فی الحرم وهذا الطائر اکتشف العلماء مؤخران له سر کبیر.

په حدیث کې ذکر سوې "الحدأة" هم ضرر رسوونکی مرغه ګڼل سوی دی، ځکه دا مرغه چرګې خوري، زیان رسوي، او د فساد لامل ګرځي. رسول الله ﷺ د داسې مرغانو وژل مباح ګرځولي دي چې مستقیم ضرر رسوي. په استرالیا کې د دې مرغه چلند د حدیث د حکمت ښکاره نښه ده، ځکه دغه مرغه عملاً د چاپېریال لپاره لوی خطر

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی، په ځانګړي ډول د ځنګلونو د سوځیدنې په موسمي اورونو کې.

...

پـیـریـان څـه ډول مـخـلـوقـات دي؟

پیریان (جنیات) لهٔ اور څخه جوړ سوي دي دِ انسانانو پهٔ ډول نر او ښځه، غم او خوشالي لري دِ شکل بدلولو قابلیت لري. پیریان دِ انسانانو پهٔ ډول پښې،لاسونهٔ، خولهٔ، پزه او سترګې لري. سترګې يې دِ الف پهٔ شان افقي دي، پښې يې لنډې دي، اور تهٔ ورتهٔ رنګ لري. دِ پیریانو دِ اوسیدو ځای دښتې، بیابانونهٔ، غرونهٔ، هوا او زړې ودانۍ دي. دِ دوی جسمونهٔ ډېر لطیف او شفاف دي چې مړه سي ژر ورک کیږي. پیریان ډېر ژر پهٔ غوسهٔ کیږي؛ پهٔ دوی کې ځینې دِ نرم مزاج والهٔ هم ستهٔ. دوی کولاي سي چې ۵۰۰ کلونو څخه تر ۱۰۰۰ کلونو پورې ژوند وکړي. هر پیری یو اولاد نړی تهٔ راوړي، دوی انسانانو تهٔ دِ ړندو خطاب کوي.
د پیریانو شتون په قران ثابت دی (سورت جن ۱۴ / اعراف ۲۷)

دِ پیریانو پهٔ نسل کې هم کافر پیریان ستهٔ هم مسلمان.
پیریان هم لکهٔ انسانان ځانتهٔ نظام لري، پاچا، وزیر، پوځ او قوانین لري؛ دِ پیریانو پهٔ پاچاهۍ کې هم تقوادار پیریان شتون لري چې ځانتهٔ حلال رزق پیدا کوي او هم سرکښه یا ظالم پیریان شتون لري چې انسانانو تهٔ پهٔ یوه نهٔ یوه بهانهٔ ځان ورګډوي مال يې غلا کوي، تکلیف او ضرر ورکوي.
هغهٔ پیریان چې غلا او ظلم کوي دِ هغوی لپاره خپلو تقوادارو او بزرګانو پیریانو زندانونهٔ جوړ کړي، کلهٔ چې پهٔ غلا یا ظلم ولیدل سي نو زندان تهٔ يې اچوي او سزا ورکوي.
دِ پیریانو زندانونهٔ دونده سخت دي که چېرې یو پیری ور واچول سي نو بېرتهٔ هېڅ نسي راوتلای، دِ زندانونو پیرادران يې ټول قوي او طاقتور پیریان وي.
دِ پیریانو دِ زندانونو دروازې ډېرې جالبې دي یعنې کوم کلف یا کیلي نلري بلکې دِ قران شریف پهٔ ځغولیو ایتونو خلاصیږي چې دا کار پهٔ دوی کې تر ټولو ایمانداره پیریان تر سره کوي. پهٔ پیریانو کې هم جادوګران ستهٔ یعنې دوی هم یو دِ بل پهٔ مقابل کې جادو کا روي، خو که چېرې کم جادوګر پیری ونیول سؤ نو سزا يې ډېر سختهٔ ده.
دِ دې ماسپوا پیریان لهٔ ځغولیو طلسماتو/طلسم څخه ګټهٔ اخلي، طلسم دِ پیریانو ځغولیي کوډونهٔ دي چې یوازې دوی پر دغهٔ کوډونو خبر دي یعنې که چېرې یو پیری پهٔ یوه دیوال کې ژوند کوي، نو خپل ځغولیی طلسم کاروي. لکهٔ څهٔ ډول چې موږ دِ موبیل لپاره کوډ/فاسورډ کاروو همداسې دوی دِ اوسیدو لپاره خاص طلسمات کاروي. خو ځینې داسې طلسمات هم شتهٔ چې عادي پیریان نهٔ په پوهیږي بغیر لهٔ بزرګانو پیریانو څخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دِ وخت پۀ تېرېدو سره ځينې طلسمات انسانانو هم زده کړل/زده کوي. يعنې دوی دا طلسمات دِ کوډو/سحر لپاره کاروي چې دِ دوی سره ځينې ظالم او خبيث پيريان مرستۀ کوي دغۀ طلسمات پۀ کتابونو کې نشتۀ پۀ سُرياني او عِبراني ژبو وي
(سُرياني عِبراني دِ پيريانو ژبې دي)
لۀ دوی څخه زيات طلسمات شرکيه دي يعنې انسان مطلق اکبر شرق تۀ اړوي او کافر کيږي يعنې کۀ ستاسو لۀ دوی څخه ځينې زده کړئ او بيا کوډې کوئ نو لۀ دين څخه ووځئ!
پيريان اکثره دِ 5 څخه تر 22 کلونو پورې پېغلې او ځوانانو تۀ زيات راځي او دِ دوی لۀ زکرارلو خوند اخلي. دِ راتګ وجۀ يې زياتۀ خوشالي، زيات غم، زيات ډار، پۀ زور خندل، پۀ ناپامی کې دوی تۀ زيان رسول...او ځينې نور عوامل دي.
دِ پيريانو واکمني پۀ ځمکۀ کې پۀ لومړيو کې ډېره ښۀ وه خو الله (ج) دِ دوی ځای انسانانو تۀ ورکړي او لۀ دوی څخه يې زيات غرق کړل الله(ج) دوی تۀ دونده عزت ورکړی ؤ چې دِ اسماني خبرو دِ اوريدلو لپاره بۀ اسمان تۀ پورتۀ کيدل خو کلۀ چې محمد(ص) پيدا سؤ نو دوی اسمان تۀ لۀ ختلو منع کړل سول.
لۀ دوی څخه تر ټولو بختور او ايمانداره پيری صيليبين ؤ چې پيغمبر (ص) تۀ يې مخامخ دِ قرانکريم تلاوت پۀ ښکلي ږغ کې وکړ.
پيرياتو تۀ خدای اختيار ورکړی يعنې پۀ هر شکل ځان بدلولی سي
انجينير محمدالله نوری صاحب.

...

د لنډو کيسو برخه

اميرالمومنين حضرت عمر (رض) يو وخت د شام حمص ولايت ته سفر وکی خلک ورته را ټول سول، اميرالمومنين خلکو ته وويل چې د خپل ښار د فقراوو ليست راکړئ چې مرسته ورسره وکړم ، خلکو ليست ورکړي،اميرالمومنين لېست کتلو چې د سعيد بن عامر نوم په کښې کي دي اميرالمومنين و پوښتل دا سعيد بن عامر څوک دی؟ خلکو وويل زمونږ والي!
اميرالمومنين وپوښتل چې ولې هغه په تنخواه باندې څه کوي خلکو ورته وويل: چې هغه ټوله پر بيوزلو خلکو ويسي، دې خبرې سره د اميرالمومنين اوښکې تويسوي او زر ديناره يې د کور د لګښت لپاره ور واستول . والي حضرت سعيد بن عامر هغه پيسې هم پر بيوزلو وويشلې او وايي: چې د دنيا فتنه په کور کې نه ساتم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل وخت حضرت عمر رض د اسلامي لښکرو د لیدو لپاره د شام سرحداتو ته ځي، لښکر ته رسیدو سره د قوماندان خیمې ته رهنمایي کیږي، ستر صحابي د امت امین حضرت ابوعبیده بن جراح د پوځ قوماندان دي خو خیمې کې شتون نلري او د لښکریانو د چارو سمبالتیا لپاره له خیمې وتلی و، غرمه کیږي امیرالمومنین ته ویل کیږي چې د ډوډۍ وخت دی ډوډۍ به راوړو، امیرالمومنین ورته وایي هو رایې وړئ، سرتیري پوښتنه کوي د جنګیالیو ډوډۍ که د قوماندان ډوډۍ؟ امیرالمومنین پوښتنه کوي آیا د دوی په ډوډۍ که هم فرق سته؟

سرتیری ورته وایي: هو!

امیرالمومنین فرمایي د سرتیري ډوډۍ راوړی، شیبه وروسته ښوروا غوښه او ډوډۍ راوړل کیږي، امیرالمومنین کاسې ته ګوري بیا وایي چې د قومندان ډوډۍ هم راوړئ! سرتیري ځي او دا ځل د شلومبو یا تروو یوه کاسه او وچې ډوډۍ د امیرالمومنین مخې ته ږدي.

امیرالمومنین ږغ کوي ستاسو قومندان همدا خوري؟

هغوی ورته وایي: هو!

د قومندان خوراک مو همدا دي، امیرالمومنین سخت تر تاثیر لاندې راځي او په داسې حال کې چې اوښکې یې تویږی وایي: خدای دې پرتا رحم وکړي ای ابوعبیده په رښتیا چې ته د دې امت امین یې.

...

د یوسف(ع) کرارښو چې کله یوسف(ع) څاه ته غور ځاوه

یوسف (ع) ورته وخندل یهودا ترې وپوښتل: ولي دې وخندل؟

دا ځای خو د خندا نه دی یوسف (ع) وویل: یو ورځ مې فکر کوي چې څنګه به ماته څوک زیان را ورسوي چې زه داسې قوي کرارښه لرم؟

دا دي خدای (ج) همدغه کرارښه پر ما مسلط کړل او ما څاه ته غور ځوي

نن پوه سوم چې بغیر له الله (ج) په بل چا تکیه نه ده په کار.

...

بیخي جالبه کیسه ده وایي

یو سړی د یو باچا دربار ته راغلی

او د نوکری غوښتنه یې وکړ .

باچا ترې وپوښتل چې څه قابلیت لرې؟

سړي ورته وویل چې سیاست پوه یم .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د باچا په دربار کې پخوا لا ډېر سیاست پوهان وه ، نو نوموړي ېې د اسونو د طبیلې مسؤل وټاکه، ځکه د طبیلې پخوانی ساتونکی څو ورځې د مخه وفات سوی وو .

څو ورځې کرارسته باچا د نوموړي کس څخه د خپلې خوښې آس باره کې پوښتنه وکړه چې څنګه آس دی..؟

سړي ورته اوویل: نسلي (اصلي) نه دی .
باچا حیران سو ، د ځنګلونو مسؤل یې راوغوښتیي او پوښتنه ېې ځینی وکړه..
د ځنګلونو مسؤل ورته اوویل چې آس نسلي دی خو د زېږون په وخت ېې مور مړه سوه، نو روزنه ېې له غواګانو سره سوې او د غوا شیدې ورکړل سوي .

باچا دغه سړی راوغوښتی او ورڅخه ېې وپوښتل ، چې ته څنګه پوه سوې دا آس اصلي نه دی؟
سړي ورته وویل: دا آس چې کله واښه خوري نو د غواګانو په ډول ټیټ سر واښه خوري ، مګر اصلي اسونه واښه په خوله کې نیسي او په جګه غاړه واښه خوري .

باچا ددې کس له پوهې متأثره سو او ددې کس کور ته یې په تحفه کې غنم، وریژې، غوړي او د مرغانو بهترینه غوښه ور ولېږله. او هم یې د ملکې په محل کې په یو خاص موقف تعین کړ .
څو ورځې کرارسته باچا له دې سړي څخه د خپلې ملکې په اړه رایه وغوښته..

سړي ورته اوویل چې خوی خصلت ېې د ملکې دی خو شهزادګی نه ده .
د باچا ترپښو لاندی اور بل سو ، چې کله یې حالت ښه سو نو خپله خواښې یې را وغوښته..
خواښې ېې چې راغله نو باچا ورته ټول جریان بیان کړ .
خواښې یې ورته اوویل چې زما د لور د زېږون په وخت ستا پلار زما د لور غوښتنه ستا لپاره کړې وه، خو زما لور ٦ میاشتې کرارسته وفات سوه، نو موږ ددې لپاره چې شاهي کورنی سره نزدې و اوسو ، د بل چا لور مو فرزندي لویه کړه او تاته مو در واده کړه.

باچا فوراً دا سړی خپل دربار ته را وغوښتی او ځیني ویې پوښتل چې ته څنګه وپوهېدې چې دا شهزادګی نده؟؟

سړي ورته وویل چې ددې ملکې چلن له خادمانو سره له جاهلانو هم بدتر دی .
حال دا چې اصلي شهزادګی مهربانه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

باچا ددې سړي په عاقلانه جوابونو خوشاله سو او ددې سړي کور ته په غټه پیمانه خوراکي توکي، اوزې او پسونه په انعام کې ور ولېږل او ورسره یې نوموړی کس په خپل دربار کې مشاور مقرر کړ .

ورځې تېرېدې..
یو ورځ باچا دا سړی ځان ته و غوښتي او د خپل ځان باره کې یې ځیني پوښتنه وکړه.
سړي ورته وويل: باچا سلامت که زما د سر سلامتۍ وعده راسره کوې نو درته وايم.
باچا ورسره وعده وکړه چې نه دې وژنم..

سړي ورته وويل: نه خو ته باچا یې او نه دې خوی خصلت د باچاهانو دی.

باچا ته ډېر درد ورغلی، خو څنګه یې چې وعده کړې وه، نو بخښنه یې ورته وکړه.

باچا سیده د خپلې مور خواته ورغلي او د خپل ځان په اړه یې پوښتنه وکړه..
مور یې ورته وويل چې: زویه مور اولاد نه درلود، نو ته مو له یو شپون څخه را نیولی وې او و مو پاللې.

باچا بیا دا سړی خپل ځان ته راوغوښتی او په حیرانۍ یې ځیني وپوښتل چې ته څنګه پوه سوې؟

سړي ورته وويل: باچاهان چې کله انعامونه ورکوي نو سره زر، ملغلرې او جواهرات ورکوي ..
او ته بزي، پسونه او خوراکي توکي په انعام کې ورکوې.
"دا د پاچا زادګانو خصلت نسي کیدای، بلکه یواځې د شپنو او د هغوی د زامنو کیدای سي".

نو ریښتیا هم، عادتونه نسلونه ښايي .
ملږرو! خپل اخلاق، خویونه او عادتونه مو بهتره کړئ، چې له همدې څخه ستاسې اصلیت څرګندیږي.
مور باید یو چاته احترام او درناوی داخلاقو له مخې وکړو نه دکوم هدف او مقصد لپاره

...

دری ملګري وه

1،علم 2 ،دولت 3 ،عزت

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوی د جدا کیدو وخت راغلی وو . دوی یو او بل ته سره وویل که چیری موږ بیرته سره پیدا کول نو څنگه به سره پیدا کوو.

علم . وویل چي زه په مکتب مسجد او علمی ځایونو کی پیداکیږم.
دولت . وویل چي زه په بانکونو او تجارتی ځایونو کی پیداکیږم.
عزت خاموشه وو دوی ورته وویل ته چیری پیدا کیږی د عزت تر سترگو اوښکی راغلی او وویل که زه وولاړیم بیا نه پیدا کیږم

...

ښه خبره که د بد سړي له خولی هم راوځي عمل په کوه!!
څکه سره زر د بدرنگې ښځې پر غاړه هم قیمت نه بایلي.

...

غوره لیکنه ده

د چین د گوانگزو ښار د یوه بانک د د غلا پرمهال غلو ټولو حاضرو کسانو ته په لوړ آواز وویل:

ښور مه خورئ! پیسې خو په دولت پوري اړه لري خو ستاسې ژوند په تاسې اړه لري"!

ددې خبرې په اورېدو سره ټول غلي سول او پر مځکه پرېوتل.

دې ته وايي ذهن بدلوونکی نظر.

کله چ بیا یوه ښځه په جنسي غریزې پاروونکي انداز پر مېز پرېوتله، غله ورباندې چغه کړه:
"لطفآ یوڅه باادبه اوسه! دلته غلا ترسره کیږي، نه جنسي تېری"!

دې ته وايي مسلکي اوسېدل. یوازې پر هغه څه تمرکز پکار دی د خسي لپاره چی روزل سوي یو.

کله چي غلو د بانک تر چور کرارسته کورته ورسېدل، کشر غله و مشر غله ته چي یوازې یې تر پنځم صنفه مکتب ویلي وو وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشره کراره! راځه پېسې حساب کړو چې څو مو ترلاسه کړي دي"!

مشر غله په درد ورته وويل:
ته ډېر احمق يې. دا ډېرې زياتې پېسې دي. سمېرل به يې ساعتونه وخت ونيسي. ماښام ته به په تلويزيون کې خبرونه ووايي چې څونده مو غلا کړي دي".

دې ته تجربه وايي. نن سبا تجربه تر علم زياته مهمه ده.

کله چې غله د بانکه ولاړه د بانک منېجر و سوپروايزر ته وويل چې ژر ترژره دې پولیس راوغواړي. ليکن سوپروايزر ورته وويل:
راځه چې ۱۵ ميليونه ډالره د خپلو ځانو لپاره هم له بانکه وباسو او هغو ٦۵ ميليونه ته يې وراضافه کړو چې مخکې مو د بانکه پټې ايستلې وې".

دې ته وايي د موقع څخه استفاده. او يو ناخوښه حالت په خپله گټه تامول.

سوپروايزر بيا وويل:
که هره مياشت دا ډول غلا صورت ونيسي نو څونده به ښه وي

دې ته وايي خستگي رفع کول. شخصي خوشحالي تر وظيفې ډېره مهمه ده.

راتلونکې ورځ په تلويزيون کې خبرونو وويل چې ۱۰۰ ميليونه ډالر د بانکه غلا سوي دي.

غلو چې پېسې هرڅه حساب کړې تر ۲۰ ميليونه نسوې اضافه. غلو ته ډېر درد ورغلي او داسې يې ويل:
"موږ خپل ژوند په خطر کې واچوی او يوازې مو ۲۰$ ميليونه ترلاسه کړه ، خو د بانک منېجر په دونده آسانی سره ۸۰$ ميليونه ترلاسه کړې".

له دې څخه معلومېږي چې تر غله اوسېدلو تعليم يافته اوسېدل غوره دي.

د بانک منېجر د خوشحاليه باغ باغ وو، ځکه کم چم چې يې کړی وو، ددې غلا له کبله پټ پاته سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې ته وايي د فرصت د لاسه نه ورکول او د ګټې ترلاسه کولو لپاره خطر منل!

د عبرت ښخه ډکه کيسه

په (۱۹۱۷) کې، انګريزي جنرال سټينلي موډ د عراق يوې سيمې ته ته ولاړي ، هلته د شپون سره مخ سو.
جنرال د خپل ژباړن ښخه وغوښتل چې شپانه ته ووايه :
که چيري ته خپل د رمې سپی ووژني،
جنرال صاحب به تاته يو سټرلينګی پونډ درکړي.
په هغه وخت کې په يو پونډ نيمه رمه کېدله، شپون په ځغستا سو، سپی يې راوستي، د جنرال په پښو کي يې ذبح کړی.
جنرال موډ ورته وويل: زه بل پونډ درکوم که چيري تاسو يې اوس د پوستکي ښخه وګاړی ، شپانه پونډ واخيست او د سپي ښخه يې پوستکی هم وکړی.
موډ ورته وويل:
زه به دريم پونډ هم درکوم که چيري دي ټوټې ټوټې کړې، سمدستي شپون هغسي وکړل، جنرال هغه ته هغه دريم پونډ ورکړي او بيا ځيني روان سو.
شپون په جنرال او ملږرو پسې ور روان سو، ږغ يې پر وکي: يو پونډ بل راکړه چې اوس يې در ته وخورم.
جنرال جواب ورکړي : يا ، بل نه درکوم ما يوازې غوښتل چې ستاسو په طبيعت او نفسياتو پوه سم، تا خپل د ژوند ګران ملږری په درې پونډه ووژي، بيا دي پوستکی ځيني وکړي، ټوټې ټوټې دي کړي، او په څلورم پونډ يې خوړلو ته آماده يې.
زه دلته همداسې خلکو ته اړتيا لرم، بيا يې خپلو سرتيرو ته مخ واړوي او ورته يې وويل: تر څو چې دلته دا ډول ذهنيتونه شتون ولري له هيڅ شی ښخه مه بيريږي ، او خلاصي تنې ګرځئ
اسدالله صميم
...

د حضرت مهدي مور

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ۱۹۷۰ میلادي کال کي چي هغه مهال په اندونیزیا کي د صدر سوهارتو حکومت وو
اندونېزیایي یوه ښځه چي ، زهره فونا ، ، نومیده د حضرت مهدي د مور دعوه وکړه . ویل یي چې د هغي په رحم کي موجود ماشوم حضرت مهدي دي..
او دا ځکه چې کله به دغي ښځي خیټي ته نږدي چا غوږ ونیوه له هغه ځایه به د قران کریم تلاوت او آذان اوریدل کیده
دا خبر په ټوله اندونیزیا کي لکه د ځنګل د اور په شان خپره سوه..
کله چي دا خبر حکومتي چارواکو ته ورسید د اندونېزیا مرستیال جمهور رئیس آدم مالک ، ، زهره فونا ، ، خپل کور ته دعوت کړه او ملاقات دوران کی چې کله آدم مالک د هغي خیټي ته غوږ ونیوي آذان او تلاوت یي واریدي نو هغه هم تایید او تصدیق کړه....
د هغه کرارسته د اندونېزیا د مذهبي چارو وزیر محمد ډیچلن هم آذان واوریدي او خپله خپره سوي وینا کي وویل څرنګه چې امام شافعي دري کاله د خپل مور رحم کي موجود وو او امکان یي درلود نو امام مهدی څرنګه نسي کولای چې د مور د رحم څخه آذان وکړي؟
لدې کرارسته د اندونېزیا حکومتي چارواکو او خلکو قطارونه د زهره فونا د ملاقات لپاره هره ورځ معمول جوړ سو..
خپله ریس جمهور سوهارتو او میرمن یي هم د زهره فونا سره ملاقات وکړي ...
خلکو زهره فونا ته د حضرت مریم ثاني لقب ورکړ او د هغي شهرت په ټوله اسلامي نړي کي خپور سو... او د هر هیواد علماوو د تصدیق لپاره هغې ته دعوتونه ور ولیږل چي له دغو هیوادونو ملایانو او خلکو کي پاکستان هم وو زهره فونا هم دعوت قبول کړ او پاکستان ته ولاړل ...
پاکستان کي هغه مهال د صدر یحیي خان فوځي حکومت وو او پایتخت هم هغه مهال کراچي ښار وو..
کله چي زهره فونا کراچي ته راورسېده دروند استقبال یي وسو..
مولانا احترام الحق تهانوي او مولانا شفیع اوکاړوي د هغي د خیټي څخه آذان او تلاوت واورید او بیا تایید کړه چې واقعا دا آواز له خیټي څخه دي او د حضرت امام مهدی تصدیق یي هم وکړ ...
دغه علماوو تحقیقات شاید یواځې د آواز اوریدني پوري وو ، هغه مهال د راډیو او ټلویزیون هم موجود وه او علماوو پيژنده لیکن ټیپ رکارډر دونده عام نه وو یواځې د ځینو اشرافو او معتبرو خلکو کور کي به موجود وو..
او دا تحقیق نه یواځې د پاکستان علماوو سره نه وو بلکې اندونېزیا علماء هم ځیني قاصر ول...
په کراچي ښار کي د مختلفو مسلکونو تر پنځه لکو خلکو د زهرا فونا د امامت پر اقتدا د جمعې د لمانځه سعادت هم حاصل کړي...
د ټولو څخه حیرانوونکې او له خندا صحنه خو دا وه چې دغي ښځي د کعبې لوري ته مخ کړ او د لوډسپیکر مایک یي د نس وخواته برابر کړي او د علماوو او مشایخو په سمول په لکونو خلکو په امام مهدی پسې د جمعي لمونځ وکړي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

او عملاً ټولو د سورت الحجرات دغه مبارک آيات له پامه وغورځاوه چې مسلمانان يي د هر خبر په اړه د باور د مخه په تحقيق مکلف کړي دي
بلاخره د کراچي ښار يو سمېر مسلمانو ډاکټرانو مخالفت وکړي او زهره فونا د تالاسي او ملاقات غوښتنه وکړه.
ليکن زهره فونا مسلسل د ملاقات او تالاسي څخه انکار کاوه مگر يوه ورځ د ډاوو ميډيکل کالج ډاکټران بريالی سول او د تلاشۍ کرارسته يي د هغي د ښنو تر منځ يو پټ ټيپ رکارډر پيدا کړي...
هغه د پاکستان څخه په تيښته بريالي او اندونيزيا ته ولاړه هلته ونيول سوه او په زندان کي واچول سوه ، هغي اقرار وکړ چې دا هر څه يي د پيسو او شهرت لپاره کول...
ابو محمد خاموش.
...

مه غوسه کيږه!

يوه ورځ د عمر بن عبدالعزير رحمه الله کوچنی زوی راووت او له نکرار ماشومانو سره يې لوبې کولې، بل ماشوم د هغه سر ور مات کړ، خلکو دا ماشوم راونيوی (چې د عمر د زوی سر يط ور مات کړي دي) او عمر رحمه الله ته يې راوستي، کله چې عمر د هغه چغې او نارې وارېدې راووتي، دهغه ماشوم مور هم ولاړه وه،ويې ويل:دا يو يتيم هلک دی،عمر بن عبدالعزيز ورته وويل : لږه صبر وکه! بيا يې ځيني پوښتنه وکړه : ايا ستا ماشوم ته د دولت لخوا (مياشتنی روپۍ) ورکول کيږي؟ هغې وويل:يا!عمر رح (خپلو کسانو) ته وويل: دا ماشوم د يتيمانو په ليست کې وليکئ (چې مياشتنی معاش ورته ورکړو) د عمر رح ښځې فاطمې وويل: دا دي ولي معاف کړي ، ستا د زوی سر يې در مات کړی دی! بله ورځ به دې د بل زوی سر هم در مات کړي!! هغه ورته وويل: (الله تعالی دي تاته هدايت وکړي !) دا يتيم دی اا‌و تاسې خوږمن کړی دی.
عمر ابن عبدالعزيز رح لپاره تعجب دی چې په څومره قوي صبر ، استقامت، نرمي او غوره صفاتو يې ځان ښکلی کړی و!
کله يې چې د خپل زوی له سر نه د وينو دارې وليدې، هيڅ غوسه نه سو ، نه هم راوپارېده، بلکې ډېر ښه چلند او انصاف يې وکړي او دالله تعالی په دې وينا يې عمل وکړ،چې فرمايي:
(وَالْكَٰظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ)
افغان صاحب.
...

د پيغلې او ځوان قيصه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یخه شپه ،شپه پخه وه چی د دروازي ټک ټک سو
ځوان : څوک یی ؟
پیغله اانجلۍ : زه یم ، یوه مسافره یم ، چی ملګرو پریښی یم ، لاره را څخه ورکه ده ، دشپی دتیرولو ځای می نسته که نن شپه د تریدو لپاره ځای راکړئ ؟!
ځوان : هله ژر سه راننوزه چی د بهر څخه کوم تکلیف درته ونه رسیږي.
اانجلۍ کوټی ته په بیره ورننوتل...
هلک ورته سمعه بله کړه اوخپل کټ یې ورته پریښوي، ورته وی ویل: په کټ کی ته بیده سه...
زه به دکوټی په هغه بل کونج کی بیده سم ،ځوان کتاب راواخیست ، هلته دکوټی په یوه کونج کی یی د خوب اراده وکړه...
تنکي ځوان سره کتاب په لاس کي وو په مطالعه یی ځان بوخت کړي خو ،شیطان یی په مسلسل ډول لمځوی چی د پیغلی
دا ځوانی!
دا حسن!
دا توره شپه!
دا یوازی کوټه!
د پیغلی اانجلۍ دزړه څخه هم یو الله تعالی خبر دی ، چي پر زړه به یی څه تیریږي ؟!
پیغلی ډیره په بیره سره ځان په کمپل کی و پیچي یوازی یی سترګی د باندي پریښودی چی دځوان دحرکاتو څارنه وکړی
الله مه کړه هسی نه چی دبدو اراده ونه کړی او عزت ته یی صدمه ونه رسیږی.
دځوان نا اشنا حرکات اوغریب اوعجیب تعامل:
ځوان تر لږ وخت څخه کرارسته یوه ګوته سمعی ته ونیسي دیو څو دقیقو په نیولو یی ګوته وسوزی ،لږ وخت کرارسته بیا بله ګوته سمعی ته ونیسي ، ان تردی چی پنځه سره ګوتی یي تر سهاره وسوزولی
پیغله اانجلۍ فکر کوي چی د کوم پیري سره یی شپه سویده او کیدای سی چی دګوتو په سوزولو کوم خپل زانګړی عبادت ترسره کوي
له دی بیري مسافره پیغله تر سهاره بیده نه سوه!
ترسهاره نه ځوان بیده سو او نه هم مسافره پیغله...
ځوان خپلی ګوتی سوزوي او مسافره پیغله یی په حیرانتیا نندارہ کوي
چی سهار سو ځوان زخمی زخمی لاس دململ په ټوکره وتړل ، او د پیغلی څخه یی پوښتنه وکړه چی کور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

چیری دی ؟
تر پوره ادرس کرارسته یی پیغله خپل کورته ورسوله.
ځوان ځیني بیرته راغلي...
پیغله چی کله کورته روغه ، رمټه اوباعزته ورسیده دالله شکر یی ادا کړی او دځوان تعامل ته د حیرت په

ډول دسوچونو په دریابونو کی لاهو سوه . پیغلی خپله کیسه کټ مټ خپل مور او پلارته وکړه خو مور او پلار یی نه منل ؟!
بس سم دستي دواړو اراده وکړه چی دخبری حقیقت ځانته معلوم کړي پلار یی دځوان کور ته دتللو تکل وکړ او د یو لیری مسافر په بڼه یی ځان جوړ کړی او د ځوان میلمه سو.
ځوان یی ولیدی چی لاس یی لاتړلی دی ،د سوزدلی لاس ټپونه یی لا نه دی ښه سوی ،شپه تیره سوه د ځوان ښخه یی سهار دلاس دسوزیدلو دسبب پوښتنه وکړه ؟
په جواب کی ورته ځوان کټ مټ خپله کیسه وکړه ،چی یوه شپه داسی یوه پیغله یي میلمنه وه...
شیطان به راته دګناه وسوسه اچوله خو مابه ژر ژر ګوته دسمعی اور ته ونیوله او دجهنم اور به می زانته را په یادوي.
په دی مقصد چی شیطان رابندی زکرارر نه سی ، تر سهاره می ګوتی ټولی سوزولی وی ،په دی طریقه الله تعالی زه دګناه ښخه وساتلم الحمدلله.
دپیغلی پلار ورته دخپل کور دورتللو دعوت ورکړي ځوان دعوت قبول کړي خو ځوان پدي نه وو خبر چی سپینږیری مسافر ښوک دی ؟
کله چی یی کورته ورغلي نو دروغبړ ښخه کرارسته یی ورته دخپلی لور دنکاح پیشنهاد وکړي ،ځوان قبول کي دځوان چی اوله شپه سوه پیغله یی وپیژندل چی داخو هغه دګلابو ګل دی ، چی د حسن له امله یی ترسهاره شیطان خوب ته نه پریښودم
دا خو هغه پیغله ده چی دمینی اور یی راته د یوه طرفه دننه زړه سوزولی و ، او د بله طرفه یي راته نازک لاسونه سوزولي وه .
ځوان هلک دخوشحالۍ سعادت اومزو ژوند شروع کړی.

....

مېرمنې له وهل خوړلو وروسته خاوند ته وویل

ځم او دا ستا شکایت کوم

خاوند وویل، څه فکر کوې زه تاته اجازه درکوم چې له کوره بهر وولاړیه ســــې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېرمنې وويل، فکر کوې د دروازو او کلکینانو په تړلو زما د شکایت مخه نیولای ســــې؟
خاوند په مسخرو وویل، نو ته به چشی وکړې
مېرمنې وویل، اړیکه نیسم
خاوند وویل، ټلیفونونه دي زما سره دي، اوس دي چې هر څه زړه غواړي ویې کړه
له دې سره مېرمن تشناب ته ننوته او دروازه یې په ځان پسې وتړله
***خاوند په دې فکـــر، چې مېرمن یې شاید د تشناب له کلکین څخه *د تېښتې اراده لري، له کوره بهر د تشناب کلکین ته په تمه ســـــو**
سېبه کرارسته چې ډاډه ســـــو مېرمن یې د تېښتې اراده نه لري، بیرته کور ته د ننه ســــو. گوري مېرمن یې اودس کړی او د جاینماز (یعنی مسله) پر لور روانه ده*.
خاوند ته یې وویل، اوس ستا څخه هغه ذات ته شکایت کوم، چې ما یې پر نوم قسم اخستی دی او ستا پر نامه ناسته یم، هغه ذات چې ستا هیڅ راز ، محدودیتونه ما له هغه ستر ذات سره له اړیکي نســـــي راگرځولای
خاوند د مېرمنې د دې خبرې سره په فکرونو کې مېرمنې ته ځیر دی، گوري چې هغې سجده د معمول خلاف ډېره اوږده کړه او له سلام گرځولو سره یې لاسونه لپه کړل، غوښتل یې دعا وکړي، چې خاوند یې مخې ته کشینستی خاوند وویل، تر دونده اوږدې سجدې کرارسته ضروری ده، چې په دعا کې هم زما شکایت وکړې*.
مېرمنې وویل، زما په حق کې له خیانت سره سره فکر کوې زه به له دعا څخه منصرفه ســــــم؟
خاوند وویل، په هغه ذات چې تا یې پر وړاندې دونده اوږده سجده وکړه، قسم کوم چې پر تا لاس پورته کول زما په واک کې نه بلکه غیر اختیاري ول، مېرمنې وویل، په همدې دلیل مې لوی رب ﷻ ته ستا په حق کې دعا او د هغه شیطان پر ضد شکایت وکړی، چې زموږ په منځ کې یې جنگ ته لاره هواره کړه، ستا په زړه کې یې د وهلو وسوسه پیدا کړه، زه دونده جاهله هم نه یم چې د خپلې نړۍ ورانولو لپاره د ښېرا لاسونه لپه کړم
خاوند د خپلې هوښیارې او ځیرکې مېرمنې له عاطفې مالامال فکر ته سترگې را ډنډ ســـــوې، د هغې لاسونه یې مچ کړل او وعده یې وکړه، چې نور به یې لاسونه یوازې او یوازې له خپلې مېرمنې څخه د دفاع او هغې ته دعا له پاره پورته کیږي

خدایﷻ دې ټولو هغو خویندو ته چې ودونه ندی کړی نیـــک اعمال او ایمانداره خاوندانپه نصیـــب کـــــړي

...

دپلار او زوي ښکلي کیسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ یو پلار د خپل زوی په اوږه باندی لاس کښیښوي او ورته یی وویل
زویه زه به قوی یم او که به ته قوی یی ؟
زوی یی ورته وویل چی زه قوی یم
پلار یی چی د ۴۵ کلونو په شا او خوا کی ؤ بیا یی د زوی څخه پوښتنه وکړه چی
زویه زه به قوی یم او که به ته قوی یی ؟
زوی یی ورته بیا وویل چی پلاره زه قوی یم
پلار یی د ځایه ولاړ سو او یو څو قدمه مخته ولاړی او له خوابدتیا نه یی یو څو اوښکی تر سترګو توی سوی
او د دریم وار لپاره یی د زوی څخه پوښتنه وکړه چی
زویه زه به قوی یم او که به ته قوی یی ؟
زوی یی ورته وویل چی پلاره ته قوی یی
پلار یی ورته وویل زما نا راحتی چی دی ولیده نو ځکه دی وویل چی ته قوی یی ؟؟؟
زوی یی ورته وویل یا
هغه دوه ۲ واري می چی درته وویل ، چی زه قوی یم علت یی دا ؤ چی
ستا لاسونه زما په اوږو باندی پراته ؤه، ملا می د غره په شان کلکه ، مضبوطه او ټینګه وه
خو کله چی دی لاس زما د اوږو څخه پورته کړی او روان سوی ، ومی لیدل چی
بی له تا څخه زه هـــــیـــخ هـــم نـــــه یم
پلار یعنی ټول ژوند
...

اانجلۍ ګناهکاره خلک سنګساره وي

زړه کې یې سل رقم خبرې تللي راتللي
خلکو ته یې کتل
د چا لمن له کاڼو ډکه وه د چا یوازې دوه درې کاڼې په لاسونو کې وه، چاته درد ورغلي وو او ځینو پسې خندل،
د لاوډسپیکر ږغ یې ټول فکرونه بدل کړه،
ملا صاحب د الله اکبر په نارې د خلکو توجو ځان ته راواړوله بیا یې وویل :
زموږ او ستاسو په کلې نن د خدای ج لوی احسان دي
چې د الله ج او د هغه نبي ص آمر پر ځای کو او دا منځ کې ناسته فاحشه ښځه سنګساره وو، ستاسو د هر کاڼې په
بدل کې به الله پاک ستاسو ته نیکۍ درکړي، الله ﷻ موږ نارینو ته آمر کړئ چې بد لمنې او زناکاره ښځې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنگسارې کړئ، دې خبرې سره ناسته ښځه د ګڼو خلکو منځ کې په خندا سوه د ملا صاحب توجه يې ځان ته را واړوله ملا په ډېر بده لهجه وويل: ای د ټول کلي ښځې (فاحشې) ولې دې وخندل؟

ښځې وويل : ستاسو پخپلو خبرو کې د راغلو خلکو ته د نارينو خطاب وکي خو ماته په ټولو حاضرينو کي يو هم نارينه نه ترسترګو کيږي، خلکو حيران يو بل ته وکتل درد او خروش يې دوه براره سو د نکرار کاڼو په راټولو اخته سول،د ښځې په تکرار سترګو کې سپينو اوښکو ځلا وکړه ويې ويل : دا مخامخا ولاړ کس چې تر ټولو لويه ډېره يې په لاس کې ده اوله زنا راسره همده وکړه، ښځې کيسه وکړه وی ويل زه ددوي د کور دروازي ته ودريدم او ورته ومي ويل زه څوک نلرم د خدای ج د رضا په خاطر د نن شپې لپاره ځای راکړه، د هغه ئې کور ودان ځای يې راکي خو ملا آذان سره زما له غيږي څخه ولاړ سو او راته يې وويل هله ځه ولاړه سه چې د کلي خلک دې زما د کور څخه د وتلو په وخت کې ونه ويني، دا ملک صاحب چې نن سور و شين کيږي کورته ئې ورغلې وم غوښتل مې د کور نوکره يې سم دا څنګ ته چې ځوان زوی ئې ولاړ دي او لمنه يې چې دکاڼو ډکه ده همده يوې خونې ته بوتلم او راته ئې وويل چې دغه خونه پاکه کړه ، زه چې دننه سوم دروازه يې راپسې بنده کړه پر سر يې د ټوپک شپيلۍ کښيښو وله او راته ئې وويل که ژوند غواړې خوله دې بنده ساته

بيا يې مخ د ملا و خواته ور واړوي ورته ئې وويل :

ملا صاحب مسجد ته هم درغلې وم درته ومې وويل څوک نلرم، مسجد به پاکوم فرشونه به يې مبنځم دمسجد شاوخوا به جارو کوم د جمعې د ورځې فقر ماته راکوه همدا تا راته وويل چې ورکه سه مسجد د ښځو ځای نه دئ

بيا يې د ملا څنګ ته چې کوم کسان ولاړ وه هغوي ته ئې وکتل او بيا په خندا سوه ملا ته يې وويل: ملا صاحب دغو دو نفرو چې زه يې له بازوګانو نيولې وم دلته يې د سنګسارۍ لپاره راوستم يو بل ته يې ويل: څنګه ښه شايسته او نازک شی دی، څخته نرم بازوګان لري، پخپل کلي کې راڅخه وژغورل سوه، کشکی باران وورېږي مشر به ووايې سبا يې سنګساره وو زموږ شپه به ورسره نن ښه تيره سي....

اوس ته ووايه ملاصاحب: په دا راغلو خلکو کې کوم يو ئې نارينه دي ؟

دملا په لاس کې نيول سوی ډېره ځيني ولويده بيا يې وويل:

بيا څو ګامه مخ ته راغلي او په لاوډسپيکر کي وويل راغلو مسلمانانو وړنو ايا په ستاسو کي يو څوک سته چي له دې ښځې سره نکاح وتړي؟

ټول خلک سو ګامه شاته سول چا د هو جواب ورنکړی، ملا صاحب د ښځې و مخ ته په ګونډو کښې نستي او وي ويل: هو ته رښتيا وايې دلته په دوي کي نارينه نسته.هيڅ ښځه فاحشه نه وی بلکی دغه ټولنه او خلک يی فاحشا کړی

...

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تار د رواجونو

د شنـــو وښـــو دروند پلنډه يې له سره کښته کړه، غټ اســويلی يـــې وايستی، په مخ را لويدلی تور وريــښتان يې په پوړني د ننه کړه .

د تــېز لمر له امــله يـــې خولو په مخ لارې جوړې کړې وې.

کرارسته څو گامونه مخکی ولاړی، غوا ته يې چې کوچنی گبلگی يی څټه، اخــور کې تازه وابنه ور واچول.

غوا اخور ته نيږدې سوه، د کلا په دروازه يو بوډا سړی را ننوت، اانجلی ژر د غوجلې د دېوال سايی ته پټه سوه.

بوډا د کوټو ته جوړې چوترې ته رسېدو کې په ډېر ږغ وويل:

جانداده مبارک دی سه! يو جگ ځوان له کوټې راووتی، خندل يې، په نا باوری يې وويل:کاکا ټوکې خو به نه کوې؟څنگه راضي سول؟

بوډا په ږيره لاس تېر کړي،دا مې ناکه نه ده سپينه کړې!

بيا يې لاســونه سر ته پورته کړل، په ژېړه لونگی کې يې سمله جگه ودروله،په خندا يې وويل، داسې کيسې دې کاکا ته اسانه دي.

شرط مـــې ورسره ومنــلـــو.

هــغـــوی را څخه ستا خور خپل زوی ته وغوښته او ما ومنله.اانجلی نيژدې وه چــې له خـــولې يـــې چــغې ووځي، ښنې په ريږديدو سوی ، د غوجلې په دېوال ور چپه سوه.

يوه ښځه له پخلنځي را ووته، تر شا يې يو دولس کلن ماشوم هم ور پسې وو.

ښځې په زوره سپين ږيري سړي ته چيغه کړه، زه مې خپله لور يو نشه يي ته نه ورکوم.

رب دې ستا سره.... ،ځوان ښځې ته مـخ کړی، په تندي کې يې گونځې پيدا سوې، په خشکه (غوسه)يې خبره ور بنده کړه، مورې! ته زما خوشحالي نه غواړې؟

په عمر پخه ښځه په ژړا کې ببرته پخلنځي ته ننوته...

چوپتيا وه، ليرې د غولي په يو کونج کې چرگې د خپلـــو کوچنيو چورگوړو سره د ونې لاندې سايی ته يوځه خوړل.

ښه شيبه کرارسته ماشوم د دېوال خـــوا ته گامـــونه واخېستل، مخــې ته يـــې د يوبنيادم سايه جوړه سوه، لوړ يې وکتل، اانجلی وه، په خوشحالی يې وويل، لالا ته يې ښځه وکړه.اانجلی لکه يـــو بې روحه تابوت، چپه ولاړه وه.

له غــتـــو سترگـــو يې کـــوچنی اوښکې وڅڅېدې، په کرار انداز يې په ژړا کې وويل:

لالا مـــې خـــپل ارمـــان پـــوره کـــړ!

زه يې په تار د رواجو تړلې يمه!

پای

...

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قاضي ښځې سره زنا!

يو محصل د «قضاء» ځانګه کې درس ويلي ، يوه ورځ کور ته راغلی چې، ګوري ښځې سره يې يو کس په بدلمنۍ (زنا) اخته دی...

هغوی چې کله قاضي وليدي؛ نو داسې و بيريدل لکه؛ دآسمانه څخه چې تندر پر رالوېدلی وي...

قاضي، سړي ته وويل: جامې دې واغونده...

سړي ورته وويل: په الله قسم چې دې ښځې زه پرځان ګرم کړم!

قاضي ورته وويل: جامې دې واغونده، الله دې په تا پرده واچوي!

نور يې له کوره وويستي، حال دا چې زړه کې يې د غوسې اور بليده ؛ خو الله تعالی ته يې صبر وکړ...

سړی چې کله بهر ولاړی؛ نو يوه خندا يې وکړه، چې نن خو بچ سو، يا او په هغه تقواداره قاضي پورې يې خندل...

قاضي جواب کې «حسبي الله ونعم الوکيل» وويل، او زړه يې له درده سم تنور و؛ څکه انسان غواړي چې، مړ سي خو داسې تماشه ونهويني .

بېرته ښځې ته راغلي ، او ورته يې وويل:جامې او اسباب دې سره راټول کړه چې، د پلار کره دې بوځم.

ښځې يې ژړا شروع کړه چې، ما وبخښه، شيطان دوکه کړم، او بس ډيرې کيسې يې وکړلې...

قاضي چپ کښيناستي، ترڅو چې ښځه چپ سوله...

درې (۳) طلاقه يې ورکړل او بيا يې ورته وويل:

الله تعالی دې پر تا پرده واچوي، حسبی الله ونعم الوکيل...

له خپل کور څخه ۳۰۰ کيلو متره واټن مزل وروسته يې د خسر کور ته ورسوله.

هلته له رسولو څخه وروسته يې ورته وويل:

الله دې په تا پرده واچوي، له هغه الله څخه و بيريږه چې، تا ويني او بيا هم له پراخه دروازو څخه روزي درکوي ...

ښځې ورته وويل:

رېښتيا هم زه د ستا په څير ميړه لايقه نه وم، نور يې په چغو شروع وکړه او خپل مخ ته يې چکې ونيولې.... سړي بيا هم هغه خبره ورته وکړله او نور ولاړی.

قاضي وايي:

کلونه تير سول، تر دې چې د پوهنتون څخه فارغه سوم؛ خو نور مې خپل وطن ته تللو لپاره هيڅ طبيعت نه جوړيدي، سره له دې چې زيات کلونه تير سول؛ خو د هغه سړي له سپکاوي ډکه خندا مې نه هيريدله...

بل وخت قاضي بل واده وکړي، اولادونه يې پيدا سول، او له فراغت وروسته محکمه کې قاضي مقرر سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوې ښځه يې ډېره ښه ښځه وه، د قاضي لپاره يې دونده کوښښ وکړي چې، بې حده ډېر...
قاضي وايي چې، الله پاک بدل کې داسې ښځه راکړله چې، هيڅکله مې يې سوچ نسو کولای، په پوره معنا لويه ښځه وه.
قاضي د کار تر څنګ په سبقونو کې مخته ولاړی، او اسلامي قضاء کې يې دوکتورا واخيستله.
نتيجه کې جده کې د سترې محکمې قاضي سو.
قاضي وايي: هر لمانځه کې به مې الله ته سوال کوه چې، هغه پيښه مې له مغزو وباسي؛ خو بس چې هر کله به مې کوم کس په خندا وليدي؛ نو هغه زناکار به رایاد سو؛ خو اعوذ بالله العظيم من السيطان الرجيم به مې وويل...
قاضي کيسه کوي چې: يوه ورځ يوه دوسيه راغلله او ماته رامخته سوه، قضيه د قتل وه.
دلته نو زما د هغې دعا «حسبی الله ونعم الوکيل» نتيجه وه.
دا مجرم همغه کس وه چې، زما کور کې مې پر زنا ليدلی و، اوس يې يو کس وژلی و، او په ځنځيرونو تړلی يې راوستی.
کله چې يې زما مخې ته راوستي؛ نو سړي کيسه شروع کړه چې شيخه! زه الله ته پنا وړم او بيا تاته.
قاضي ورته وويل:
دلته يې څنګه راوستلی يې او څه ستونزه دې ده؟
سړي وويل:
خپلې ښځې سره مې ځای کښې بل سړی وليدي؛ نو مړ مې کړي.
قاضي وويل:

ولې دې داغسي نه ايله کوي او دا به دې ورته ويلي وای چې «الله دې درباندې پرده واچوي»؟
سړي وويل:
اې شيخه! آيا په داسي وخت کي ته خپل ځان کنټرولولای سي ؟
قاضي وويل:
هو، ځان کنټرولولای سم ، او بس يوازې به دونده ووايم چې، حسبي الله ونعم الوکيل..
سړی حيران سو او ويې ويل:
داسې خبره خو مې مخکې هم اوريدلې وه.
قاضي وويل:
هو، تا داخبره له ما هغه مهال واوريدل چې، کله دې زما کور کې زما ښځې سره خيانت وکړي او له کوره زما وتل دې غنيمت ګڼل.
بس زما ښځې پسې وې تر دې چې، زنا ته دې تياره کړې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آیا تاته په یاد دي چې، ما پورې دې خندل او ما درته وویل چې، الله دې ستا پرده وکړي. تر دې چې راځخه پناه سوې او له غوصې مې سینه کې اور بل و؟ هو، الله تعالی تاته وخت درکړي؛ خو ته په ګناه کې نور هم غرق سوي تر دې چې، الله درځخه د قصاص اراده وکړه.

په لوی الله مې دې قسم وي، زه پوهیږم چې تر هغه چې ته ژوندی یې زما به دغه حالت هیر نه سي.

قاضي بیا لږ ساعت چپ سو، چپ و.

بیا یې سړي ته وویل:

که دي د مقتول وارثان درته بخښنه وکړي؛ نو زه هیڅ نسم کولای. زه اوس دونده کولای سم چې، د الله پاک د شریعت حکم دربانديې جاري کړم.

سړي وویل:

په دې پوهیږم؛ خو له تا څخه یو شی غواړم.

قاضي وویل: څه غواړې؟

سړي وویل:

دا غواړم چې راته بخښنه وکړې او د رحمت دعا راته وکړې. هو، ما د شیطان ومنله، او دا حالت زما له جزا ډیر کم دی.

الله ښه پوهیږي چې، تاته دې ښځې څه وویل سم وه، همدا زه وم چې په مختلفو لارو چارو مې ستا ښځه بې لارې کړله.

هره لاره چې به ناکامه سوه؛ نو بله شیطاني لاره به مې ونیوله، دا ریښتیا دي.

کاش تا هغه وخت زه وژلی واي او ما مې پخپله ښځه په هغه حالت نه وای لیدلي...

قاضي وویل:

الله تعالی دې تاته دنیا او آخرت کې بخښنه وکړي!

له دې وجې مې د مقتول کورنۍ ته وویل چې، کوښښ وکړئ دا سړی په دیت ورکولو له قصاصه وژغورئ؛ خو د الله تعالی حکمت له هر څه پورته دی، الله له سړي څخه د انتقام اخیستلو اراده کړې وه.

ګرانوورونو!

له دې کیسې څخه ډېر عبرت اخیستلای سو، هوښیاران وایي: د بل دروازه مه وهه په نوک، ستا دا به ووهل سي په سوک؛ نو هر څوک چې د بل پرده څیرې کړي، الله به یې خامخا پرده څیرې کوي.

امام شافعي رحمه الله ویلي:

زنا پور ده! نن ته دا پور اخلې، سبا به یې ستا مور، خور، لور یا ښځه دغه پور ورکوي کوي.

په هر ګناهګار الله تعالی اول پرده اچوي چې، کیدای سي سړی توبه وباسي او بیا ګناه ونه کړي؛ خو دریم ځل یې رسوا کوي. او که په رسوایۍ هم سم نه سو؛ نو بیا یې د پورتني سړي په څیر هلاکوي.

که په چا ظلم وسو او دا دعاء یې وویله «حسبي الله ونعم الوکیل» نو د مظلوم شکایت به د الله تعالی په وړاندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسیږي، او ظالم به خامخا جزا ویني ، الله تعالی ظالم ته وخت ورکوي چې، توبه وکاږي تر دې پورې چې، کله یې بیا راونیسي؛ نو نه یې پرېږدي.

انسان باید تل د بل مسلمان پرده وساتي، که چا د یوه مسلمان پرده وکړه الله تعالی به دده پرده وکړي، لکه څنګه چې، رسول الله ﷺ فرمایلي:

او چا چې، د کوم مسلمان (د عیبونو یا ستر) پرده پوښي وکړه؛ نو الله تعالی به په دُنیا او آخرت کې دده (د عیبونو یا ستر) پرده پوښي وکړي. (رواه مسلم(

الله تعالی دې ددې واقعې په ټولو پندونو د عمل کولو توفیق راکړي، او الله پاک دې هیڅ مسلمان ته داسې مشکل نه پېښوي

...

هغه لیک چې سخت یې وژړولم

شپاړس کاله مخکې مې د پلار سره خوشکه وکړه ماپښین مهال و موږ دواړو یو بل ته تیزي حبري وکړې ، زه ځوان وم کني دا مسله دونده جدي نه وه چې خوا مې په بده سوې وای بس ناکي احساسات مې پر عقل غالبه وه نه مې غوښتل چې د پلار له جوابه پاتې سم ؛ پلار مې هم زما په ډول جدي،اندیښمن ،سودایي و او زړه یې ډېر نازک و له زینو په تراټ راغلی او ښه کلکه چپلاخه یې پر دا مخ کش کړم په هزارګي ژبه راته له غوسې سور سین واوښتي په رېږدېدلي لهجه یې راته وویل چې(د تمام آغیل یک باچي نیه که د مقابل آته خو مثل تو وری ایستاد سونه) یعنې په کلي کې ستا په ډول سپین سترګی مې نه دی لیدلی چې خپل پلار سره ژبه چلوي او دپلار پر وړاندې ودرېږي.

همدې چپلاخې ،همدې خوابدی او همدې جنګ زما پر مخ د برخلیک نوي لاره خلاصه کړه نور مې هېڅ ونه وېل ، د شپې ناوخته لاندې خونې یعنې زیرخانې ته کښته د پلار صدری مې پر دیواله راځړېدلې وه د پلار جیبونو ته مې لاس ورننه ایستي دقیق مې حافظه کې نه دي پاتې چې څومره نغدې پیسې وې خو دا مې یاد دي چې دهمدې ورځې په سهار یې پسه خرڅ کړی و دپلار له جیبونو مې هرڅه را واخیستل د ملا د اذان د مخه تر کور را ووتم همداسې روان وم ، کور را څخه سوکه سوکه لیرې کېدی بیا کرارکرار د کلی څخه پناه کېدم له کوره لیرې سوم ،د کورنی هم فناه سوم بالاخره د ښاره هم ووتم په هغو لارو مې سترګې ښخې سوې چې کلونه وړاندې مې پلار پرې تللی د ایران زاهدان،تبریز او اصفهان ته ورسېدم نه پوهېږم چې زما له تېښتې وروسته به مې پر کورنی کمې ورځې راغلي وي.

په دې هم نه یم خبر چې د کور کلي پر وړاندې به مې کورنی څومره سپکه سوې وي ؟په دې هم خبر نه یم چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پلار به راپسې څومره ځايونه كتلي وي ؟څومره ناكراره شپې به يې له اندېښنو رنې تېرې كړي وي ؟خداى خبر چې مور به راپسې څومره د زوره زړه خوړلی وي ؟خو ددې تېښتې د نفسګيره داستان زور يوازې ما حس كولاى سو.

احساساتي ځوان وم او تجربه مې ډېره نه وه د همدې نه باور او سرتمبګي له مخې مې مسير نه و معلوم بس ځان سره مې منلې وه چې (ځم چې هرځاى ته ولاړم) څلوركسيزه كورنۍ مې درلوده ؛ دې كورنۍ كې زه وم ،مور مې وه، پلار مې و او يوه لس كلنه خور مې وه چې مرجان نومېده.

د ژوند د زړه تنګون په سختو لارو كې مې ټول هېر كړل خو كله كله به مې د مور خبره سترګو ته ودرېده چې راته به يې ويل :زويه د پلار پر وړاندې دې ږغ مه پورته كوه .

تر ټولو زيات په مور پسي خفه او خوابدی وم.

له دې كسمشكونو پينځه كاله تير سول داچې له ټولو خفه وم ددې سترې كلونو په اوږدو كې مې دخپل د كورنۍ هېڅ غړي سره هېڅ ډول اړيكه نه درلودله په يوه ګوښه ځاى كې يوه كارخونه كې مې د غالۍ اوبدلو كار پېل كړ دځان ،وطن او كورنۍ په هكله مې چاسره بحث نه كاوه نه مې كورنۍ ته د ډاډ لپاره كوم ليک ولېږه ان له خپلو قوميانو مې ځان پټوي . هلته چا نه پېژندم؛ څوک نه پوهېدل چې زه څوک او له كوم ځايه راغلی يم. ښايي كورنۍ مې هم منلې وي چې زه نور ژوندی نه يم ؛ ښايي د دوی زړونو كې زما لپاره كوم ځاى نه و پاتې ځكه دوی هم څوک نه و پوښتلي چې محمد چېرې او څنګه دی ؟

بيا به مې هم ځانته ويل: يا، يا داسې نه ده زه د مور نازولی زوی وم ، په پلار هم ګران وم ځكه زه يې يوازنی نارينه اولاد وم زموږ ټولنه كې د زوی لرل د بقا او پايښت په مانا ده ځكه چې څوک زوی نه لري دهغه مال ميرات وي. خور راته د يو نهال اميد درلود چې سختو ورځو كې د دې نيالګي سايې ته به پناه راوړي .زما د تېښتې پېښه يو تصادف و چې ما يې اټكل نه و كړی. ددې ذهني كسمكسونو سربيره مې ځان هماغسې په ضد نيولی و.

نه مې غوښتل له كورنۍ سره كومه اړيكه ولرم او نه هم ددې لېوال وم چې څوک مې احوال وپوښتي.

پينځه كلونه مې په يوازيتوب كې تير كړل، نه پوهېږم چې ما مې پلار ته ولې دونده زجر وركړ نه پوهېږم ما له هغه د څه سي غچ او انتقام اخيستل غوښتل؟ او ولې مې زړه د كينې له اوره داسې ورته پړسيدلی و ؟

په دې كلونو كې مې يوه ورځ زړه ښه نه كړ چې يوازې همدونده وايم چې پلاره ژوندی يم ؛ موری زه دلته يم او زه ښه يم. بس هم دغه ويلو ته مې خوله نه جوړېده ؛ څومره معصومانه ضد نيولی وم چې مې خپل پلار ته دا ډول زجر وركړ. يو وخت د اروپا لارې اسانه سوې د كډوالو د يوې څپې سېل په اروپا ورمات سو چې زه هم ددې كډوالو يوه برخه وم ددې لوی سفر موزې مې كلكې پښو ته واچولې له يو اوږده مزل وروسته د اروپا په دروازو ور ننوتم ايټاليا ته ولاړم او هلته راته د هغه ځاى تابعيت راكړل سو. د يو انسان په توګه مې درناوی وسو. نوې لارې او نوې ارزوګانې مخ ته راغلې، نوي خلک مې ژوند ته راغلل؛ په دې رنګين ښار كې مې هغه له ختو د جوړ كور رنګين رنګ ونه ليد، د مور ،پلار او خور هجر راته ژوند خورا بې رنګه او پيكه كړی و. څه وخت له همدې رنګين ژونده ستړی سوم د مور ،پلار او خور ياد زما په هوساينو سيوری غوړولی و ، نه پوهېدم چې هغوی به چېرته وي مرجان به اوس ځوانه وي هغه به څنګه وي ؟كورنۍ به مې ښه وي كنه ؟همدې انديښنو په مخه كړم اوس مې د هغه عقدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اور سوړ سوی و نور مې له کورنۍ او خپل قومه کرکه نه کیده.

هرڅه مې هېر کړي وه دا هېرول هلته شوني سول چې زه یوې بلې ټولنې ته ننوتم او په یوې بلې ژبې ږغېدل مې شروع کړل او بیا کله چې د یو کال بېلتون پر جریان کې دې څوک دیوې شېبې لپاره په زړه را ونه ګرځي نو طبعاً دوی ستا لپاره مړه دي ؛ یوه ورځ چا وپوښتلم چې افغانستان کې دې کورنۍ شته؟ نو بې له ځنډه مې ووېل چې نه ؛ نه یې لرم. یوه شېبه مې سر ګرېوان ته کښته کړ ځان سره مې ووېل :هو وطن کې کور او داسې معصومه کورنۍ لرم چې ډېر بې باکه او احمقانه ډول مې یوازې پرېښودل. او بیا مې دوی هېر کړل هېڅ مې ددوی په حال فکر ونه کړ چې دوی به څنګه وي څه حال به یې وي ؟

بله ورځ کار ته ووتم ژوند همداسې تېرېدي لکه سړی یوازې په دې دنیا کې خپل دځان لپاره فکر کوي د بل چا هېڅ اندېښنه ونه لري. همدې بې تفاوتۍ کې شپې او ورځې تیریدلي چې تېر کال زما د تېښتې او فامیل سره زما د اړیکو د له منځه تللو پینځلسم کال پوره سو ؛ یو سهار مې دخپل د خونې ځړېدلې پردې راپورته او تر کلکین مې د باندې کتل چې زه یې د تېر ژوند ،کور او فامیل خاطرو ته یوړم کتل مې چې ماشومان د باران تر شبنمي څاڅکو لاندې لوبې کوي مور او کورنۍ مې سترګو ته ودرېدل ددوی د یادونو دطوفان هجوم مې خونې او زما ژوند کې غوغا ګډه کړه. یوه ورځ د اسمان لمن وریځو پوښلې وه د باران پاسته څاڅکي را ورېدل او د ونو پاڼې ورته نڅېدې دباران همدې څاڅکو لاندې یوه کورنۍ چې مور ،پلار او اولادونه وو په لوبو اخته وو باران دڅو شېبو لپاره ذهنا خپل کلي ته یوړم او هلته یې خپل د ختین کور ددیواله ته یوه شېبه همدې تصور کې وم چې زه د خپل خړ کور خواته د باران څاڅکو ته ولاړ یم کله مې مور ته ږغ ور وکړم او کله خپلې خور مرجان ته نارې وهم او په دې سره مې ژړا ونیسې. دا له معجزې کمه نه وه چې له پینځلس کلونو وروسته مې دکورنۍ د مینې طوفان په زړه را ننوت ، زړه او ذهن مې کلي کې و خپلې کورنۍ پسې زړه تنګون سخت پسې را اخیستی وم؛ په هغه ورځ له کوره ونه وتم کار ته هم نه ولاړم ؛ ټوله ورځ مې وژړل او نبه په چیغو چیغو مې وژړل سر مې له دیوال سره وجنګوي او هرڅه راته څرخیدل د ژوندون ټولې خاطرې مې له سترګو تاوېدې د کلي ډېرو او لرګیو پسې خفه وم دکلي هغه ختین کورګۍ مې ذهن میخ و او پلار به مې همیشه دهمدې کورګوټې په زینه ناست و او ماته به یې خوشکې کولې بیا به مې مور را غبرګه کړه چې هلکه پلار سره دې خبرې مه اوږده وه .

زما ذهن سوال سوال و او همدې پوښتنو پسې را اخیستی وم چې وخت یې نه دی چې باید کورته ولاړ سم ؟ ایا ما بد نه دي کړي ؟ ایا شوني ده چې کورنۍ بد حال کې پرېږدم او بې چورته ژوند وکړم؟ددې پوښتنو په جواب زه هم نه پوهېدم په دوېمه ورځ ولاړم وطن ته د تګ لپاره مې ټکټ وکړی اوس همدې فکرو کې یم چې زما تګ منطقي دی ؟ کورنۍ پسې زړه تنګون مې تش احساسات دي که یا؟ د پرواز شېبې ډېرې سختې وې خو ما خپل نهایي تصمیم نیولی او اراده مې درلوده چې څومره ژر کېږي باید ولاړ سم او له پلار څخه مې د احساساتي چلند بخښنه وغواړم ، با وجود ددې چې ډېر بد انسان وم ، دونده عمر مې په ضد ،بې رخۍ او یوازېتوب کې تېر کړ له ټولو مې لاس اخیستی و ددې ټولو سربېره مې صبر ونه سو چې کابل ته ورسېدم شپه تر شپه مې ټکسي ترخپلې سیمې د شهرستان ولسوالۍ پورې کرایي کړه او له چلوونکي سره مې تر خپل کلي خبره وکړه او بیه مې ور سره خلاصه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړه ؛ کرۍ شپه مو سترې مزل وکړی سبا ماپښین ورسېدو زموږ د کلي ښه هغسې نه وه څنګه چې پینځه لس کاله مخکې زه ترې را وتلی وم ، ترې ولاړم او ترې تم سوم او بیا مې هېڅ ترې خبر نه درلود.
د کلي ښه بدله وه ، خلک په کښې بدل وه زلمیان اوس دپاخه عمر خاوندان سوي وه او د پاخه عمر خاوندانو د زړښت په درشل ولاړ وه او دهغه وخت عمر خوړلي ټول په ابدي مرګ تللي وو ، کله چې موټر کلي ته رانژدي سو نو چلونکي ته مې وویل: هغه څنډې خواته ولاړ سه ، هغه څو ونې چې درته ښکاري هغه څنډې ته ختین کور زموږ کور دی. زموږ د کور شاوخوا زاړه کورنه نړول سوي وه پرځای یې نوې ودانۍ ودانې وې چې له امله یې زموږ دکلي ښه یوځه بدله برېښېدله خو یوازې زموږ د غربت جونګړه په خپل حال ولاړه وه بادونو او بارانونو خوړلي دیوالونه ، د کلکینانو اسماني رنګ او زما د ماشومتوب میل هماغه په پخواني قامت ولاړه و کله چې د موټره را کښته سوم خلکو لیدلم خو چا نه پېژندم ؛ څېره مې بدلون کړی و خو زما همزولی نسل تر ما پاخه ښکارېدل د وطن سختو ورځو یې پر څېرو ژور اغېز درلود.
دسختو حالاتو تراژېدۍ یې په څېرو کې له ورابه مجسمې وې .زما پوستکی لس کاله هوسا ژوندانه ځوان ساتلی و.
په هر حال ما هم څوک نه پېژندل پیاده روان سوم چلوونکي ته مې وویل چې زما غوټې راپسې را واخله. هغه غوټو کې مې یو څه ډالۍ او سوغاتونه خپلې مور ،خپلې یوې خور مرجان ته را اخیستي وې او خپل پلار ته مې هم ځان سره ځیني سوغات راوړل دهغه قهر او غوسه مې هېره وه د کور په غولي چې را ننوتم یو ناتوانه او کمزوری سپین ږیری په برنډه کې ناست دی؛ وجود یې خپله سیکه بایللې غټې عینکي یې ایښې وې د ږغ اورېدو ګوشکي یې په غوږونو کې ایښې وې چې تارونه یې لاندې پراته وه.خواته یې ورغلم ؛ پام یې راته نه وو ښه نږدې سوم چې ګورم پلار مې دی آه څومره کمزوره سوی و...
ور وه مې ځغستل پر لاسونو یې پریوتم لاسونه مې ورته مچ کړل، غاړه مې ترې تاوه کړه ، زما چیغو اسمان کوڼ کړ فضا زما د چغو د اورېدو څخه ډېره ناتوانه وه پر مخ مې مچ کي په غبږ کې مې ټینګ ونیوه او په ژړا نیولي ږغ مې وویل: بابا محمد یم!
خو بابا مې هېڅ عکس العمل ونه ښوي ښایي ؛هغه نور د لیدلو او اورېدلو ځواک له لاسه ورکړی و خو زه یې هماغسې په غاړه کې پروت وم ژړا مې نه درېدله زه یې ځای ته نه یم راوستلی ، همداسې چپ او بې تفاوته ناست و. راسره ونه ږغیدی زما په راتګ نه خوښ و او نه خوابدی سو، همدې حال کې یوه ښځه دزینو څخه را کښته کیدله ما فکر وکړې ښایي مور مې وي خو زما اټکل ناسم وختي بلکې هغه سترې ستومانه او تازه له کاره را غلي وه یاده مېرمن مې خور وه چې لستوڼی یې راپورته کړي وه زاړه کالي یی اغوستي وه غربت یې څېره سوزلي وه چې ماته مخامخ سوه یوه ناترسه چیغه یې له خولې ووته او بېرته یې د زینو پر طرف وځغستل چې خواته یې ورغلم ومې نه پېژنده ښه ډېر ورته متوجې وم خو دا هماغه یوه او نازولی خور مې وه چې زما ناځوانیو د غربت د تناره لمبو ته پرېښې وه .مرجان خبرې نسوای کولای ټول بدن یې لړزېدي ، دخپل د پوړني څوکه یې د غاښونو لاندې ټینګه نیولې وه او اوښکې یې همداسې بې ااختیاره د سترګو له کاسو ورېدي غېږه مې پر را وګرځول د مرجان چیغو مځکه او اسمان لړځول غوښتل یې دپینځلسو کلونو پر دردونو راته وژاړي ، غوښل یې د پینځلسو کلونو پر بې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وسي او بې کسي راته وژاړي ، غوښتل يې د پينځلسو کلونو انتظار او ناهيلو درد راته وايي ، غوښتل يې چې زما د بې رخيو او ناځوانيو حال راته ووايي خو ژړا نيولې مری يې نه پرېښوده يوازې يې دونده ووېل د بابا سترګو درپسې ديد پرېښودي، غوړونه يې زموږ ساندو کاڼه کړل ، تېرکال مور هم مړه سوه مور مو نېستی ، ناامیدی او غربت مړه کړه بيا يې چيغو فضا ولړوزوله زما ذهن کې دقيامت جرس رږغيده د خور چيغو مې زما ذهن کې انګازې کولې هغه پر حقه وه.

مرجان په يوازې ځان ډېر درانه غمونه ګالل هغې نفقه ګټله د مور له خوړو تر درمله يې هرڅه برابرول د کوڼ او نابينا پلار پالنه يې کوله د خپل د ورک ورورد وير بار يې پر زړه بار کړی و ، مرجان د کور اخرنی اميد وه چې مځکي يې کرلي د خلکو فصلونه يې ريبل کورنی ته يې يوه ګوله ډوډی برابروله . ددې ټولو تراژيديو سايه يې پر څهري غوړېدلی وه د هغې چاودې او سوزيدلي مخ هرڅه ويل د هغې له پرې سويو ګوتو او تڼاکو لاسونو دردونه څڅېدل.

زه راغلم خو هرڅه هغسې نه و؛ زه ډېر ناوخته راغلم.....

...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماخذونه

قرآنکریم
ترمذي شريف ص ۳۸۵۰
صحیح البخاري ص ۵۰۶۰
صحیح المسلم ص ۲۸۳۲
هیله سکون
حقمل صاحب
فتحالباري ۲/۹۲
الاستیعاب في معرفة الاصحاب
کتاب البخلاء
شمس الحمن شمس
سیداحمد سعادت
سیرت و تاریخ امام ابوحنیفه ص ۱۲۵
انجینر محمدالله نوري
اسدالله صمیم
ابو محمد خاموش

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library